

Οι περί Νοσηλευτικής και Μαιευτικής (Κώδικας Νοσηλευτικής Δεοντολογίας, Κώδικας Πρότυπης Επαγγελματικής Πρακτικής στη Νοσηλευτική, Περίγραμμα Αρμοδιοτήτων των Νοσηλευτών και Κώδικας Μαιευτικής Δεοντολογίας, Κώδικας Πρότυπης Επαγγελματικής Συμπεριφοράς των Μαιών και Κώδικας Επαγγελματικών Αρμοδιοτήτων και Υποχρεώσεων των Μαιών) Κανονισμοί του 2012, οι οποίοι εκδόθηκαν από το Υπουργικό Συμβούλιο δυνάμει του άρθρου 22(στ) των περί Νοσηλευτικής και Μαιευτικής Νόμων του 1988 μέχρι 2012, αφού κατατέθηκαν στη Βουλή των Αντιπροσώπων και εγκρίθηκαν από αυτή, δημοσιεύονται στην Επίσημη Εφημερίδα της Δημοκρατίας σύμφωνα με το εδάφιο (3) του άρθρου 3 του περί Καταθέσεως στη Βουλή των Αντιπροσώπων των Κανονισμών που Εκδίδονται με Εξουσιοδότηση Νόμου, Νόμου (Ν. 99 του 1989 όπως τροποποιήθηκε με τους Νόμους 227 του 1990 μέχρι 3(I) του 2010).

ΟΙ ΠΕΡΙ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΜΑΙΕΥΤΙΚΗΣ ΝΟΜΟΙ ΤΟΥ 1988 ΜΕΧΡΙ 2012

Κανονισμοί δυνάμει της παραγράφου (στ) του άρθρου 22

Το Υπουργικό Συμβούλιο, ασκώντας τις εξουσίες που του χορηγούνται από την παράγραφο (στ) του άρθρου 22 των περί Νοσηλευτικής και Μαιευτικής Νόμων του 1988 μέχρι 2012, εκδίδει τους ακόλουθους Κανονισμούς.

214 του 1988
131 του 1991
154(I) του 2003
217(I) του 2004
249(I) του 2004
30(I) του 2006
43(I) του 2009
122(I) του 2011
1(I) του 2012.

Συνοπτικός τίτλος. 1. Οι παρόντες Κανονισμοί θα αναφέρονται ως οι περί Νοσηλευτικής και Μαιευτικής (Κώδικας Νοσηλευτικής Δεοντολογίας, Κώδικας Πρότυπης Επαγγελματικής Πρακτικής στη Νοσηλευτική, Περίγραμμα Αρμοδιοτήτων των Νοσηλευτών και Κώδικας Μαιευτικής Δεοντολογίας, Κώδικας Πρότυπης Επαγγελματικής Συμπεριφοράς των Μαιών και Κώδικας Επαγγελματικών Αρμοδιοτήτων και Υποχρεώσεων των Μαιών) Κανονισμοί του 2012.

Ερμηνεία. 2.-(1) Στους παρόντες Κανονισμούς -

Παράρτημα VI. "Κώδικας Επαγγελματικών Αρμοδιοτήτων και Υποχρεώσεων των Μαιών" σημαίνει τον Κώδικα που περιέχεται στο Παράρτημα VI.

- Παράρτημα IV. "Κώδικας Μαιευτικής Δεοντολογίας" σημαίνει τον Κώδικα που περιέχεται στο Παράρτημα IV.
- Παράρτημα I. "Κώδικας Νοσηλευτικής Δεοντολογίας" σημαίνει τον Κώδικα που περιέχεται στο Παράρτημα I.
- Παράρτημα II. "Κώδικας Πρότυπης Επαγγελματικής Πρακτικής στη Νοσηλευτική" σημαίνει τον Κώδικα που περιέχεται στο Παράρτημα II.
- Παράρτημα V. "Κώδικας Πρότυπης Επαγγελματικής Συμπεριφοράς των Μαιών" σημαίνει τον Κώδικα που περιέχεται στο Παράρτημα V.
- Παράρτημα III. "Περίγραμμα Αρμοδιοτήτων των Νοσηλευτών" σημαίνει το Περίγραμμα που περιέχεται στο Παράρτημα III.
- "Νόμος" σημαίνει τους περί Νοσηλευτικής και Μαιευτικής Νόμους του 1988 μέχρι 2012, όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή αντικαθίστανται.

(2) Οποιοσδήποτε άλλοι όροι δεν απαντώνται στους παρόντες Κανονισμούς έχουν την έννοια που αποδίδεται σε αυτούς από το Νόμο.

- Δεσμευτικότητα Κώδικα Νοσηλευτικής Δεοντολογίας, Κώδικα Πρότυπης Επαγγελματικής Πρακτικής στη Νοσηλευτική, Περιγράμματος Αρμοδιοτήτων των Νοσηλευτών,
3. Κάθε εγγεγραμμένος νοσηλευτής και κάθε εγγεγραμμένη μαία δεσμεύεται από τον Κώδικα Νοσηλευτικής Δεοντολογίας, τον Κώδικα Πρότυπης Επαγγελματικής Πρακτικής στη Νοσηλευτική, το Περίγραμμα Αρμοδιοτήτων των Νοσηλευτών, τον Κώδικα Πρότυπης Επαγγελματικής Συμπεριφοράς των Μαιών και τον Κώδικα Επαγγελματικών Αρμοδιοτήτων και Υποχρεώσεων των Μαιών, αντίστοιχα.

Κώδικα
Μαιευτικής
Δεοντολογίας,
Κώδικα
Επαγγελματικής
Συμπεριφοράς
των Μαιών και
Κώδικα
Επαγγελματικών
Αρμοδιοτήτων
και
Υποχρεώσεων
των Μαιών.

Πειθαρχική
δίωξη σε
περίπτωση
παράβασης του
Κώδικα
Νοσηλευτικής
Δεοντολογίας,
του Κώδικα
Πρότυπης
Επαγγελματικής
Πρακτικής στη
Νοσηλευτική,
του
Περιγράμματος
Αρμοδιοτήτων
των
Νοσηλευτών,
του Κώδικα
Μαιευτικής

4. Οποιοσδήποτε εγγεγραμμένος νοσηλευτής και οποιαδήποτε εγγεγραμμένη μαία παραβαίνει οποιοσδήποτε από τις διατάξεις του Κώδικα Νοσηλευτικής Δεοντολογίας ή του Κώδικα Πρότυπης Επαγγελματικής Πρακτικής στη Νοσηλευτική ή του Περιγράμματος Αρμοδιοτήτων των Νοσηλευτών ή του Κώδικα Μαιευτικής Δεοντολογίας ή του Κώδικα Πρότυπης Επαγγελματικής Συμπεριφοράς των Μαιών ή του Κώδικα Επαγγελματικών Αρμοδιοτήτων και Υποχρεώσεων των Μαιών, αντίστοιχα, υπόκειται σε πειθαρχική δίωξη και μπορεί να του επιβληθεί από το Πειθαρχικό Συμβούλιο, ανάλογα με τη σοβαρότητα της παράβασης, οποιαδήποτε από τις πειθαρχικές ποινές που καθορίζονται στο άρθρο 14ΣΤ του Νόμου.

Δεοντολογίας,
του Κώδικα
Πρότυπης
Επαγγελματικής
Συμπεριφοράς
των Μαιών και
του Κώδικα
Επαγγελματικών
Αρμοδιοτήτων
και
Υποχρεώσεων
των Μαιών.

Παράρτημα Ι
(Κανονισμός 2)

ΚΩΔΙΚΑΣ ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ ΔΕΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Δεοντολογία αποτελεί το επιστέγασμα της εφαρμοσμένης επαγγελματικής Ηθικής. Ως δέον ορίζεται το πρόπτον, το ορθό και το αναγκαίο. Η Δεοντολογία ορίζει τις βασικές αρχές που πρέπει να διέπουν την άσκηση κάποιου επαγγέλματος. Ο Κώδικας Νοσηλευτικής Δεοντολογίας περιλαμβάνει νοσηλευτικούς, νομικούς, κοινωνικούς κανόνες και άλλες οντότητες οι οποίες σχετίζονται με τη συμπεριφορά του νοσηλευτή κατά την άσκηση του επαγγέλματός του. Ο Κώδικας Νοσηλευτικής Δεοντολογίας στοχεύει:

- (α) Στη διαφύλαξη της ασφάλειας και στην προστασία των ατόμων και της κοινωνίας γενικότερα, που είναι αποδέκτες της φροντίδας, εκτός των άλλων, και των νοσηλευτικών υπηρεσιών υγείας (προαγωγή υγείας, πρόληψη, φροντίδα, θεραπεία και αποκατάσταση).
- (β) Στην προστασία του νοσηλευτικού επαγγέλματος ρυθμίζοντας τις σχέσεις τόσο των νοσηλευτών μεταξύ τους, όσο και με τους άλλους επαγγελματίες υγείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

Βασικές έννοιες και ορισμοί

“**Ασθενής/πάσχων**” είναι το άτομο το οποίο βιώνει μια διαταραχή σε οργανικό, κοινωνικό, ψυχικό, συναισθηματικό, πνευματικό επίπεδο και χρήζει ή αναζητά φροντίδα.

“**Άτομο**” αποτελεί το επίκεντρο της νοσηλευτικής και ένα από τα τέσσερα βασικά στοιχεία των νοσηλευτικών μοντέλων και θεωριών (άτομο, υγεία, περιβάλλον, νοσηλευτική).

“**Κοινότητα**” είναι ο γεωγραφικός, ο κοινωνικός, ο πολιτισμικός σχηματισμός προς τον οποίο η υποχρέωση του νοσηλευτή είναι η προαγωγή της ευεξίας και της υγείας, η πρόληψη της νόσου και η στήριξη των μελών της.

“**Νοσηλευτής**” είναι το πρόσωπο που έχει ολοκληρώσει πιστοποιημένο από ακαδημαϊκό φορέα βασικό πρόγραμμα σπουδών στη νοσηλευτική επιστήμη και είναι εγγεγραμμένος στο Μητρώο Νοσηλευτών με βάση τους περί Νοσηλευτικής και Μαιευτικής Νόμους του 1988 μέχρι 2012, όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή αντικαθίστανται.

“Νοσηλευτική” είναι η επιστήμη που ενσωματώνει την αυτοδύναμη και διεπιστημονική φροντίδα των ατόμων κάθε ηλικίας, των οικογενειών τους, των ομάδων και των διαφόρων κοινοτήτων, των ασθενών ή υγιών ατόμων σε όλες τις δομές. Η νοσηλευτική περιλαμβάνει την προαγωγή της υγείας, την πρόληψη της αρρώστιας και την φροντίδα των ασθενών, των ατόμων με ανικανότητες και αυτών που πεθαίνουν. Η συνηγορία, η προώθηση της ιδέας ενός ασφαλούς περιβάλλοντος, η έρευνα, η συμμετοχή στη διαμόρφωση της πολιτικής στην υγεία, η οργάνωση και διοίκηση των συστημάτων υγείας και η εκπαίδευση παίζουν επίσης βασικούς νοσηλευτικούς ρόλους.

“Νοσηλευτικές Αξίες” είναι το σύνολο των δεσμεύσεων/δηλώσεων που προσδιορίζουν το νοσηλευτικό επάγγελμα και οριοθετούν το πλαίσιο αναφοράς του. Οι νοσηλευτικές αξίες είναι:

- (α) η προαγωγή της υγείας και της ευεξίας του ατόμου,
- (β) η παροχή ισότιμης, ασφαλούς, επικαιροποιημένης, τεκμηριωμένης, δίκαιης και χωρίς διακρίσεις φροντίδας,
- (γ) ο σεβασμός της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, του νοσηλευτικού απορρήτου και των εμπιστευτικών πληροφοριών,
- (δ) η διασφάλιση της ενεργού συμμετοχής των ατόμων στη φροντίδα τους και της συγκατάθεσής τους μετά από ενημέρωση,
- (ε) η προστασία και η προαγωγή της αυτονομίας του νοσηλευτικού επαγγέλματος,
- (στ) η διαφύλαξη των δικαιωμάτων των ατόμων σε όλα τα επίπεδα της φροντίδας και η συνηγορία,
- (ζ) η δημιουργία και η διατήρηση θεραπευτικού περιβάλλοντος,
- (η) η λήψη δεοντολογικών αποφάσεων, και
- (θ) η στήριξη και διάχυση της νοσηλευτικής έρευνας.

“Νοσηλευτική Διάγνωση” ορίζεται μια κλινική κρίση ή διαπίστωση από νοσηλευτές για την ανταπόκριση του ατόμου, της οικογένειας ή της κοινότητας σε υπαρκτά ή δυνητικά προβλήματα υγείας. Η νοσηλευτική διάγνωση αποτελεί τη βάση για την επιλογή εκείνων των νοσηλευτικών παρεμβάσεων που διασφαλίζουν το επιθυμητό αποτέλεσμα, σύμφωνα με το οποίο θα αξιολογηθεί η παρεχόμενη φροντίδα.

“Νοσηλευτική Δεοντολογία” αποτελεί το εννοιολογικό πλαίσιο για τη διαμόρφωση συγκεκριμένων συμπεριφορών αλλά και στάσεων απέναντι σε καθημερινά ζητήματα που άπτονται της φροντίδας. Αναφέρεται στις υποχρεώσεις και τα δικαιώματα του ανθρώπου, καθώς και τα πρότυπα πάνω στα οποία βασίζεται η λήψη απόφασης. Οι θεμελιώδεις αρχές της Νοσηλευτικής Δεοντολογίας είναι:

- (α) η αυτονομία του ατόμου,
- (β) η μη πρόκληση βλάβης,
- (γ) ο ωφελιμισμός: οι νοσηλευτές παρέχουν ολιστική φροντίδα η οποία στοχεύει στην ικανοποίηση των βιολογικών, ψυχολογικών, συναισθηματικών, πνευματικών και κοινωνικών αναγκών των ατόμων,
- (δ) η δικαιοσύνη: οι νοσηλευτές αναγνωρίζουν και σέβονται τη διαφορετικότητα των ατόμων (σε επίπεδο γλώσσας, φυλής, θρησκείας, πολιτικών πεποιθήσεων, κοινωνικής κατάστασης, εθνικότητας, διαφυλικού προσανατολισμού) και παρέχουν ισότιμη φροντίδα χωρίς διακρίσεις,
- (ε) η πίστη/αφοσίωση: η παροχή όσων ο νοσηλευτής έχει δεσμευτεί και οφείλει,
- (στ) η προστασία και εμπιστευτικότητα προσωπικών και ευαίσθητων δεδομένων, όπως αυτά περιγράφονται στους περί Επεξεργασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (Προστασία του Ατόμου) Νόμους του 2001 και 2003, όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή αντικαθίστανται,
- (ζ) η ειλικρίνεια και ακριβολογία: ο νοσηλευτής αποκαλύπτει την αλήθεια στο άτομο λαμβάνοντας υπόψη το γνωστικό επίπεδο και τη συναισθηματική κατάσταση του ατόμου,
- (η) η υπευθυνότητα, και
- (θ) η συγκατάθεση μετά από ενημέρωση: ο ασθενής αποτελεί μια αυτόνομη οντότητα και θα πρέπει να ζητείται η συγκατάθεσή του όπου αυτό είναι εφικτό για οποιαδήποτε πράξη μετά από την αποτελεσματική ενημέρωσή του.

“Νοσηλευτικές Πράξεις” ορίζονται το σύνολο των νοσηλευτικών παρεμβάσεων που στοχεύουν στην πρόληψη, στη νοσηλευτική διάγνωση, στη φροντίδα, στη θεραπεία και στην αποκατάσταση της ευεξίας του ανθρώπου, καθώς και στην έρευνα. Οι νοσηλευτικές πράξεις αναφέρονται σε παρεμβάσεις σε επίπεδο πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας φροντίδας υγείας.

“**Νοσηλευτικός Φάκελος**” ορίζεται το σύνολο των νοσηλευτικών δεδομένων που καταχωρούνται με οργανωμένο τρόπο, σε οποιαδήποτε μορφή (έντυπη ή ψηφιακή).

“**Οικογένεια**” είναι οποιοσδήποτε κοινωνικός σχηματισμός με τον οποίο ο νοσηλευτής συνεργάζεται για να προάγει την ευεξία και την υγεία, να προλαμβάνει τη νόσο και να στηρίζει τα μέλη της.

“**Συνεργάτες**” είναι επαγγελματίες ή μη επαγγελματίες φροντίδας υγείας, που εμπλέκονται στη διαδικασία και τους χώρους παροχής υπηρεσιών πρόληψης, προαγωγής, φροντίδας, θεραπείας και αποκατάστασης.

“**Σχέδιο Νοσηλευτικής Φροντίδας**” ορίζεται ως ένα οργανωμένο και ολοκληρωμένο γραπτό σχέδιο που περιλαμβάνει το σύνολο των εξατομικευμένων νοσηλευτικών διαγνώσεων και νοσηλευτικών πράξεων που αφορούν τα άτομα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β

1. Διασφάλιση της ποιότητας της νοσηλευτικής φροντίδας

Ο νοσηλευτής:

- (α) παρέχει τις υπηρεσίες του με τρόπο που να συμβάλλει στην εκτίμηση, τη διασφάλιση και τη συνεχή βελτίωση της ποιότητας της φροντίδας εφαρμόζοντας τα εθνικά πρότυπα ποιότητας·
- (β) συμμετέχει σε Επιτροπές Διασφάλισης Ποιότητας της Φροντίδας Υγείας, Κλινικής Διακυβέρνησης, Κλινικού Ελέγχου, Έρευνας και προΐσταται των Γραφείων Ποιότητας κατόπιν κατάλληλης εκπαίδευσης ή κατάρτισης·
- (γ) λαμβάνει όλα τα απαραίτητα μέτρα για την ασφάλεια των ασθενών, τη δική του και των υπολοίπων επαγγελματιών φροντίδας υγείας.

2. Η σχέση του νοσηλευτή με τα άτομα

Η πρωταρχική επαγγελματική ευθύνη του νοσηλευτή είναι η παροχή υπηρεσιών φροντίδας στα άτομα. Κατά την άσκηση του έργου του ο νοσηλευτής προάγει ένα περιβάλλον φροντίδας που σέβεται τα ανθρώπινα δικαιώματα, τις αξίες, τις συνήθειες και τις θρησκευτικές πεποιθήσεις του ατόμου, της οικογένειάς του, καθώς και της κοινότητας στην οποία ανήκει.

Ο νοσηλευτής παρέχει:

- (α) φροντίδα με γνώμονα τα συμφέροντα του ατόμου όσον αφορά στην πρόληψη, στη θεραπεία και στην αποκατάσταση της υγείας του.
- (β) παρέχει ποιότητα φροντίδας χρησιμοποιώντας τις επιστημονικές και επαγγελματικές του γνώσεις, δεξιότητες και εμπειρίες. Ο νοσηλευτής φροντίζει τον ασθενή με αξιοπρέπεια και με ανάλογο σεβασμό προς τις πολιτισμικές του αξίες.
- (γ) παρέχει ισότιμη φροντίδα, επιμέλεια και αφοσίωση προς όλα τα άτομα ανεξάρτητα από τις δικές του πεποιθήσεις.

2.1 Συγκατάθεση

Ο νοσηλευτής:

- (α) διασφαλίζει την ελεύθερη και συνειδητή συγκατάθεση του ατόμου ή των νόμιμων κατά περίπτωση εκπροσώπων του, πριν και κατά την παροχή της νοσηλευτικής φροντίδας, την αγωγής υγείας ή τη διεξαγωγή έρευνας.
- (β) προάγει την ενεργό συμμετοχή του ατόμου στη λήψη αποφάσεων που αφορούν στη φροντίδα του.
- (γ) ενημερώνει τα άτομα για τις νοσηλευτικές έρευνες που διεξάγονται σε χώρους παροχής νοσηλευτικών υπηρεσιών. Σε περίπτωση συμμετοχής του ατόμου, είναι απαραίτητη η συγκατάθεσή του διασφαλίζοντας τα ακόλουθα:
  - (i) Την ενημέρωσή του για τους σκοπούς της έρευνας.
  - (ii) Την τήρηση της εμπιστευτικότητας των προσωπικών ερευνητικών δεδομένων που αφορούν το ίδιο.
  - (iii) Τη διαβεβαίωση του ατόμου ότι δύναται να αρνηθεί συμμετοχή, χωρίς οποιαδήποτε επίπτωση στη φροντίδα του.
  - (iv) Τη διαβεβαίωση του ατόμου ότι έχει εξασφαλιστεί άδεια για τη διεξαγωγή της έρευνας από τους αρμόδιους φορείς.
  - (v) Την προστασία του ατόμου από οποιαδήποτε σωματική, συναισθηματική, ψυχική ή άλλη βλάβη.

2.2 Η ενδυνάμωση του ατόμου μέσα από την ενημέρωση για θέματα υγείας

Ο νοσηλευτής:

- (α) εγγυάται την παροχή της απαραίτητης και επαρκούς ενημέρωσης του ατόμου σχετικά με τη φροντίδα του, στη βάση της συγκατάθεσής του μετά από πληροφόρηση. Ενημερώνει το άτομο για τη φροντίδα που πρόκειται να του παρασχεθεί με τρόπο απλό και κατανοητό, στη γλώσσα που κατανοεί, λαμβάνοντας υπόψη οποιεσδήποτε ιδιαιτερότητες·
- (β) συνδράμει για την ορθή ενημέρωση του ατόμου αναφορικά με την πρόγνωση, διάγνωση και θεραπεία πριν από τη διενέργεια κάθε νοσηλευτικής πράξης, ώστε το άτομο να προβαίνει σε ελεύθερες επιλογές όπου αυτό είναι εφικτό·
- (γ) συμμετέχει ως εκπαιδευτής σε προγράμματα για την πρόληψη της ασθένειας, τον περιορισμό της εξέλιξης και των επιπτώσεών της. Ενημερώνει τις οικογένειες και άλλες ομάδες για την υιοθέτηση ενός υγιεινού τρόπου ζωής και για την προαγωγή της κοινοτικής υγείας.

2.3 Το απόρρητο των προσωπικών δεδομένων

Ο νοσηλευτής:

- (α) προστατεύει το απόρρητο των προσωπικών δεδομένων των ατόμων και των εμπιστευτικών πληροφοριών. Σε περιπτώσεις που κρίνει ο ίδιος ή προβλέπει η κείμενη νομοθεσία, ασκεί συνηγορία·
- (β) σέβεται το δικαίωμα του κάθε ατόμου να διαφυλάττονται τα προσωπικά του δεδομένα κατά έκκληση, με σκοπό τη διασφάλιση της ιδιωτικότητάς του ακόμη και μετά το θάνατο.

2.4 Ευάλωτες/ευπαθείς ομάδες του πληθυσμού

Ο νοσηλευτής:

- (α) επιλαμβάνεται της διασφάλισης της υγείας της κοινότητας, της κάλυψης των αναγκών της, με ιδιαίτερη μέριμνα για τα άτομα που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση·
- (β) συμβάλλει στη βελτίωση και προαγωγή της υγείας του πληθυσμού, και των συνθηκών διαβίωσης στην κοινότητα, με βάση τις αρχές και δεξιότητες της νοσηλευτικής και της δημόσιας υγείας·

- (γ) χρησιμοποιεί τις επιστημονικές γνώσεις και δεξιότητές του για την αντιμετώπιση των ατομικών αναγκών υγείας, των οικογενειών και άλλων ομάδων, όπου και αν προκύψουν (σπίτι, σχολείο, χώρος εργασίας)·
- (δ) ενημερώνεται σχετικά με τις διαφορετικές πολιτισμικές ανάγκες των ατόμων προκειμένου να συμβάλουν αποτελεσματικά στη νοσηλεία και πρόληψη μετάδοσης ασθενειών.

Στις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού συγκαταλέγονται και τα παιδιά, οι έφηβοι, οι ηλικιωμένοι, οι ψυχικά πάσχοντες, τα άτομα με ειδικές ικανότητες, τα άτομα με διαφορετική πολιτισμική προέλευση.

2.5 Προστασία του φυσικού περιβάλλοντος

Ο νοσηλευτής:

- (α) συμμετέχει στην προσπάθεια προστασίας του φυσικού περιβάλλοντος από τη μόλυνση και την οικολογική καταστροφή·
- (β) ευαισθητοποιείται όσον αφορά στην απόρριψη ρυπογόνων αποβλήτων, καθώς αυτά επιβαρύνουν σημαντικά το περιβάλλον και την υγεία των πολιτών σε τοπικό και διεθνές επίπεδο. Ο νοσηλευτής υιοθετεί τα μέτρα που προνοεί η υπηρεσία του αναφορικά με την απόρριψη ρυπογόνων και άλλων επικίνδυνων αποβλήτων·
- (γ) συμμετέχει ενεργά στην ευαισθητοποίηση του συστήματος υγείας σε ό,τι αφορά στην ανακύκλωση υλικών·
- (δ) επιμορφώνεται, διοργανώνει και συμμετέχει σε εκπαιδευτικά προγράμματα που αφορούν στην εξοικονόμηση ενέργειας και στην οικονομία στη διαχείριση υλικών. Επίσης ευαισθητοποιείται για τις κλιματικές αλλαγές και τις επιπτώσεις που αυτές επιφέρουν στον πλανήτη και συμβάλλει με κάθε τρόπο στη μείωση εκπομπών αερίων τα οποία ευθύνονται για την υπερθέρμανση του πλανήτη·
- (ε) ενημερώνεται για προγράμματα περιβαλλοντικής υγείας και συμβάλλει στην πρόληψη ασθενειών που σχετίζονται με έκθεση σε παθογόνους περιβαλλοντικούς και άλλους παράγοντες·
- (στ) προσφέρει τις υπηρεσίες του σε αυτούς που τις χρειάζονται σε καταστάσεις κρίσεων (σε εμπόλεμες καταστάσεις, θεομηνίες, σεισμούς και άλλες καταστροφές οι οποίες ενδεχομένως να επιφέρουν μεταδοτικές ασθένειες).

2.6 Προστασία του περιβάλλοντος φροντίδας

Ο νοσηλευτής χρησιμοποιεί ορθά τον τεχνολογικό και άλλο εξοπλισμό προς αποφυγή ανεπιθύμητων συμβάντων κατά τη χρήση του. Επίσης μεριμνά για την ασφάλεια των ατόμων κατά τη φροντίδα, εφαρμόζοντας τα κατάλληλα μέτρα και στη βάση των προνοιών που απορρέουν από ισχύουσες νομοθεσίες.

3. Η σχέση του νοσηλευτή με το επάγγελμα

Ο νοσηλευτής:

- (α) αναλαμβάνει τον κύριο ρόλο στον καθορισμό και την εφαρμογή αποδεκτών προτύπων της κλινικής νοσηλευτικής πρακτικής, της διοίκησης, της έρευνας και της εκπαίδευσης·
- (β) δραστηριοποιείται στην ανάπτυξη ενός πυρήνα διακριτής επαγγελματικής γνώσης βασισμένης στην έρευνα·
- (γ) διασφαλίζει τις συνθήκες διεξαγωγής, διάχυσης και αξιοποίησης των ερευνητικών πορισμάτων που αφορούν τη νοσηλευτική και την προαγωγή της υγείας·
- (δ) ενεργεί μέσω επαγγελματικών οργανισμών, συμμετέχει στη δημιουργία και διατήρηση ασφαλών, δίκαιων, κοινωνικών και οικονομικών συνθηκών εργασίας στη νοσηλευτική·
- (ε) προάγει με τη συμμετοχή του στους επαγγελματικούς συνδέσμους και σε άλλους οργανωμένους φορείς, τη δημιουργία ευνοϊκών κοινωνικοοικονομικών συνθηκών για τους νοσηλευτές·
- (στ) είναι υπεύθυνος για τις πράξεις και τις παραλείψεις του, καθώς και για τη συνεχή επαγγελματική ανάπτυξή του. Σε περίπτωση που πρόκειται να εξουσιοδοτήσει ένα άτομο να κάνει μια νοσηλευτική πράξη είναι υπόλογος για την επιλογή του·
- (ζ) χρησιμοποιεί την τεχνολογία και τα επιστημονικά επιτεύγματα με τρόπο ώστε να εγγυάται την ασφάλεια, την αξιοπρέπεια και την προστασία των δικαιωμάτων των ατόμων·
- (η) προάγει και διαφυλάσσει την αυτονομία του νοσηλευτικού επαγγέλματος σε όλα τα επίπεδα και τους χώρους παροχής υπηρεσιών φροντίδας υγείας

(Πρωτοβάθμια, Δευτεροβάθμια, Τριτοβάθμια) είτε εργάζεται στο δημόσιο ή σε ιδιωτικό φορέα είτε ασκεί το επάγγελμα ως αυτοεργοδοτούμενος·

- (θ) παρέχει υπηρεσίες συμβουλευτικής και διασφαλίζει ότι τα άτομα λαμβάνουν επαρκή πληροφόρηση για την κατάσταση της υγείας τους, την πρόληψη, τη φροντίδα, τη θεραπεία και την αποκατάσταση·
- (ι) αναπτύσσει και εφαρμόζει τη νοσηλευτική κλινική κρίση όταν πρόκειται να κάνει μια παρέμβαση με βάση κάποια οδηγία·
- (ια) έχει το δικαίωμα άσκησης ελεύθερου αμειβόμενου επαγγέλματος, εφαρμόζοντας το σύνολο των νοσηλευτικών πράξεων και όσα διδάχθηκε στα οικεία εκπαιδευτικά ιδρύματά του·
- (ιβ) είναι υπεύθυνος για τη συνεχή επαγγελματική ανάπτυξή του, με τρόπο που να αναβαθμίζει και να εκσυγχρονίζει τις γνώσεις και τις πρακτικές του·
- (ιγ) παρέχει ευκαιρίες διδασκαλίας/εκμάθησης στον καθορισμό προτύπων για την πρακτική, την έρευνα, την εκπαίδευση και τη διαχείριση της νοσηλευτικής φροντίδας·
- (ιδ) διεξάγει, διαδίδει και χρησιμοποιεί την έρευνα για την προαγωγή της υγείας και της νοσηλευτικής·
- (ιε) ευαισθητοποιεί τους φοιτητές νοσηλευτικής για την ανάγκη ενεργού συμμετοχής τους στους Επαγγελματικούς Νοσηλευτικούς Συνδέσμους και σε άλλους οργανωμένους φορείς.

3.1 Παγκύπριος Σύνδεσμος Νοσηλευτών και Μαιών

Ο Παγκύπριος Σύνδεσμος Νοσηλευτών και Μαιών:

- (α) Συνεργάζεται με όλα τα νοσηλευτικά σώματα για τον καθορισμό προτύπων εκπαίδευσης, νοσηλευτικής πρακτικής, έρευνας και διοίκησης.
- (β) Αναπτύσσει και κοινοποιεί, σε συνεργασία με άλλους φορείς, οδηγίες και πρότυπα σχετικά με τη νοσηλευτική πρακτική, την έρευνα, τη διοίκηση, με θέματα υγείας, περιβάλλοντος, κοινωνικοοικονομικά και άλλα.
- (γ) Λειτουργεί ως ομάδα πίεσης σε συνεργασία με άλλους φορείς (lobbying) για δίκαιες κοινωνικά και οικονομικά συνθήκες εργασίας στη νοσηλευτική.

Αναπτύσσει τοποθετήσεις και οδηγίες σε ζητήματα που αφορούν το εργασιακό περιβάλλον και την υγεία.

- (δ) Συμμετέχει ισότιμα με τους άλλους επαγγελματίες υγείας, σε εθνικές, ευρωπαϊκές και διεθνείς Επιτροπές που προάγουν το νοσηλευτικό επάγγελμα και επιδιώκουν τη διεπιστημονική συνεργασία.
- (ε) Συμμετέχει με άλλους φορείς, εθνικούς και διεθνείς, στο σχεδιασμό προτύπων και αρχών που αφορούν στην ανάπτυξη ικανοτήτων των νοσηλευτών με στόχο την προαγωγή της ασφάλειας των πολιτών.

3.2 Ρυθμιστικά σώματα - Συμβούλιο Νοσηλευτικής και Μαιευτικής Κύπρου

Η ευθύνη των ρυθμιστικών σωμάτων αφορά στην προάσπιση των δικαιωμάτων του κοινού και στην προστασία των ατόμων μέσα από την αξιολόγηση των σπουδών και της επάρκειας των νοσηλευτών στην παροχή φροντίδας.

Τα ρυθμιστικά σώματα διαθέτουν συστήματα τα οποία αξιολογούν το περιεχόμενο, τα επίπεδα και τα ποιοτικά χαρακτηριστικά της εκπαίδευσης και της πρακτικής η οποία απαιτείται για την άσκηση της νοσηλευτικής.

Αναπτύσσουν το πλαίσιο αξιολόγησης και αδειοδότησης που διασφαλίζει ότι οι εγγεγραμμένοι νοσηλευτές δύνανται να ασκούν τη νοσηλευτική με ασφάλεια.

Τα ρυθμιστικά σώματα διαμορφώνουν συστήματα αξιολόγησης της συνεχούς ικανότητας των νοσηλευτών να παρέχουν νοσηλευτική φροντίδα με στόχο την προαγωγή της ασφάλειας και την καλή υγεία των ατόμων.

Διασφαλίζουν ότι οι νοσηλευτές συμμορφώνονται με τους κώδικες δεοντολογίας και βελτιώνουν την ποιότητα της παρεχόμενης φροντίδας.

Εξασφαλίζουν ότι οι νοσηλευτές έχουν τις ικανότητες οι οποίες είναι αναγκαίες για την καλή πρακτική και ασκούν τα καθήκοντά τους με αφοσίωση, προσοχή, υπευθυνότητα και επιδεξιότητα.

Συμμετέχουν με άλλους φορείς, εθνικούς και διεθνείς, στο σχεδιασμό προτύπων και αρχών που αφορούν την ανάπτυξη ικανοτήτων των νοσηλευτών με στόχο την προαγωγή της ασφάλειας των πολιτών.

4. Η σχέση του νοσηλευτή με τους συνεργάτες του

Ο νοσηλευτής:

- (α) εδραιώνει μια καλή σχέση συνεργασίας με τους συνεργάτες και τους συναδέλφους του·
- (β) λειτουργεί ως συνήγορος και θεματοφύλακας των δικαιωμάτων των ατόμων προστατεύοντάς τους από κακόβουλες ή μη πράξεις συναδέλφων ή άλλων προσώπων που εμπλέκονται στη διαδικασία παροχής υπηρεσιών πρόληψης, προαγωγής, φροντίδας, θεραπείας και αποκατάστασης·
- (γ) μοιράζεται τη γνώση και εμπειρία του με συναδέλφους και τους λοιπούς συνεργάτες του·
- (δ) ενθαρρύνει την ανάπτυξη των γνώσεων, των δεξιοτήτων και της απόδοσης των συνεργατών του στο περιβάλλον εργασίας·
- (ε) σέβεται και ενθαρρύνει τις δεξιότητες και τη συνεισφορά των συνεργατών του στην παροχή φροντίδας υγείας.

5. Τήρηση νοσηλευτικών δεδομένων

Ο νοσηλευτής τηρεί και διαφυλάσσει, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία, τα νοσηλευτικά δεδομένα τα οποία περιλαμβάνουν το νοσηλευτικό ιστορικό, το νοσηλευτικό σχέδιο φροντίδας με τις παρεμβάσεις και γενικότερα πληροφορίες που αφορούν στον ασθενή ή στο υγιές άτομο.

Παράρτημα II
(Κανονισμός 2)

**ΚΩΔΙΚΑΣ ΠΡΟΤΥΠΗΣ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΚΗΣ ΠΡΑΚΤΙΚΗΣ ΣΤΗ
ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗ**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο Κώδικας Πρότυπης Επαγγελματικής Πρακτικής στη Νοσηλευτική εγκαθιδρύεται και αναθεωρείται από τις Νοσηλευτικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Υγείας σε συνεργασία με το Συμβούλιο Νοσηλευτικής και Μαιευτικής, τον Παγκύπριο Σύνδεσμο Νοσηλευτών και Μαιών και άλλους φορείς νοσηλευτικής.

Ο Κώδικας αποτελεί το νομοθετικό και επαγγελματικό πλαίσιο για την άσκηση της νοσηλευτικής στην Κύπρο. Είναι ένα κείμενο εθνικά αποδεκτών επιπέδων νοσηλευτικής πρακτικής για τους εγγεγραμμένους νοσηλευτές που εργάζονται στην επικράτεια της Κυπριακής Δημοκρατίας.

Ο Κώδικας καθορίζει ένα πρότυπο επίπεδο και πλαίσιο εργασίας και δεν στοχεύει να δώσει λεπτομερή επαγγελματική καθοδήγηση για ειδικά θέματα της νοσηλευτικής πρακτικής.

Αποτυχία του νοσηλευτή να εφαρμόσει τον παρόντα Κώδικα μπορεί να θέσει την πρακτική του σε αμφισβήτηση και να διακυβεύσει την εγγραφή του στο Μητρώο Νοσηλευτικής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

Βασικές έννοιες και ορισμοί

“Αποδέκτες φροντίδας υγείας”: άτομα, ομάδες, οικογένειες, κοινότητες.

“Ασθενής/πάσχων” είναι το άτομο που βιώνει μια διαταραχή σε οργανικό, κοινωνικό, ψυχικό, συναισθηματικό, πνευματικό επίπεδο και χρήζει ή αναζητά βοήθεια.

“Άτομο” αποτελεί το επίκεντρο της νοσηλευτικής και ένα από τα τέσσερα βασικά στοιχεία των νοσηλευτικών μοντέλων και θεωριών (άτομο, υγεία, περιβάλλον, νοσηλευτική).

“Κοινότητα” είναι ο γεωγραφικός, ο κοινωνικός, ο πολιτισμικός σχηματισμός προς τον οποίο η υποχρέωση του νοσηλευτή είναι η προαγωγή της ευεξίας, της υγείας, η πρόληψη της νόσου και η στήριξη των μελών της.

“Νοσηλευτής” είναι το πρόσωπο που έχει ολοκληρώσει πιστοποιημένο από ακαδημαϊκό φορέα βασικό πρόγραμμα σπουδών στη νοσηλευτική επιστήμη και είναι εγγεγραμμένος στο Μητρώο Νοσηλευτών με βάση τους περί Νοσηλευτικής και

Μαιευτικής Νόμους του 1988 μέχρι 2012, όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή αντικαθίστανται.

“Νοσηλευτική” είναι η επιστήμη που ενσωματώνει την αυτοδύναμη και διεπιστημονική φροντίδα των ατόμων κάθε ηλικίας, των οικογενειών τους, των ομάδων και των διαφόρων κοινοτήτων, των ασθενών ή των υγιών σε όλες τις δομές. Η νοσηλευτική περιλαμβάνει την προαγωγή της υγείας, την πρόληψη της αρρώστιας, τη νοσηλευτική διάγνωση και τη φροντίδα των ασθενών, των ατόμων με ανικανότητες και όσων πεθαίνουν. Η συνηγορία, η προώθηση της ιδέας ενός ασφαλούς περιβάλλοντος, η έρευνα, η συμμετοχή στη διαμόρφωση της πολιτικής στην υγεία, η οργάνωση και διοίκηση των συστημάτων υγείας και η εκπαίδευση αποτελούν επίσης βασικούς νοσηλευτικούς ρόλους.

“Νοσηλευτική διάγνωση” ορίζεται μια κλινική κρίση ή διαπίστωση από νοσηλευτές για την ανταπόκριση του ατόμου, της οικογένειας ή της κοινότητας σε υπαρκτά ή δυνητικά προβλήματα υγείας. Η νοσηλευτική διάγνωση αποτελεί τη βάση για την επιλογή εκείνων των νοσηλευτικών παρεμβάσεων που διασφαλίζουν το επιθυμητό αποτέλεσμα, σύμφωνα με το οποίο θα αξιολογηθεί η παρεχόμενη φροντίδα.

“Νοσηλευτική διεργασία” είναι η συστηματική διαδικασία η οποία στηρίζεται στη μέθοδο ανάλυσης και επίλυσης προβλημάτων και περιλαμβάνει επικοινωνία και αξιολόγηση του ατόμου, της οικογένειας, της κοινότητας με στόχο τη νοσηλευτική διάγνωση, τον προγραμματισμό και την εφαρμογή συγκεκριμένων νοσηλευτικών παρεμβάσεων, καθώς και την εκτίμηση και επαναξιολόγηση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων αυτών. Στηρίζεται σε επιστημονικά στοιχεία τα οποία μπορούν να ερευνηθούν και να αξιολογηθούν και υποστηρίζεται από τη νοσηλευτική θεωρία.

“Νοσηλευτικές πράξεις” ορίζονται το σύνολο των νοσηλευτικών παρεμβάσεων που στοχεύουν στην πρόληψη, στη νοσηλευτική διάγνωση, στη φροντίδα, στη θεραπεία και στην αποκατάσταση της ευεξίας του ανθρώπου, καθώς και στην έρευνα. Οι νοσηλευτικές πράξεις αναφέρονται σε παρεμβάσεις σε επίπεδο πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας φροντίδας υγείας.

“Οικογένεια” είναι οποιοσδήποτε κοινωνικός σχηματισμός με τον οποίο ο νοσηλευτής συνεργάζεται για να προάγει την ευεξία και την υγεία, να προλαμβάνει τη νόσο και να στηρίζει τα μέλη της.

“Ομάδα υγείας” είναι οι επαγγελματίες υγείας, οι φοιτητές νοσηλευτικής και οποιοσδήποτε άλλος επαγγελματίας δύναται να εμπλακεί στο σχεδιασμό και την παροχή φροντίδας υγείας.

“Συνεργάτες” είναι οι επαγγελματίες ή μη επαγγελματίες φροντίδας υγείας, που εμπλέκονται στη διαδικασία και τους χώρους παροχής υπηρεσιών πρόληψης, προαγωγής, φροντίδας, θεραπείας, αποκατάστασης.

“Συνηγορία” είναι η υποστήριξη, η προστασία και η διαφύλαξη των δικαιωμάτων και συμφερόντων των αποδεκτών φροντίδας υγείας.

“Τεκμηριωμένη πρακτική” είναι βέλτιστη πρακτική που βασίζεται σε επιστημονικά δεδομένα που προέρχονται από συστηματική παρατήρηση, μελέτη, ποσοτική ή/και ποιοτική έρευνα.

“Υπευθυνότητα” είναι η υποχρέωση για ανάληψη ευθύνης ή για λογοδοσία του νοσηλευτή για πράξεις του που στοχεύουν στην επίτευξη κάποιου στόχου. Η υπευθυνότητα αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι του ρόλου του νοσηλευτή και δεν μπορεί με κανένα τρόπο να διαχωριστεί. Η υπευθυνότητα είναι πάντα σχετική με το αποτέλεσμα και όχι με τις διαδικασίες που είναι απλά το μέσο επίτευξης των αποτελεσμάτων.

“Φοιτητής Νοσηλευτικής” σημαίνει πρόσωπο εγγεγραμμένο σε πιστοποιημένο από ακαδημαϊκό φορέα πρόγραμμα σπουδών στη Νοσηλευτική Επιστήμη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β

1. Σκοπός του Κώδικα Πρότυπης Επαγγελματικής Πρακτικής στη Νοσηλευτική

Σκοπός του παρόντος Κώδικα είναι:

- (α) Να καθορίσει τα προσδοκώμενα επίπεδα άσκησης του νοσηλευτικού επαγγέλματος.
- (β) Να ενημερώσει τους εγγεγραμμένους νοσηλευτές για τα αναμενόμενα επίπεδα άσκησης της νοσηλευτικής στην Κυπριακή Δημοκρατία.
- (γ) Να αποτελέσει σημείο αναφοράς για τη λήψη αποφάσεων σε σχέση με τα πρότυπα επίπεδα νοσηλευτικής άσκησης.

(δ) Να αποτελέσει οδηγό αναφοράς και αυτοαξιολόγησης των επαγγελματιών νοσηλευτών.

2. Πλαίσιο εφαρμογής του Κώδικα Επαγγελματικής Πρακτικής στη Νοσηλευτική

Ο Κώδικας Πρότυπης Επαγγελματικής Πρακτικής στη Νοσηλευτική εφαρμόζεται σε όλο το φάσμα και τα επίπεδα άσκησης της νοσηλευτικής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ

Γενικές Αρχές του Κώδικα Πρότυπης Επαγγελματικής Πρακτικής στη Νοσηλευτική

(α) Άσκηση του επαγγέλματος μέσα στα πλαίσια του καθηκοντολογίου (Περίγραμμα Αρμοδιοτήτων των Νοσηλευτών).

Σε περίπτωση εξειδικεύσεων, εφαρμογή στην κλινική πρακτική των νοσηλευτικών διεργασιών που έχουν αξιολογηθεί από εγκεκριμένα εκπαιδευτικά προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

(β) Εφαρμογή του Κώδικα Νοσηλευτικής Δεοντολογίας.

(γ) Εφαρμογή των υπάρχουσων Νοσηλευτικών Κλινικών Κατευθυντήριων Οδηγιών που εκδίδονται ή εγκρίνονται από τις Νοσηλευτικές Υπηρεσίες του Υπουργείου Υγείας.

(δ) Σε περίπτωση όπου δεν υπάρχουν Νοσηλευτικές Κλινικές Κατευθυντήριες Οδηγίες-Πρωτόκολλα για εξειδικευμένες νοσηλευτικές πράξεις (σύμφωνα με το καθηκοντολόγιο), ο νοσηλευτής:

(i) εφαρμόζει στην κλινική πράξη τα διδαχθέντα από αξιολογημένα εκπαιδευτικά προγράμματα· ή/και

(ii) εφαρμόζει Νοσηλευτικές Κλινικές Κατευθυντήριες Οδηγίες του ιδρύματος ή της υπηρεσίας ή του οργανισμού όπου απασχολείται και έχουν δημιουργηθεί με βάση την έρευνα και τεκμηρίωση τόσο σε εθνικό όσο και διεθνές επίπεδο.

(ε) Εφαρμογή νοσηλευτικών πράξεων οι οποίες βασίζονται στην έρευνα και την παρατήρηση, λαμβάνοντας πάντοτε υπόψη το καλώς νοούμενο συμφέρον των αποδεκτών φροντίδας υγείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ

1. Βασικοί Παράμετροι για την Άσκηση Πρότυπης Επαγγελματικής Πρακτικής στη Νοσηλευτική

Ο νοσηλευτής:

- (α) προσφέρει πάντα υψηλά επίπεδα νοσηλευτικής πρακτικής και φροντίδας·
- (β) θέτει τη φροντίδα των ατόμων ως πρώτη προτεραιότητα σεβόμενος την αξιοπρέπειά τους·
- (γ) συνεργάζεται με άλλους επαγγελματίες υγείας με στόχο την προστασία και προαγωγή της υγείας και ευημερίας των αποδεκτών φροντίδας υγείας· και
- (δ) είναι δεκτικός και ειλικρινής, δρα με ακεραιότητα, υπερασπίζεται και προάγει τη φήμη του επαγγέλματος.

2. Ανάλυση Παραμέτρων

Ο νοσηλευτής:

2.1 Προσφέρει πάντα υψηλά επίπεδα νοσηλευτικής πρακτικής και φροντίδας.

(α) Χρησιμοποιεί την τεκμηριωμένη πρακτική άσκηση.

- (i) Εφαρμόζει τη νοσηλευτική διεργασία σε όλα τα επίπεδα της άσκησης.
- (ii) Είναι πάντοτε προσωπικά υπόλογος για ενέργειες και παραλείψεις στη δική του άσκηση και πάντοτε είναι ικανός να αιτιολογήσει τις αποφάσεις και ενέργειές του χρησιμοποιώντας γνώση που προέρχεται από τη νοσηλευτική επιστήμη.
- (iii) Έχει υποχρέωση για άσκηση της νοσηλευτικής με ασφαλή και επαρκή τρόπο η οποία να μην επηρεάζεται από προσωπικούς περιορισμούς υγείας.
- (iv) Έχει επίγνωση των περιορισμών στην επαγγελματική επάρκεια και πρακτική του που καθορίζονται από τα πλαίσια της εκπαίδευσής του και οφείλει να ενημερώσει τις αρμόδιες αρχές για τους περιορισμούς που μπορεί να εμπερικλείονται στην άσκηση της νοσηλευτικής σε συγκεκριμένο τομέα. Σε περίπτωση αμφιβολίας για την επάρκεια αιτείται εποπτείας ή καθοδήγησης από προϊστάμενο, ανώτερο ή ειδικευμένο νοσηλευτικό προσωπικό ανάλογα με τους ισχύοντες κανονισμούς.

- (v) Δεν ζητεί από συναδέλφους ή συνεργάτες την ανάληψη καθηκόντων ή ευθυνών που είναι πέραν αυτών που καθορίζει το καθηκοντολόγιό τους (Περίγραμμα Αρμοδιοτήτων των Νοσηλευτών) ή των γνώσεων, των δεξιοτήτων ή της εμπειρίας τους.
  - (vi) Ο νοσηλευτής πρέπει πάντα να προσφέρει το μέγιστο επίπεδο ποιότητας σε κάθε περίπτωση όπως αυτή απορρέει από τις σχετικές Κλινικές Κατευθυντήριες Οδηγίες.
- (β) Μεριμνά για τη διατήρηση πρότυπης επαγγελματικής πρακτικής διαμέσου της συνεχούς επαγγελματικής ανάπτυξης.**
- (i) Έχει υποχρέωση για διατήρηση και αύξηση της επαγγελματικής επάρκειάς του μέσα από αναβάθμιση των γνώσεων, των δεξιοτήτων και των εμπειριών του όπως περιγράφεται στο σχετικό έγγραφο νοσηλευτικής (Συνεχής Επαγγελματική Ανάπτυξη στη Νοσηλευτική).
  - (ii) Μοιράζεται τη γνώση και εμπειρία του με συναδέλφους και άλλους επαγγελματίες υγείας και περιλαμβάνει στην κλινική εκπαίδευση και καθοδήγηση νεοεισερχόμενους νοσηλευτές ή φοιτητές νοσηλευτικής, πάντοτε στα πλαίσια της δικής του επαγγελματικής επάρκειας. Ενθαρρύνει την ανάπτυξη των γνώσεων, δεξιοτήτων και απόδοσης των συναδέλφων στο περιβάλλον εργασίας.
  - (iii) Σέβεται και ενθαρρύνει τις δεξιότητες και τη συνεισφορά των συνεργατών του στην παροχή φροντίδας υγείας.
  - (iv) Συνεισφέρει στην εκπαίδευση ατόμων, οικογενειών και κοινότητας.
- (γ) Διατηρεί και μεριμνά για σαφή και τεκμηριωμένα αρχεία και αναφορές διαμέσου της νοσηλευτικής διεργασίας.**
- Αναφέρει στη διοικούσα/διαχειριστική αρχή για διορθωτικές παρεμβάσεις, οποιεσδήποτε καταστάσεις που μπορεί να επηρεάσουν αρνητικά τα επίπεδα της πρακτικής.
- (δ) Θέτει τη φροντίδα των ατόμων ως πρώτη προτεραιότητα σεβόμενος την αξιοπρέπειά τους.**
- (i) Δρα εξατομικευμένα και ανθρωποκεντρικά.

- (ii) Σέβεται το δικαίωμα της εμπιστευτικότητας.
  - (iii) Συνεργάζεται με τα άτομα που βρίσκονται κάτω από τη φροντίδα του.
  - (iv) Ενημερώνει και διασφαλίζει τη λήψη συγκατάθεσης για οποιαδήποτε νοσηλευτική διεργασία.
  - (v) Διατηρεί καθαρά επαγγελματικά όρια.
  - (vi) Σε περίπτωση διεξαγωγής έρευνας τηρεί όλους τους κανόνες που προκαθορίζονται στον Κώδικα Νοσηλευτικής Δεοντολογίας.
  - (vii) Παρέχει πληροφόρηση σχετικά με τις επιλογές του ατόμου για την υγεία και τη φροντίδα υγείας του με τρόπο κατανοητό, δίδοντας στο άτομο, την οικογένεια ή την κοινότητα την ευκαιρία για πληροφορημένη επιλογή γύρω από τη φροντίδα υγείας,
  - (viii) Παρέχει την κατάλληλη πρόσβαση των ατόμων σε προσωπικά δεδομένα υγείας που τους αφορούν σύμφωνα με τους περί Επεξεργασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (Προστασία του ατόμου) Νόμους του 2001 και 2003 και τους περί Ψυχιατρικής Νοσηλείας Νόμους του 1997 μέχρι 2007, όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή αντικαθίστανται.
  - (ix) Ενεργεί έμπρακτα για τη διασφάλιση του δικαιώματος του αποδέκτη φροντίδας υγείας για ανάμειξη του στις αποφάσεις που αφορούν την ανάπτυξη του εξατομικευμένου σχεδίου νοσηλευτικής φροντίδας.
  - (x) Ενεργεί με περιβαλλοντική συνείδηση.
  - (xi) Ενεργεί προστατεύοντας τα άτομα από οποιονδήποτε κίνδυνο.
- (ε) Συνεργάζεται με άλλους επαγγελματίες υγείας με στόχο την προστασία και προαγωγή της υγείας και ευημερίας των αποδεκτών φροντίδας υγείας.**
- (i) Μοιράζεται πληροφορίες με άλλους επαγγελματίες υγείας.
  - (ii) Εργάζεται αποτελεσματικά ως μέλος της ομάδας υγείας.
  - (iii) Αναθέτει αποτελεσματικά.
  - (iv) Διαχειρίζεται τον κίνδυνο.
  - (v) Διασφαλίζει την προσωπική του ασφάλεια, καθώς και των συναδέλφων/συνεργατών.

(στ) Είναι δεκτικός και ειλικρινής, δρα με ακεραιότητα, υπερασπίζεται και προάγει τη φήμη του επαγγέλματος.

- (i) Δρα με ακεραιότητα.
- (ii) Διαχειρίζεται προβλήματα είτε ατομικά είτε σε συνεργασία με άλλους.
- (iii) Δρα αμερόληπτα.
- (iv) Διατηρεί και επαυξάνει το υψηλό επίπεδο και την καλή φήμη του επαγγέλματος.
- (v) Χαρακτηρίζεται από υψηλά επίπεδα ακεραιότητας και αξιοπιστίας.
- (vi) Δρα δικαιώνοντας τη δημόσια εμπιστοσύνη.
- (vii) Δρα υπηρετώντας το συμφέρον της κοινωνίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε

Πρότυπα Επαγγελματικής Πρακτικής στη Νοσηλευτική

Ο νοσηλευτής δρα μέσα σε ένα πολυσύνθετο και συνεχώς μεταβαλλόμενο σύστημα υγείας. Ανάλογα με τον τομέα άσκησης νοσηλευτικής, ο νοσηλευτής ασκεί έναν ή και περισσότερους ρόλους.

1. Στόχοι Προτύπων Επαγγελματικής Νοσηλευτικής Πρακτικής

- (α) Να εφαρμόζουν σε όλους τους τομείς της νοσηλευτικής άσκησης.
- (β) Να καθορίσουν το πλαίσιο άσκησης της νοσηλευτικής.
- (γ) Να θέσουν το νομοθετικό πλαίσιο άσκησης της νοσηλευτικής.
- (δ) Να κατευθύνουν το νοσηλευτή όσον αφορά στη λήψη αποφάσεων.
- (ε) Να ενημερώσουν το κοινό και τους άλλους επαγγελματίες για τις προσδοκίες που θα πρέπει να έχουν από τη νοσηλευτική φροντίδα.

2. Βασικοί Δείκτες Προτύπων

- (α) Στοχεύουν στην απεικόνιση του τρόπου εφαρμογής των προτύπων.
- (β) Αποτελεί ευθύνη όλων των εγγεγραμμένων νοσηλευτών που ασκούν τη νοσηλευτική στην κυπριακή επικράτεια, να γνωρίζουν, να κατανοούν και να εφαρμόζουν τον κώδικα επαγγελματικής πρακτικής στον τομέα απασχόλησής τους.
- (γ) Δεν αναγράφονται με σειρά σημαντικότητας.

3. Ανάλυση Προτύπων

Πρότυπο 1: Υπευθυνότητα

Ο κάθε νοσηλευτής:

- (α) Εργάζεται σύμφωνα με:
  - (i) Τους Νόμους και Κανονισμούς (Οι περί Νοσηλευτικής και Μαιευτικής Νόμοι του 1988 μέχρι 2012, όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή αντικαθίστανται και οι δυνάμει αυτών εκδιδόμενοι Κανονισμοί).
  - (ii) Τα επίπεδα του Κώδικα Πρότυπης Επαγγελματικής Πρακτικής στη Νοσηλευτική.
  - (iii) Τον Κώδικα Νοσηλευτικής Δεοντολογίας.
  - (iv) Άλλες σχετικές νομοθεσίες.
  - (v) Το Περίγραμμα Αρμοδιοτήτων των Νοσηλευτών και τα Σχέδια Υπηρεσίας που ορίζει η θέση που κατέχει.
- (β) Είναι υπεύθυνος ανά πάσα στιγμή για όλες τις αποφάσεις και ενέργειές του.
- (γ) Αναγνωρίζει και αναφέρει τυχόν παραλείψεις λαμβάνοντας όλα τα αναγκαία μέτρα για να αποτρέψει ή να ελαχιστοποιήσει κινδύνους που προκύπτουν από ένα απρόοπτο.
- (δ) Ενεργεί σε καταστάσεις όπου η ασφάλεια και η ευημερία του ασθενή βρίσκεται σε κίνδυνο.
- (ε) Χρησιμοποιεί ορθά την κρίση του στην εργασία του.
- (στ) Ζητά έγκαιρη και κατάλληλη βοήθεια.
- (ζ) Συνεισφέρει για να υπάρχει ένα ασφαλές υποστηρικτικό επαγγελματικό περιβάλλον.
- (η) Λαμβάνοντας υπόψη τα πιο πάνω ο νοσηλευτής εφαρμόζει αυτοαξιολόγηση.
- (θ) Συμμετέχει σε ερευνητικά προγράμματα και χρησιμοποιεί επιστημονική γνώση αναλύοντας την επαγγελματική του υπευθυνότητα.

Πρότυπο 2: Διατήρηση ασφάλειας και επάρκειας

Κάθε νοσηλευτής:

- (α) Έχει την κατάλληλη θεωρητική γνώση, εκπαίδευση και κρίση στην πρακτική που εξασκεί. Εφαρμόζει διαδικασίες επίλυσης προβλημάτων.
- (β) Προβαίνει σε συνεχή αξιολόγηση της πρακτικής του, με σκοπό την αναγνώριση μαθησιακών αναγκών και ευκαιριών για ανάπτυξη και βελτίωση.
- (γ) Επιδεικνύει τη δραστηριότητα εκείνη που αποδεικνύει τη συνεχή ανάπτυξη της επάρκειάς του.
- (δ) Αποτελεί πρότυπο συνεχούς επαγγελματικής ανάπτυξης διαμέσου της συνεχούς μάθησης και αυτοαξιολόγησης.
- (ε) Μοιράζεται γνώσεις με τους άλλους συνεργάτες και συμμετέχει στην εκπαίδευσή τους.
- (στ) Έχει επίγνωση των αλλαγών που συντελούνται στη νοσηλευτική επιστήμη, στον ευρύτερο τομέα της υγείας και στην κοινωνία και που μπορεί να επηρεάζουν την πρακτική του.
- (ζ) Χρησιμοποιεί και παρέχει κριτήρια αξιολόγησης επαγγελματικών πρακτικών διαμέσου της διάδρασης και επανατροφοδότησης, στηρίζοντας την επαγγελματική ανάπτυξη.

Πρότυπο 3: Εφαρμογή γνώσεων, δεξιοτήτων και κριτικής σκέψης

Ο νοσηλευτής μέσα από την εφαρμογή γνώσεων και δεξιοτήτων εξασφαλίζει τα αποδεκτά επίπεδα ποιότητας νοσηλευτικής φροντίδας όπως αυτά απορρέουν από τις Νοσηλευτικές Κλινικές Κατευθυντήριες Οδηγίες.

- (α) Εφαρμόζει στην πράξη τις νοσηλευτικές διεργασίες που καθορίζονται από το επίπεδο εκπαίδευσής του και τη θέση την οποία κατέχει.
- (β) Εφαρμόζει γνώσεις και λαμβάνει τεκμηριωμένες αποφάσεις με βάση ερευνητικά και βιβλιογραφικά δεδομένα.
- (γ) Εφαρμόζει ποικιλία δεξιοτήτων στην πρακτική, αναθέτει καθήκοντα και εκχωρεί εξουσίες, λαμβάνοντας πάντοτε υπόψη το συμφέρον και την ασφάλεια του αποδέκτη της νοσηλευτικής φροντίδας.

- (δ) Συνηγορεί υπέρ του καλώς νοούμενου συμφέροντος του αποδέκτη της νοσηλευτικής φροντίδας χρησιμοποιώντας κριτική σκέψη με βάση τους νόμους του κράτους που ισχύουν σε κάθε περίπτωση.
- (ε) Χρησιμοποιεί κριτική σκέψη στη συλλογή και ερμηνεία δεδομένων σε όλα τα στάδια της νοσηλευτικής διεργασίας.

Πρότυπο 4: Επαγγελματικές αλληλεπιδράσεις και συνηγορία

Ο νοσηλευτής συνάπτει επαγγελματικές θεραπευτικές σχέσεις με τους αποδέκτες της νοσηλευτικής φροντίδας και συνηγορεί για αυτούς και με αυτούς καθόλη την επαφή τους με το σύστημα υγείας.

Κάθε νοσηλευτής:

- (α) Επιδεικνύει ειλικρίνεια, ακεραιότητα και σεβασμό προς τους άλλους.
- (β) Προβάλλει τον επαγγελματισμό του σε όλες τις αλληλεπιδράσεις με τους αποδέκτες της νοσηλευτικής φροντίδας και τους συνεργάτες.
- (γ) Διατηρεί τα ανάλογα επαγγελματικά όρια, διαχωρίζοντας τις θεραπευτικές αλληλεπιδράσεις από τις προσωπικές.
- (δ) Προάγει την ανάπτυξη συνεργασίας με τα άλλα μέλη της ομάδας υγείας που εμπλέκονται στο σχεδιασμό και την παροχή φροντίδας.
- (ε) Επικοινωνεί με τους άλλους συνεργάτες στην παροχή φροντίδας, με επαγγελματικό τρόπο και μέσα σε εύλογα χρονικά πλαίσια όπως καθορίζονται από τις Νοσηλευτικές Κλινικές Κατευθυντήριες Οδηγίες.
- (στ) Αναθέτει καθήκοντα και παραπέμπει αναλόγως σε άλλους με σκοπό να μεγιστοποιήσει τα αποτελέσματα της νοσηλευτικής φροντίδας.
- (ζ) Επιδεικνύει επαγγελματική κρίση όταν αναλαμβάνει ή του ανατίθενται καθήκοντα.
- (η) Ενεργεί ώστε να προστατεύει τους αποδέκτες της νοσηλευτικής φροντίδας από την πρόκληση βλάβης εξαιτίας ανασφαλών καταστάσεων ή/ και ανίκανης ή ανήθικης φροντίδας, μέσα στα πλαίσια σχετικών Νόμων και Κανονισμών.
- (θ) Παρέχει τις καλύτερες υπηρεσίες που οι συνθήκες επιτρέπουν, καθορίζοντας προτεραιότητες και ενημερώνοντας τους αποδέκτες της νοσηλευτικής φροντίδας και τους άλλους συνεργάτες για τις αποφάσεις.

- (ι) Προστατεύει και προάγει την ιδιωτική ζωή.
- (ια) Προστατεύει την εμπιστευτικότητα όλων των πληροφοριών που πηγάζουν μέσα από μια επαγγελματική σχέση.
- (ιβ) Ενεργεί ως σύμβουλος για να προστατεύει και να προάγει το δικαίωμα του αποδέκτη της νοσηλευτικής φροντίδας για αυτοδιάθεση, αυτονομία, σεβασμό της ιδιωτικής ζωής, αξιοπρέπεια, και πρόσβαση σε πληροφορίες.
- (ιγ) Καταγράφει ανάλογα τις επαγγελματικές αλληλεπιδράσεις.

Πρότυπο 5: Επαγγελματική ηγεσία

Αποτελεί βασικό συστατικό για την ποιότητα του εργασιακού περιβάλλοντος αλλά και της φροντίδας που παρέχεται.

Ο νοσηλευτής ηγέτης:

- (α) Κατέχει την απαιτούμενη γνώση και εμπειρία.
- (β) Προωθεί και βεβαιώνεται για την εφαρμογή πρότυπης νοσηλευτικής πρακτικής.
- (γ) Είναι οραματιστής και προοδευτικός.
- (δ) Αποτελεί πρότυπο και λειτουργεί ως μέντορας.
- (ε) Εμπνέει εμπιστοσύνη.
- (στ) Παρέχει καθοδήγηση.
- (ζ) Ενθαρρύνει την επαγγελματική υπευθυνότητα.
- (η) Δίδει τη δυνατότητα στους συνεργάτες νοσηλευτές για συμμετοχή στη λήψη αποφάσεων, στην οργάνωση και στον έλεγχο.
- (θ) Δίδει τη δυνατότητα στους συνεργάτες νοσηλευτές για ανάληψη νέων καθηκόντων στα πλαίσια της αναβάθμισης του νοσηλευτικού επαγγέλματος.
- (ι) Βεβαιώνεται για τη διαθεσιμότητα και ορθή χρήση των πόρων.
- (ια) Προωθεί την αποτελεσματική λειτουργία της ομάδας υγείας.
- (ιβ) Παρέχει τη δυνατότητα για αυτοκριτική, αυτοαξιολόγηση και ανατροφοδότηση.
- (ιγ) Είναι υποστηρικτικός τόσο προς τους αποδέκτες της φροντίδας υγείας όσο και προς τους συνεργάτες.

- (ιδ) Διασφαλίζει υγιές περιβάλλον εργασίας που να προάγει την αποτελεσματικότητα και ασφάλεια.
- (ιε) Προάγει περιβάλλον ανταλλαγής απόψεων, γνώσεων και ανάπτυξης δεξιοτήτων.
- (ιστ) Προωθεί και εφαρμόζει μέτρα για τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος μάθησης που υποστηρίζει τη συμβουλευτική προς τον αποδέκτη νοσηλευτικής φροντίδας.
- (ιζ) Εφαρμόζει την αρμόζουσα ευελιξία σε κάθε περίπτωση με στόχο την απαιτούμενη αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα.
- (ιη) Διασφαλίζει την πιστή εφαρμογή του Κώδικα Νοσηλευτικής Δεοντολογίας.
- (ιθ) Προάγει την έρευνα.

Πρότυπο 6: Αυτοέλεγχος και αυτορρύθμιση

Η νοσηλευτική πρακτική χαρακτηρίζεται από αυτονομία και επιδέχεται αυτορρύθμιση. Ο νοσηλευτής είναι υπόλογος και υπεύθυνος για την πρακτική που ασκεί.

Ο νοσηλευτής:

- (α) Εξασφαλίζει άδεια ασκήσεως επαγγέλματος σύμφωνα τους περί Νοσηλευτικής και Μαιευτικής Νόμους του 1988 μέχρι 2012, όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή αντικαθίστανται.
- (β) Φέρει την προσωπική ευθύνη για την άσκηση ασφαλούς πρακτικής και συμπεριφοράς σύμφωνα με τον Κώδικα Πρότυπης Επαγγελματικής Πρακτικής στη Νοσηλευτική, τον Κώδικα Νοσηλευτικής Δεοντολογίας και το Περίγραμμα Αρμοδιοτήτων των Νοσηλευτών.
- (γ) Είναι ανά πάσα στιγμή υπόλογος για τις πράξεις του.
- (δ) Συμμορφώνεται με την ισχύουσα νομοθεσία, τα πρότυπα και την πολιτική που διέπει την άσκηση της νοσηλευτικής.
- (ε) Έχει το δικαίωμα αμφισβήτησης οδηγιών και διαδικασιών που τεκμηριωμένα δεν συνάδουν με το θεραπευτικό αποτέλεσμα και τις βέλτιστες πρακτικές.
- (στ) Προβαίνει σε συνεχή αξιολόγηση της πρακτικής του και λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα ώστε να βελτιώσει την προσωπική του απόδοση.
- (ζ) Συμμετέχει στη διαδικασία επίλυσης ζητημάτων και αντιπαραθέσεων που προκύπτουν στη νοσηλευτική πρακτική.

Παράρτημα III
(Κανονισμός 2)

ΠΕΡΙΓΡΑΜΜΑ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΩΝ ΤΩΝ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Στόχος του παρόντος Περιγράμματος είναι η περιγραφή των επαγγελματικών δικαιωμάτων και αρμοδιοτήτων του νοσηλευτή στην Κυπριακή Δημοκρατία, με βάση την εκπαίδευσή του, τις προσήκουσες γνώσεις και τις κατοχυρωμένες δραστηριότητές του, σύμφωνα με τον Κώδικα Νοσηλευτικής Δεοντολογίας, την κείμενη νομοθεσία και τις ευρωπαϊκές οδηγίες.

Η νοσηλευτική είναι η επιστήμη και τέχνη η οποία αυτόνομα ή και σε συνεργασία με άλλους επιστήμονες υγείας, παρέχει φροντίδα καθόλη τη διάρκεια της ζωής σε άτομα, οικογένειες, ομάδες και κοινότητες, ασθενείς ή υγιείς σε όλες τις δομές υπηρεσιών παροχής φροντίδας υγείας. Περιλαμβάνει την προστασία, προαγωγή και αποκατάσταση της υγείας, την πρόληψη και θεραπεία της νόσου και του τραυματισμού, την ανακούφιση της οδύνης. Μέσω της νοσηλευτικής διεργασίας επικεντρώνεται στην ανθρώπινη αντίδραση σε ήδη εκδηλωμένα ή δυνητικά προβλήματα υγείας με θεραπευτικό σκοπό. Ο νοσηλευτής λαμβάνει κλινικές και θεραπευτικές αποφάσεις με βάση τεκμηριωμένα ερευνητικά δεδομένα, τη σύγχρονη νοσηλευτική γνώση, τις αξίες και προτιμήσεις των αποδεκτών φροντίδας υγείας.

Ο νοσηλευτής καλύπτει ένα ευρύ φάσμα δραστηριοτήτων ως ισότιμο μέλος της διεπιστημονικής ομάδας. Συνηγορεί υπέρ των αποδεκτών της φροντίδας υγείας, διασφαλίζοντας ασφαλές θεραπευτικό περιβάλλον νοσηλείας και διενεργεί παράλληλα εξατομικευμένη ολιστική φροντίδα υγείας. Επιπλέον, η έρευνα, η συμμετοχή στη διαμόρφωση της πολιτικής για την υγεία, η συμμετοχή στη διοίκηση συστημάτων υγείας, καθώς και η εκπαίδευση, παίζουν βασικό ρόλο στη νοσηλευτική. Λόγω των ραγδαίων και διαρκών αλλαγών που χαρακτηρίζουν τη σύγχρονη νοσηλευτική, η συνεχιζόμενη επαγγελματική ανάπτυξη είναι απαραίτητη για τη διατήρηση υψηλού επιπέδου νοσηλευτικών υπηρεσιών.

Στην Κυπριακή Δημοκρατία, το επάγγελμα της νοσηλευτικής κατοχυρώνεται και διέπεται από τους περί Νοσηλευτικής και Μαιευτικής Νόμους του 1988 μέχρι 2012, όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή αντικαθίστανται. Ο εν λόγω Νόμος, καθορίζει τις γνώσεις, τους ρόλους, τις επιστημονικές δεξιότητες, καθώς και την επαγγελματική προσέγγιση και ευθύνη του νοσηλευτή. Για την άσκηση της νοσηλευτικής εντός της Δημοκρατίας προϋπόθεση αποτελεί η εγγραφή στο Μητρώο Νοσηλευτών.

Η νοσηλευτική εκπαίδευση στην Κυπριακή Δημοκρατία μετεξελίσσεται και έχει στόχο τη συνεχή ποιοτική αναβάθμιση μέσω μιας ενιαίας πανεπιστημιακής εκπαίδευσης.

Το τετραετές πτυχιακό πρόγραμμα νοσηλευτικής πανεπιστημιακού επιπέδου περιλαμβάνει μεταξύ άλλων νοσηλευτική θεωρία, βασικές επιστήμες, ανθρωπιστικές επιστήμες και προετοιμασία στις επιστήμες της συμπεριφοράς, οι οποίες είναι απαραίτητες για να ασκηθεί το πλήρες εύρος δραστηριοτήτων του επαγγελματικού νοσηλευτικού ρόλου. Κατά συνέπεια τα καθήκοντα του νοσηλευτή διευρύνονται με βάση την εκπαίδευσή του με αποτέλεσμα να αυξάνεται και η νομική του ευθύνη. Ο νοσηλευτής, αυτόνομα, παρέχει νοσηλευτική φροντίδα ακολουθώντας τα στάδια της νοσηλευτικής διεργασίας, βάσει της οποίας αξιολογεί, προβαίνει σε νοσηλευτικές διαγνώσεις, προγραμματίζει, εφαρμόζει και εκτιμά τα αποτελέσματα της νοσηλευτικής φροντίδας αναλαμβάνοντας πλήρως την ευθύνη των ενεργειών του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

Βασικές έννοιες και ορισμοί

“**Επαγγελματική Ευθύνη**” είναι το σύνολο των επαγγελματικών δραστηριοτήτων για τις οποίες ο νοσηλευτής φέρει ηθική ευθύνη όπως αυτή προνοείται από τον Κώδικα Νοσηλευτικής Δεοντολογίας ή και νομική ευθύνη όπως αυτή προνοείται από την κείμενη νομοθεσία. Περιλαμβάνει τη δικαιοδοσία λήψης απόφασης και την ικανότητα να ορίσει, να ερμηνεύσει και να μετρήσει το αποτέλεσμα της απόφασής του.

“**Επεμβατική Αντιμετώπιση**” περιλαμβάνει το σύνολο των εξειδικευμένων πράξεων και παρεμβάσεων που απόκτησε μέσω της εκπαίδευσής του, με στόχο την εκτίμηση, αντιμετώπιση, ανάνηψη και διατήρηση των ασθενών στη ζωή, τόσο στον προνοσοκομειακό όσο και στον ενδονοσοκομειακό χώρο.

“**Νοσηλευτής**” είναι το πρόσωπο που έχει ολοκληρώσει πιστοποιημένο από αναγνωρισμένο ακαδημαϊκό φορέα βασικό πρόγραμμα σπουδών στη νοσηλευτική επιστήμη και είναι εγγεγραμμένος στο Μητρώο Νοσηλευτών με βάση τους περί Νοσηλευτικής και Μαιευτικής Νόμους του 1988 μέχρι 2012, όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή αντικαθίστανται.

“**Νοσηλευτική Διεργασία**” είναι η συστηματική διαδικασία η οποία στηρίζεται στη μέθοδο ανάλυσης και επίλυσης προβλημάτων και περιλαμβάνει επικοινωνία και αξιολόγηση του ατόμου, της οικογένειας, της κοινότητας με στόχο τη νοσηλευτική

διάγνωση, τον προγραμματισμό και την εφαρμογή συγκεκριμένων νοσηλευτικών παρεμβάσεων, καθώς και την εκτίμηση/επιβεβαίωση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων αυτών. Στηρίζεται σε επιστημονικά στοιχεία τα οποία μπορούν να ερευνηθούν και να αξιολογηθούν και υποστηρίζεται από τη νοσηλευτική θεωρία.

“Προσθήκουςες Γνώσεις” αναφέρεται στις ικανότητες, δεξιότητες, γνώσεις και ηθικές αξίες του επαγγελματία, που τις αποκτά μέσω της εκπαίδευσής του, προκειμένου να εγγραφεί στο Μητρώο Νοσηλευτών, πράγμα που αποτελεί απαραίτητη προϋπόθεση για την άσκηση του επαγγέλματός του.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β

Αρμοδιότητες νοσηλευτών

Τομείς εργασίας: Ο νοσηλευτής έχει δικαίωμα απασχόλησης είτε ως στέλεχος νοσηλευτικής μονάδας, στον ιδιωτικό και δημόσιο τομέα, είτε ως αυτοαπασχολούμενος σε όλο το φάσμα παροχής νοσηλευτικής φροντίδας, δηλαδή στην πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια και τριτοβάθμια φροντίδα υγείας σύμφωνα με τα προσόντα που κατέχει. Επιπλέον, ο νοσηλευτής έχει δικαίωμα να εργάζεται σε ερευνητικά κέντρα ως ερευνητής, σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης, καθώς επίσης και στη νοσηλευτική διοίκηση.

Οι αρμοδιότητες και ευθύνες του νοσηλευτή ταξινομούνται σε αυτόνομες και σε αυτές που πραγματοποιούνται σε συνεργασία με άλλα μέλη της ομάδας υγείας, σε όλα τα επίπεδα της νοσηλευτικής φροντίδας με γνώμονα τον άνθρωπο ως μια ξεχωριστή οντότητα.

1. Αυτόνομες αρμοδιότητες

Ο νοσηλευτής:

- (α) Αξιολογεί, ερμηνεύει και τεκμηριώνει τις βιολογικές, ψυχολογικές, διανοητικές, πνευματικές και κοινωνικές ανάγκες, καθώς και τα προβλήματα υγείας -ήδη εκδηλωμένα ή και δυνητικά- ατόμων, οικογενειών και κοινωνικών ομάδων, με βάση το νοσηλευτικό ιστορικό, τη νοσηλευτική διάγνωση, την κλινική εξέταση, την εκτίμηση και τα ευρήματα των διαγνωστικών εξετάσεων και αναπτύσσει ή και τροποποιεί αναλόγως το σχέδιο της νοσηλευτικής αξιολόγησης, αντιμετώπισης και φροντίδας.

- (β) Θέτει τεκμηριωμένες νοσηλευτικές διαγνώσεις (προβλήματα που μπορούν να αντιμετωπιστούν με νοσηλευτικές παρεμβάσεις ή σε συνεργασία) και προβαίνει σε νοσηλευτική αντιμετώπιση και φροντίδα, στη βάση της αξιολόγησης και τεκμηρίωσης κατά την παροχή της οποίας :
- (i) Εφαρμόζει βασικές και εξειδικευμένες τεχνικές νοσηλευτικής αντιμετώπισης και φροντίδας, ανάνηψης, υποστήριξης ζωτικών λειτουργιών και άλλες, όπως αυτές προνοούνται στις Κλινικές Κατευθυντήριες Οδηγίες.
  - (ii) Παρεμβαίνει διαγνωστικά και θεραπευτικά, σύμφωνα με τα σχετικά πρωτόκολλα και σχετικές Κλινικές Κατευθυντήριες Οδηγίες, σε επείγουσες και απειλητικές για τη ζωή καταστάσεις και εφαρμόζει συνδυασμένα μέτρα υποστήριξης και διατήρησης της ζωής.
  - (iii) Αξιολογεί ακολουθώντας τεκμηριωμένη επιστημονική μεθοδολογία βάση της νοσηλευτικής του αξιολόγησης και εκτίμησης, τις επιδράσεις και τυχόν παρενέργειες των διαγνωστικών και θεραπευτικών παρεμβάσεων στον προνοσοκομειακό και στον ενδονοσοκομειακό χώρο στα άτομα και στις οικογένειες.
  - (iv) Εφαρμόζει βασικές δεξιότητες αναφορικά με την εκτίμηση και τη διαπίστωση θανάτου τόσο στον προνοσοκομειακό όσο και στον ενδονοσοκομειακό χώρο, σύμφωνα πάντα με τα σχετικά πρωτόκολλα, τις Κλινικές Κατευθυντήριες Οδηγίες και κατόπιν εγκρίσεως της αρμόδιας αρχής.
  - (v) Συνταγογραφεί υγειονομικό υλικό και φάρμακα ανάλογα με την εξειδικευμένη εκπαίδευση, μετά από άδεια της αρμόδιας αρχής και σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία.
  - (vi) Μεριμνά για την προμήθεια φαρμάκων, υλικοτεχνικού εξοπλισμού και άλλου αναλώσιμου υλικού.
- (γ) Συντονίζει ή/και συνεργάζεται με όλη τη διεπιστημονική ομάδα για την εφαρμογή διαγνωστικών εξετάσεων και θεραπειών, βάσει πρωτοκόλλων που διαμορφώνονται και διεκπεραιώνονται με κοινή ευθύνη. Χειρίζεται διαγνωστικά όργανα και αξιολογεί τα εργαστηριακά και διαγνωστικά ευρήματα. Επίσης,

συμμετέχει στην εκτίμηση των αποτελεσμάτων της παρεχόμενης φροντίδας υγείας.

- (δ) Διατηρεί συνεχή συνεργασία με την κοινότητα και εφαρμόζει προγράμματα για πρόληψη και προαγωγή της δημόσιας υγείας. Αναπτύσσει, σχεδιάζει και εφαρμόζει προγράμματα αγωγής υγείας βασιζόμενα στις τρέχουσες ή/και δυνητικές ανάγκες ατόμων, οικογενειών και κοινωνικών ομάδων, αυτόνομα ή και σε συνεργασία με άλλα μέλη της ομάδας υγείας.
- (ε) Σχεδιάζει, αναπτύσσει και διαχειρίζεται τη φροντίδα υγείας ομάδων ασθενών με χρόνια νοσήματα ή ειδικές ανάγκες υγείας, αυτόνομα ή/και σε συνεργασία με άλλα μέλη της ομάδας υγείας.
- (στ) Αναλαμβάνει ή συντονίζει την εκπαίδευση ατόμων ή/και των οικογενειών τους σε θέματα υγείας και υποστηρίζει στη διαδικασία λήψης απόφασης μετά από ενημέρωση.
- (ζ) Ενημερώνει τους ασθενείς και τις οικογένειές τους για θέματα σχετικά με την παρεχόμενη φροντίδα υγείας.
- (η) Ασκεί συμβουλευτική σε θέματα υγείας σε άτομα, οικογένειες και ομάδες.
- (θ) Διενεργεί διαλογή ασθενών στον προνοσοκομειακό χώρο καθώς και στα Τμήματα Ατυχημάτων και Επειγόντων Περιστατικών, θέτοντας προτεραιότητες και παραπέμποντας στους αρμόδιους, κατά περίπτωση, επαγγελματίες υγείας, διατηρώντας τα προσωπικά δεδομένα των ασθενών, σύμφωνα με τις Κλινικές Κατευθυντήριες Οδηγίες.
- (ι) Συμβάλλει στην πρόληψη και τον έλεγχο και τη διδασκαλία αναφορικά με τις νοσοκομειακές λοιμώξεις στους χώρους εργασίας. Αναφέρει στα αρμόδια όργανα, προβλήματα και παράγοντες κινδύνου για τη δημόσια υγεία, που διαπιστώνει κατά την άσκηση των καθηκόντων του. Επιπλέον, υποβοηθά τα άτομα ή/και τις οικογένειες στη λήψη αποφάσεων σε θέματα υγείας, υγιεινής και υγιούς τρόπου διαβίωσης. Παρέχει πληροφόρηση και πρόσβαση στις κατάλληλες υπηρεσίες ή οργανισμούς υγείας και ψυχοκοινωνικής υποστήριξης στην κοινότητα.

- (ια) Σχεδιάζει και παρέχει ανακουφιστική φροντίδα σε νοσηλευόμενους και σε ασθενείς στην κοινότητα διασφαλίζοντας την αξιοπρέπεια των πασχόντων μέχρι και το θάνατο. Επίσης, παρέχει στήριξη στην οικογένεια.
  - (ιβ) Στελεχώνει διευθύνσεις, τμήματα ή γραφεία στον τομέα που εργάζεται, σύμφωνα με την εξειδίκευσή του.
  - (ιγ) Παρέχει νοσοκομειακή φροντίδα σε ασθενείς και τραυματίες και προϊστάται στη σκηνή στην απουσία εντεταλμένου ιατρού.
  - (ιδ) Θέτει κριτήρια ποιότητας και ασφάλειας της παρεχόμενης νοσηλευτικής φροντίδας και εισηγείται τυχόν τροποποιήσεις νοσηλευτικών πρακτικών με βάση τα ερευνητικά δεδομένα, τις στατιστικές αναλύσεις και τις κατευθυντήριες οδηγίες των επιστημονικών θεσμοθετημένων οργάνων του.
  - (ιε) Στελεχώνει τις υπηρεσίες πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας, γενικές και ειδικές, όπως αστικά και αγροτικά κέντρα υγείας, σχολεία, κατ' οίκον νοσηλεία, ομάδες διάσωσης, υγιεινή της εργασίας του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, παρέχοντας υπηρεσίες ανάλογες της εκπαίδευσής του και συνηγορεί σε θέματα που αφορούν το άτομο.
  - (ιστ) Εφαρμόζει και συμμορφώνεται με τα πρότυπα νοσηλευτικής φροντίδας που θεσμοθετούνται από τις επαγγελματικές και επιστημονικές οργανώσεις της νοσηλευτικής.
  - (ιζ) Καταγράφει και τεκμηριώνει στοιχεία που αφορούν το επάγγελμά του.
- 2. Αυτόνομες αρμοδιότητες με άμεση ευθύνη σύμφωνα με τις διοικητικές τους ευθύνες**
- (α) Στελεχώνει τη Διεύθυνση Νοσηλευτικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Υγείας.
  - (β) Διευθύνει, συντονίζει, επιβλέπει και εκπαιδεύει φοιτητές της νοσηλευτικής και επαγγελματίες υγείας.
  - (γ) Συμμετέχει στη διεπιστημονική ομάδα φροντίδας υγείας για την οργάνωση, τον προγραμματισμό και την αξιολόγηση της ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών φροντίδας υγείας.

- (δ) Συμμετέχει στον καθορισμό της πολιτικής υγείας στον εργασιακό του χώρο όσο και στα εθνικά κέντρα λήψης αποφάσεων ως μέλος μόνιμων ή προσωρινών επιτροπών.

3. Αρμοδιότητες σε συνεργασία

Συνεργάζεται με την υπόλοιπη ομάδα υγείας και εφαρμόζει νοσηλευτικές παρεμβάσεις σύμφωνα με την απόφαση της ομάδας. Ο νοσηλευτής προσφέρει υποστήριξη τόσο στην προετοιμασία και υποβοήθηση του ατόμου/ασθενή για την υλοποίηση των αποφάσεων της θεραπευτικής ομάδας, όσο και στην αποκατάστασή του στο χώρο της κλινικής, του νοσοκομείου, της κοινότητας. Επίσης, παρέχει ανατροφοδότηση στην ομάδα σε θέματα που αφορούν τις εν λόγω αποφάσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ

Τομείς εργασίας

1. Γενική Νοσηλευτική:

- (α) Νοσοκομεία (δημόσια, στρατιωτικά, ιδιωτικά).
- (β) Αγροτικά και αστικά Κέντρα Υγείας.
- (γ) Υπηρεσία κατ' οίκον νοσηλείας.
- (δ) Φυλακές.
- (ε) Αεροδρόμια.
- (στ) Κέντρα προστασίας μητρότητας και ευημερίας παιδιού.
- (ζ) Στέγες ευγηρίας, διάφορα ιδρύματα/υπηρεσίες/ειδικά σχολεία.
- (η) Υπηρεσίες σχολικής υγιεινής.
- (θ) Εξωτερικά ιατρεία.
- (ι) Κέντρα αποκατάστασης.
- (ια) Διάφορες υπηρεσίες (στρατόπεδα, διακομιδές, μέσα μεταφοράς, κ.λπ).
- (ιβ) Υπηρεσίες υγιεινής εργασίας.
- (ιγ) Ιδιωτικές νοσηλευτικές υπηρεσίες.
- (ιδ) Υπηρεσίες πρόληψης και ελέγχου λοιμωδών νοσημάτων.

2. Νοσηλευτική Ψυχικής Υγείας

Η Νοσηλευτική Ψυχικής Υγείας είναι η ειδικότητα της νοσηλευτικής που παρέχει φροντίδα στους ανθρώπους όλων των ηλικιών με ψυχολογικά και ψυχιατρικά προβλήματα. Βοηθά στη γρήγορη αποκατάστασή τους και προάγει την ευημερία συνολικά του πληθυσμού. Είναι πολυδιάστατη και προσφέρεται με πολύ εξειδικευμένες παρεμβάσεις, όπως είναι οι ψυχοεκπαιδευτικές μέθοδοι, οι κοινωνικοθεραπευτικές παρεμβάσεις, οι ψυχοκοινωνικές παρεμβάσεις για ψυχοκοινωνική αποκατάσταση και η εκπαίδευση ατόμων και οικογενειών για ανάπτυξη εναλλακτικών τρόπων διαβίωσης και αναβάθμισης της ποιότητας ζωής τους. Στόχος της είναι η ανταπόκρισή της στις ποικίλες και ιδιαίτερες ανάγκες του ευαίσθητου τομέα της ψυχικής υγείας.

Η νοσηλευτική φροντίδα ψυχικής υγείας προσφέρεται μέσα από τομεοποιημένες υπηρεσίες και καλύπτει ένα ευρύ φάσμα υπηρεσιών στα πλαίσια της πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας φροντίδας υγείας. Εφαρμόζεται σε:

- (α) Νοσοκομεία ψυχικής υγείας.
- (β) Μονάδες εσωτερικής νοσηλείας, ασφαλούς κράτησης, με διάταγμα υποχρεωτικής νοσηλείας.
- (γ) Μονάδες εσωτερικής νοσηλείας με προαιρετική νοσηλεία σε γενικά νοσοκομεία.
- (δ) Τμήματα Διασυνδετικής.
- (ε) Κέντρα Κοινωνικής Ψυχικής Υγείας.
- (στ) Κοινωνική νοσηλευτική με κατ' οίκον επισκέψεις και άλλες κοινωνικές παρεμβάσεις.
- (ζ) Δομές ψυχοκοινωνικής αποκατάστασης.
- (η) Κέντρα Ημέρας.
- (θ) Μονάδες εργασιακής αποκατάστασης.
- (ι) Δομές τοξικοεξάρτησης.
- (ια) Μονάδες εσωτερικής νοσηλείας τοξικοεξαρτήσεως.
- (ιβ) Συμβουλευτικά κέντρα τοξικοεξάρτησης.
- (ιγ) Κέντρα πρόληψης τοξικοεξαρτήσεων.
- (ιδ) Τμήματα παιδικής και εφηβικής ψυχιατρικής.
- (ιε) Εξωτερικά ιατρεία, Κέντρα Υγείας (αγροτικά και αστικά).
- (ιστ) Φυλακές.

Παράρτημα IV
(Κανονισμός 2)

Κώδικας Μαιευτικής Δεοντολογίας

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η Δεοντολογία αποτελεί το επιστέγασμα της εφαρμοσμένης επαγγελματικής ηθικής. Ως δέον ορίζεται το πρόπτον, το ορθό και το αναγκαίο. Η Δεοντολογία ορίζει τις βασικές αρχές που πρέπει να διέπουν την άσκηση κάποιου επαγγέλματος. Ο Κώδικας Μαιευτικής Δεοντολογίας περιλαμβάνει νομικούς, κοινωνικούς, επαγγελματικούς κανόνες και άλλες οντότητες οι οποίες σχετίζονται με τη συμπεριφορά της μαιέας κατά τη άσκηση του επαγγέλματός της. Ο Κώδικας Μαιευτικής Δεοντολογίας στοχεύει:

- (α) Στη διαφύλαξη της ασφάλειας και στην προστασία των ατόμων και της κοινωνίας γενικότερα, που είναι αποδέκτες της φροντίδας υγείας και παράλληλα των μαιευτικών υπηρεσιών υγείας.
- (β) Στην προστασία του μαιευτικού επαγγέλματος ρυθμίζοντας τις σχέσεις τόσο των μαιών μεταξύ τους, όσο και με τους άλλους επαγγελματίες φροντίδας.

Ο Κώδικας Δεοντολογίας Μαιών έχει αναπτυχθεί για το μαιευτικό επαγγελματικό δυναμικό της Κύπρου. Αναφέρεται στις μαιέες σε όλους τους τομείς επαγγελματικής απασχόλησης συμπεριλαμβανομένης της κλινικής άσκησης, διοίκησης, ρύθμισης, εκπαίδευσης και έρευνας στη μαιευτική. Οι μαιέες φέρουν την ευθύνη της εφαρμογής του Κώδικα στους τομείς δραστηριοποίησής τους, συμβάλλουν στη χάραξη και εφαρμογή πολιτικής εφαρμογής του Κώδικα σε όλα τα επίπεδα, στην ανάπτυξη και διαχείριση της γνώσης, καθώς και στην κατανόηση της χρησιμότητας και εφαρμογής του Κώδικα και Δεοντολογίας Μαιών, ώστε να ανταποκρίνονται αποτελεσματικά στις αναδυόμενες ανάγκες της άσκησης της μαιευτικής.

Ο Κώδικας Δεοντολογίας Μαιών διαβάζεται από κοινού με τον Κώδικα Επαγγελματικών Αρμοδιοτήτων και Υποχρεώσεων των Μαιών στη Δημοκρατία. Έχει σχεδιαστεί για να απευθύνεται σε πολλαπλά κοινά, όπως μαιές-μαιευτές, φοιτητές της μαιευτικής, γυναίκες και οικογένειές τους που είναι αποδέκτες μαιευτικής φροντίδας και υπηρεσιών, τη κοινωνία γενικά, εργοδότες των μαιών, μαιευτικές ρυθμιστικές αρχές και παράγοντες προστασίας καταναλωτών. Επίσης επισημαίνεται ότι οι έννοιες "ηθική" και "δεοντολογία" είναι θεμελιωδώς ίδιες και γι' αυτό εναλλάσσονται εξίσου στον Κώδικα.

Η φιλοσοφία των μαιών και του μαιευτικού επαγγέλματος αποτελεί παράλληλα και το φιλοσοφικό υπόβαθρο του Κώδικα. Αυτή η φιλοσοφία δεσμεύει τις μαιέες στο

σεβασμό, προαγωγή, διαφύλαξη και υπεράσπιση των δικαιωμάτων των γυναικών και των νεογνών τους που είναι αποδέκτες των υπηρεσιών και της φροντίδας των μαιών. Ο Κώδικας επίσης βασίζεται, συμπληρώνεται και ερμηνεύεται σε συνάφεια με το “Κώδικα Δεοντολογίας των Μαιών” της Διεθνούς Συνομοσπονδίας Μαιών (ICM, 2008), καθώς επίσης και άλλα ηθικά πρότυπα και οδηγίες που αναπτύχθηκαν στην ευρωπαϊκή κοινωνία και τους περί Νοσηλευτικής και Μαιευτικής Νόμους του 1988 μέχρι 2012, όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή αντικαθίστανται.

Διεθνής Ορισμός της Μαίας της Διεθνούς Συνομοσπονδίας Μαιών (ΔΣΜ)

“Μαία” είναι το άτομο το οποίο έχει επιτυχώς ολοκληρώσει εκπαιδευτικό πρόγραμμα στη μαιευτική πλήρως αναγνωρισμένο στη χώρα που εκπονείται και το οποίο είναι βασισμένο στις Θεμελιώδεις Δεξιότητες της Βασικής Μαιευτικής Πρακτικής της ΔΣΜ και στο πλαίσιο των Διεθνών Προτύπων Μαιευτικής Εκπαίδευσης της ΔΣΜ, έχει αποκτήσει τα απαιτούμενα προσόντα για να εγγραφεί στο Μητρώο Μαιών ή/και είναι νόμιμα αδειούχος για να ασκεί τη μαιευτική και να χρησιμοποιεί το τίτλο “μαία”, και η οποία επιδεικνύει ικανότητα στην άσκηση της μαιευτικής.

Πεδίο άσκησης

Η μαία αναγνωρίζεται ως αρμόδιος και υπεύθυνος επαγγελματίας που εργάζεται σε συνεργασία με τις γυναίκες για να δώσει την απαραίτητη υποστήριξη, φροντίδα και συμβουλές κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης, του τοκετού και της μετά τον τοκετό περιόδου, να διαχειρίζεται τους τοκετούς με ίδια ευθύνη και για να παρέχει φροντίδα στο νεογέννητο και το νήπιο. Αυτή η φροντίδα περιλαμβάνει προληπτικά μέτρα, την προώθηση της φυσιολογικής γέννησης, την ανίχνευση επιπλοκών στη μητέρα και το παιδί, την πρόσβαση σε ιατρική φροντίδα ή άλλη κατάλληλη βοήθεια και τη λήψη μέτρων έκτακτης ανάγκης.

Η μαία έχει σημαντικό ρόλο στην συμβουλευτική και την αγωγή της υγείας, όχι μόνο για τη γυναίκα, αλλά και εντός της οικογένειας και της κοινότητας. Αυτή η συμβουλευτική και αγωγή υγείας πρέπει να περιλάβει την προγεννητική εκπαίδευση

---

* Ο όρος “μαία” συμπεριλαμβάνει και τον όρο “μαιευτής”.

(Ο ορισμός υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο της ΔΣΜ, 15 Ιουνίου 2011, Ντέρπαν)

και προετοιμασία για την γονεϊκότητα και μπορεί να επεκταθεί στην υγεία των γυναικών, τη σεξουαλική ή αναπαραγωγική υγεία και τη φροντίδα των παιδιών.

Η μαία μπορεί να ασκήσει το επάγγελμά της σε οποιοδήποτε περιβάλλον συμπεριλαμβανομένου του σπιτιού, της κοινότητας, των νοσοκομείων, των κλινικών ή των μονάδων υγείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

1. Η σχέση της μαίας με τα άτομα

Η μαία:

- (α) αναπτύσσει εταιρική σχέση με τις γυναίκες στην οποία και οι δύο μοιράζονται σχετικές πληροφορίες οι οποίες οδηγούν σε ενημερωμένη λήψη απόφασης, συγκατάθεση σε πρόγραμμα φροντίδας και ανάληψη και αποδοχή ευθύνης για τα αποτελέσματα των αποφάσεων και των επιλογών τους·
- (β) στηρίζει το δικαίωμα των γυναικών και των οικογενειών να συμβάλλουν ενεργά στη λήψη αποφάσεων που αφορούν στη φροντίδα τους·
- (γ) ενδυναμώνει τις γυναίκες και τις οικογένειες να προασπίζονται τους εαυτούς τους σε ζητήματα που επηρεάζουν την υγεία τους στη δική τους κοινωνία και κουλτούρα·
- (δ) αλληλοϋποστηρίζεται στη διατήρηση του επαγγελματικού της ρόλου και τροφοδοτεί ενεργά το δικό της αίσθημα αυτοεκτίμησης και των άλλων·
- (ε) συνεργάζεται με σεβασμό με τους άλλους επαγγελματίες υγείας παραπέμποντας και αναφέροντας όπου χρειάζεται όταν οι ανάγκες υγείας της γυναίκας υπερβαίνουν τις ικανότητες της μαίας·
- (στ) αναγνωρίζει την ανάγκη ανθρώπινης αλληλεξάρτησης στο δικό της πλαίσιο άσκησης και ενεργά επιζητά την επίλυση υπάρχοντων συγκρούσεων·
- (ζ) έχει ευθύνες ως προς τον εαυτό της ως άτομο με ηθική αξία και δραστηριότητες που ενέχουν ηθική και αυτοσεβασμό και διατήρηση της αξιοπρέπειας.

2. Η σχέση της μαίας με την άσκηση της μαιευτικής

Η μαία:

- (α) παρέχει μαιευτική φροντίδα στις γυναίκες και στις οικογένειές τους, με σεβασμό της πολιτισμικής τους διαφορετικότητας, ενώ ταυτόχρονα αγωνίζεται για την εξάλειψη των επιβλαβών πρακτικών εντός των ίδιων πολιτισμών ή κοινωνιών·
- (β) ενθαρρύνει ρεαλιστικές προσδοκίες γέννας από τις γυναίκες μέσα από τη δική της κοινωνία, με ελάχιστη προσδοκία το ότι καμία γυναίκα δεν θα υποστεί βλάβη λόγω της σύλληψης ή της εγκυμοσύνης ή του τοκετού·
- (γ) χρησιμοποιεί σύγχρονη και ερευνητικά τεκμηριωμένη επαγγελματική γνώση για να διασφαλίσει ασφαλείς μαιευτικές πρακτικές σε όλες τις κουλτούρες και συνθήκες·
- (δ) ανταποκρίνεται στις ψυχολογικές, σωματικές, ψυχικές και πνευματικές ανάγκες της γυναίκας σε οποιοδήποτε συνθήκες και αν βρίσκεται·
- (ε) δρά ως αποτελεσματικό πρότυπο στην προαγωγή της υγείας των γυναικών, των οικογενειών τους και των άλλων επαγγελματιών υγείας καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής τους·
- (στ) ενεργά αποζητεί προσωπική, διανοητική και επαγγελματική ανάπτυξη καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής, ενσωματώνοντας αυτή την ανάπτυξη στην μαιευτική της πρακτική.

3. Η σχέση της μαίας με το επάγγελμα

Η μαία:

- (α) διατηρεί εμπιστευτικές τις πληροφορίες των γυναικών που φροντίζει, ώστε να διαφυλάττει το δικαίωμα στην ιδιωτικότητα και χρησιμοποιεί την κρίση της στη χρήση αυτών των πληροφοριών, εκτός από ό,τι προστάζει ο Νόμος·
- (β) είναι υπεύθυνη για τις αποφάσεις και τις ενέργειές της και είναι υπόλογη για τις σχετικές επιπτώσεις της φροντίδας της προς τις γυναίκες·
- (γ) μπορεί να αρνηθεί να συμμετέχει σε ενέργειες για τις οποίες διατηρεί βαθιούς ηθικούς φραγμούς, όμως η έμφαση στη προσωπική ηθική δεν πρέπει να στερεί τις γυναίκες από ουσιώδεις υπηρεσίες υγείας·
- (δ) αναγνωρίζει και κατανοεί τις ανεπιθύμητες επιπτώσεις που ενέχονται σε παραβιάσεις των δεοντολογικών και ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην υγεία των γυναικών και βρεφών και αγωνίζεται για τη εξάλειψη αυτών των παραβιάσεων·

- (ε) Η μαία συμμετέχει στην ανάπτυξη και εφαρμογή πολιτικών για την υγεία που προάγουν την υγεία των γυναικών και των αναπαραγωγικών οικογενειών.

4. Η σχέση της μαίας με την επαγγελματική ανάπτυξη

Η μαία:

- (α) διασφαλίζει ώστε η ανάπτυξη της μαιευτικής γνώσης βασίζεται σε δραστηριότητες ή ενέργειες που προστατεύουν τα ατομικά δικαιώματα των γυναικών·
- (β) αναπτύσσει και μοιράζεται τη μαιευτική γνώση, μέσα από διάφορες διαδικασίες, όπως την μεταξύ τους αξιολόγηση και την έρευνα·
- (γ) συμμετέχει στην τυπική ή επίσημη εκπαίδευση των φοιτητών της μαιευτικής και στη συνεχή εκπαίδευση και ανάπτυξη των επαγγελματιών μαιών.

Παράρτημα V
(Κανονισμός 2)

Κώδικας Πρότυπης Επαγγελματικής Συμπεριφοράς των Μαιών

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ο Κώδικας της Πρότυπης Επαγγελματικής Συμπεριφοράς των Μαιών είναι ένα σύνολο αναμενόμενων εθνικών προτύπων επαγγελματικής συμπεριφοράς των μαιών. Υποστηρίζεται στενά και πρέπει να διαβάζεται από κοινού με τον Κώδικα Μαιευτικής Δεοντολογίας, τον Κώδικα Επαγγελματικών Αρμοδιοτήτων και Υποχρεώσεων των Μαιών και τις Κλινικές Κατευθυντήριες Οδηγίες Μαιευτικής Άσκησης. Αυτά τα έγγραφα, μαζί με άλλα δημοσιευμένα πρότυπα πρακτικής, παρέχουν ένα πλαίσιο για την υπεύθυνη και αρμόδια μαιευτική άσκηση σε όλους τους τομείς: κλινική εφαρμογή, διοίκηση, εκπαίδευση και έρευνα.

Η επαγγελματική συμπεριφορά αναφέρεται στον τρόπο με τον οποίο ένα πρόσωπο συμπεριφέρεται ενεργώντας με την επαγγελματική του ιδιότητα. Γενικά είναι αποδεκτό ότι κατά την εκτέλεση των καθηκόντων και υποχρεώσεων τους, οι επαγγελματίες διατηρούν υποδειγματικά πρότυπα της συμπεριφοράς τα οποία γενικά δεν αναμένονται από το απλό κοινό.

Ο Κώδικας Επαγγελματικών Αρμοδιοτήτων και Υποχρεώσεων των Μαιών και ο Κώδικας Μαιευτικής Δεοντολογίας στη Δημοκρατία είναι σχεδιασμένοι για πολλαπλά ακροατήρια: μαιές, φοιτήτριες/τές μαιευτικής, γυναίκες που λαμβάνουν μαιευτική φροντίδα, τις οικογένειές τους, άλλους επαγγελματίες υγείας, τη κοινότητα γενικά, εργοδότες των μαιών, νομοθετικές αρχές μαιευτικής και αρχές προστασίας καταναλωτών.

Οι μαιές διαχειρίζονται τον εαυτό τους, προσωπικά και επαγγελματικά, με τέτοιο τρόπο ώστε να διατηρούν την εμπιστοσύνη και την αξιοπιστία του κοινού στο επάγγελμα και έχουν ευθύνη να παρέχουν ασφαλή και ικανή μαιευτική φροντίδα βασισμένη στις ανάγκες του ατόμου, της ομάδας, της κοινότητας και του επαγγέλματος.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

Ορισμός της “μαίας”*

Σύμφωνα με τον “Ορισμό της Μαίας” της Διεθνούς Συνομοσπονδίας Μαιών (Ντέρπλαν 2011):

* Ο όρος “μαία” για σκοπούς διευκόλυνσης της ανάγνωσης του κειμένου περιλαμβάνει και τον όρο “μαιευτής”.

Η **μαία**:

- (α) Είναι το άτομο το οποίο έχει επιτυχώς ολοκληρώσει εκπαιδευτικό πρόγραμμα στη μαιευτική πλήρως αναγνωρισμένο στη χώρα που εκπονείται και το οποίο είναι βασισμένο στις Θεμελιώδεις Δεξιότητες της Βασικής Μαιευτικής Πρακτικής της ΔΣΜ και στο πλαίσιο των Διεθνών Προτύπων Μαιευτικής Εκπαίδευσης της ΔΣΜ, έχει αποκτήσει τα απαιτούμενα προσόντα για να εγγραφεί στο μητρώο μαιών ή/και είναι νόμιμα αδειούχος για να ασκεί τη μαιευτική και να χρησιμοποιεί το τίτλο "μαία", και η οποία επιδεικνύει ικανότητα στην άσκηση της μαιευτικής.
- (β) Αναγνωρίζεται ως ο αρμόδιος και υπεύθυνος επαγγελματίας που εργάζεται σε συνεργασία με τις γυναίκες για να δώσει την απαραίτητη υποστήριξη, φροντίδα και συμβουλές κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης, του τοκετού και της μετά τον τοκετό περιόδου, να διαχειρίζεται τους τοκετούς με ίδια ευθύνη και για να παρέχει φροντίδα στο νεογέννητο και το νήπιο. Αυτή η φροντίδα περιλαμβάνει τα προληπτικά μέτρα, την προώθηση της φυσιολογικής γέννησης, την ανίχνευση επιπλοκών στη μητέρα και το παιδί, την πρόσβαση σε ιατρική φροντίδα ή άλλη κατάλληλη βοήθεια και τη λήψη μέτρων έκτακτης ανάγκης.
- (γ) Έχει σημαντικό ρόλο στη συμβουλευτική και την αγωγή της υγείας, όχι μόνο για τη γυναίκα, αλλά και εντός της οικογένειας και της κοινότητας. Αυτή η συμβουλευτική και αγωγή υγείας πρέπει να περιλάβει την προγεννητική εκπαίδευση και προετοιμασία για την γονεϊκότητα και μπορεί να επεκταθεί στην υγεία των γυναικών, τη σεξουαλική ή αναπαραγωγική υγεία και τη φροντίδα των παιδιών.
- (δ) Μπορεί να ασκήσει τα επαγγελματικά της καθήκοντα σε οποιοδήποτε περιβάλλον συμπεριλαμβανομένου του σπιτιού, της κοινότητας, των νοσοκομείων, των κλινικών ή των μονάδων υγείας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β

1. Σκοπός του Κώδικα Πρότυπης Επαγγελματικής Συμπεριφοράς των Μαιών είναι να:
  - (α) Καθορίζει το σύνολο των ελάχιστων επιτρεπτών εθνικών επιπέδων επαγγελματικής συμπεριφοράς των μαιών.

- (β) Ενημερώνει την κοινότητα για τα πρότυπα επαγγελματικής συμπεριφοράς που μπορεί να αναμένει από τις μαιές στη Δημοκρατία.
- (γ) Παρέχει στις γυναίκες, στις οικογένειές τους και στα ρυθμιστικά, εργοδοτικά και επαγγελματικά σώματα μια βάση για την αξιολόγηση της επαγγελματικής συμπεριφοράς των μαιών.

2. Πλαίσιο εφαρμογής του Κώδικα Πρότυπης Επαγγελματικής Συμπεριφοράς των Μαιών

Ο Κώδικας Πρότυπης Επαγγελματικής Συμπεριφοράς των Μαιών εφαρμόζεται σε όλο το φάσμα και τα επίπεδα άσκησης της μαιευτικής.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Γ

Γενικές Αρχές Κώδικα Πρότυπης Επαγγελματικής Συμπεριφοράς των Μαιών

Ο εν λόγω Κώδικας περιέχει δέκα δηλώσεις συμπεριφοράς που παρέχουν καθοδήγηση σε σχέση με τα ελάχιστα επιτρεπτά επίπεδα επαγγελματικής συμπεριφοράς οι οποίες έχουν αναπτυχθεί κάτω από τις ακόλουθες τρεις ευρείες αρχές:

- (α) Οι μαιές ασκούν τη μαιευτική ικανά και σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία, τα πρότυπα και την επαγγελματική πρακτική.
- (β) Οι μαιές ασκούν μαιευτική βασισμένη στην ατομοκεντρική προσέγγιση.
- (γ) Οι μαιές ασκούν τη μαιευτική με αναστοχασμό και ηθική.

Υπάρχει κάποια επικάλυψη ή/και επανάληψη στις έννοιες και περιεχόμενο των δηλώσεων συμπεριφοράς, οι οποίες καθώς απεικονίζουν την πραγματικότητα, δεν διαχωρίζονται ευδιάκριτα ούτε παραμένουν στατικές. Ο Κώδικας Πρότυπης Επαγγελματικής Συμπεριφοράς των Μαιών είναι ένα σύγχρονο έγγραφο το οποίο είναι ευέλικτο και αναθεωρείται σε τακτά χρονικά διαστήματα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Δ

Σύνοψη Γενικών Αρχών Πρότυπης Επαγγελματικής Συμπεριφοράς

1. Οι μαιές ασκούν τη μαιευτική ικανά και σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία, τα πρότυπα και την επαγγελματική πρακτική.

Οι μαιές:

- (α) Ασκούν τη μαιευτική κατά τρόπο ασφαλή και ικανό.
  - (β) Ασκούν τη μαιευτική σύμφωνα με τα πρότυπα του επαγγέλματος και του ευρύτερου συστήματος υγείας.
  - (γ) Ασκούν τη μαιευτική και συμπεριφέρονται σύμφωνα με τη σχετική με το μαιευτικό επάγγελμα νομοθεσία.
  - (δ) Σέβονται την αξιοπρέπεια, τον πολιτισμό, τις αξίες και τις πεποιθήσεις κάθε γυναίκας που φροντίζουν, της οικογένειάς της, καθώς και των συναδέλφων και συνεργατών τους.
  - (ε) Διαχειρίζονται προσωπικές πληροφορίες που λαμβάνονται κατά την άσκηση του επαγγέλματος ως ιδιωτικές και εμπιστευτικές.
  - (στ) Παρέχουν αμερόληπτα, τίμια και με ακρίβεια πληροφορίες σχετικές με τη μαιευτική φροντίδα και προϊόντα φροντίδας υγείας.
- 2. Οι μαίες ασκούν μαιευτική βασισμένη στην ατομοκεντρική προσέγγιση.**

Οι μαίες:

- (α) Εστιάζουν την πρακτική τους στις ανάγκες υγείας της γυναίκας, στις προσδοκίες και στις φιλοδοξίες της, και υποστηρίζουν την ενημερωμένη λήψη απόφασης και συγκατάθεσης από κάθε γυναίκα.
  - (β) Προωθούν και διατηρούν σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ γυναίκας και μαίας.
  - (γ) Διατηρούν και αυξάνουν την εμπιστοσύνη και την αξιοπιστία της κοινωνίας στο μαιευτικό επάγγελμα.
- 3. Οι μαίες ασκούν τη μαιευτική με αναστοχασμό και ηθική.**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ε

Ανάλυση Αρχών Πρότυπης Επαγγελματικής Συμπεριφοράς

1. Οι μαίες ασκούν τη μαιευτική κατά τρόπο ασφαλή και ικανό.

- (α) Είναι προσωπικά υπόλογες στη γυναίκα και στο/στα νεογέννητό/ά της, στον εργοδότη τους και στο επάγγελμά τους για την παροχή ασφαλούς και ικανής μαιευτικής φροντίδας. Είναι ευθύνη κάθε μαίας να διατηρεί την απαραίτητη ικανότητα για την τρέχουσα πρακτική. Η διατήρηση της ικανότητας περιλαμβάνει τη συνεχή επαγγελματική ανάπτυξη για διατήρηση και βελτίωση

των γνώσεων, δεξιοτήτων και στάσεων σχετικών με την μαιευτική άσκηση, διοίκηση, εκπαίδευση και έρευνα.

- (β) Ασκούν μαιευτική που βασίζεται στο σεβασμό και την αναγνώριση του δικαιώματος της γυναίκας να λαμβάνει ακριβή πληροφόρηση, να προστατεύεται από πιθανά προβλήματα και να έχει την ελευθερία της ενημερωμένης επιλογής και συγκατάθεσης σε σχέση με τη φροντίδα της.
  - (γ) Ασκούν μαιευτική σύμφωνα με τον ορισμό της μαιίας, όπως αυτός καθορίζεται από τη Διεθνή Συνομοσπονδία Μαιών (ΔΣΜ).
  - (δ) Επιβεβαιώνουν ότι η ασφάλεια και η ποιότητα φροντίδας της γυναίκας και του νεογέννητου δεν κινδυνεύει ή διακυβεύεται από την ανάθεση, όταν μια πτυχή της φροντίδας ανατίθεται σε άλλη/ες μαιία/ες.
  - (ε) Εάν δεν έχουν την ικανότητα ή τη θέληση να διαχειριστούν έναν τοκετό, π.χ. λόγω μιας έντονης προσωπικής πεποίθησης ή επαγγελματικής κρίσης, λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα ώστε να διασφαλιστεί η παρακολούθηση της κάθε γυναίκας από τον καταλληλότερο επαγγελματία.
  - (στ) Γνωστοποιούν και αναφέρουν σε αρμόδιο άτομο ή αρχή οποιαδήποτε κατάσταση που μπορεί να μην είναι σύμφωνη με τα επαγγελματικά πρότυπα ή οποιαδήποτε αμφισβητήσιμη, ανήθικη ή παράνομη πρακτική και παρεμβαίνουν για να προστατεύσουν το άτομο εφόσον η κατάσταση δεν έχει διευθετηθεί.
  - (ζ) Ασκούν τη μαιευτική κατά τρόπο ασφαλή και ικανό που δεν επηρεάζεται από προσωπικούς περιορισμούς υγείας, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης του οινόπνεύματος ή άλλων ουσιών που μπορεί να μειώσουν την ικανότητά τους να ασκούν τη μαιευτική με ασφάλεια και ποιότητα. Μαιίες των οποίων η υγεία απειλεί την ικανότητά τους για ασφαλή πρακτική και επάρκεια δεξιοτήτων, έχουν την ευθύνη να επιδιώξουν βοήθεια για να επιλύσουν τις δικές τους ανάγκες υγείας. Αυτό μπορεί να περιλάβει την αναφορά εμπιστευτικής έκθεσης σε αρμόδιες αρχές.
- 2. Οι μαιίες ασκούν τη μαιευτική σύμφωνα με τα πρότυπα του επαγγέλματος και του ευρύτερου συστήματος υγείας.**
- (α) Ασκούν τη μαιευτική σε συνεργασία με τη γυναίκα και σύμφωνα με τα πρότυπα του επαγγέλματος, π.χ. Κλινικές Κατευθυντήριες Οδηγίες Μαιευτικής Άσκησης,

και τις νομικά κατοχυρωμένες δραστηριότητες των μαιών, για να παρέχουν ασφαλή και αποτελεσματική μαιευτική φροντίδα και υπηρεσίες.

- (β) Ασκούν τη μαιευτική σύμφωνα με τα ευρύτερα πρότυπα ασφάλειας, ποιότητας και υπευθυνότητας για ένα ασφαλές σύστημα υγείας, π.χ. καταγραφή, διαχείριση πληροφοριών, αναφορά περιστατικών, γνωστοποίηση/αναφορά και ανάλυση μη αναμενόμενων συμβάντων.
- (γ) Παίρνουν μαιευτικές αποφάσεις βασισμένες στις δυνατότητες και επιλογές της γυναίκας όσον αφορά το φυσικό, το κοινωνικό, το συναισθηματικό και το διανοητικό πεδίο ασφάλειας.
- (δ) Καθοδηγούνται από τον Οδηγό Παραπομπής και Αναφοράς Μαιευτικών Περιστατικών του Επαγγέλματος για την παραπομπή και τη αναφορά.
- (ε) Αναγνωρίζουν την επαγγελματική τους θέση και δεν αποδέχονται δώρα ή ωφελήματα τα οποία θα μπορούσαν να εκληφθούν ως μέσο επιρροής ή επιείκειας.

3. Οι μαιές ασκούν τη μαιευτική και συμπεριφέρονται σύμφωνα με τη νομοθεσία που διέπει το μαιευτικό επάγγελμα.

- (α) Γνωρίζουν τη νομοθεσία που διέπει το επάγγελμα και είναι βέβαιες ότι δεν εμπλέκονται σε πρακτικές που δεν προνοούνται από αυτή και δεν αναθέτουν σε άλλους δραστηριότητες που απαγορεύονται από αυτή.
- (β) Ασκούν τη μαιευτική σύμφωνα με τις νομικά κατοχυρωμένες δραστηριότητες των μαιών.
- (γ) Εντοπίζουν παράνομη πρακτική συναδέλφων και άλλων συνεργατών στο χώρο της μαιευτικής άσκησης, διοίκησης, εκπαίδευσης ή έρευνας και έχουν την ευθύνη και υποχρέωση να αναφέρουν τέτοια συμπεριφορά σε αρμόδιες αρχές και να λάβουν μέτρα απαραίτητα για να προστατεύσουν το κοινό ανάλογα με τις ανάγκες του και το δημόσιο συμφέρον.
- (δ) Αναφέρουν παράνομη ή απαράδεκτη συμπεριφορά η οποία αν δεν τύχει κατάλληλου χειρισμού από τους εργοδότες, οι μαιές μπορούν να αναφέρουν το θέμα σε αρμόδιο σώμα ή αρχή.
- (ε) Σέβονται τη γυναίκα, την οικογένεια και την περιουσία της. Ο σεβασμός αυτός ισχύει για τις μαιές συναδέλφους και συνεργάτες.

- (στ) Υποστηρίζουν την ορθολογιστική χρήση των πόρων.
4. Οι μαίες σέβονται την αξιοπρέπεια, τον πολιτισμό, τις αξίες και τις πεποιθήσεις κάθε γυναίκας που φροντίζουν και της οικογένειάς της, καθώς και των συναδέλφων και συνεργατών τους.
- (α) Σέβονται το άτομο και τις δυνατότητες της κάθε γυναίκας και υπερασπίζουν την αξιοπρέπεια και τον πολιτισμό της.
- (β) Αλληλεπιδρούν με συναδέλφους και συνεργάτες με τιμιότητα και σεβασμό.
- (γ) Ασκούν τη μαιευτική αμερόληπτα. Αυτό περιλαμβάνει τη λήψη κατάλληλων μέτρων, ώστε να διασφαλίζεται η ποιότητα της μαιευτικής πράξης χωρίς να επηρεάζεται από τα στερεότυπα, το πολιτισμό, το έθνος, το φύλο, τη σεξουαλικότητα, την ηλικία, τη θρησκεία, την πνευματικότητα, τη κοινωνικοοικονομική κατάσταση, τη κατάσταση της υγείας, τον τρόπο ζωής, ή άλλους παράγοντες.
- (δ) Στον προγραμματισμό και παροχή αποτελεσματικής μαιευτικής φροντίδας, υποστηρίζουν πρότυπα διαπολιτισμικής και ασφαλούς μαιευτικής πράξης. Οι μαίες σέβονται και λαμβάνουν υπόψη τον πολιτισμό, τις αξίες, τις πεποιθήσεις, τις προσωπικές επιθυμίες και τις αποφάσεις κάθε γυναίκας και της οικογένειάς της.
- (ε) Απέχουν από εκφράσεις ρατσιστικές, φυλετικές, ομοφοβικές, ηλικιακές και άλλες επιβλαβείς και μεροληπτικές στάσεις και συμπεριφορές απέναντι σε κάθε γυναίκα που φροντίζουν και την οικογένειά της, καθώς και τους συναδέλφους και συνεργάτες τους. Οι μαίες λαμβάνουν τα κατάλληλα μέτρα εφόσον παρατηρήσουν τέτοιες επιβλαβείς και μεροληπτικές εκφράσεις και συμπεριφορές.
- (στ) Λαμβάνουν επαγγελματικές αποφάσεις σε σχέση με τα ενδιαφέροντα και τα δικαιώματα ενός ατόμου και δεν παραβαίνουν τη νομοθεσία ή παραβιάζουν τα ανθρώπινα δικαιώματα οποιουδήποτε ατόμου, συμπεριλαμβανομένων των προσφύγων, των αιτητών ασύλου και των κρατουμένων.

5. Οι μαίες επεξεργάζονται τις προσωπικές πληροφορίες που λαμβάνονται κατά την άσκηση του επαγγέλματος ως ιδιωτικές και εμπιστευτικές.

Η επεξεργασία των προσωπικών δεδομένων πρέπει να είναι σύμφωνη με τους περί Επεξεργασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (Προστασία του Ατόμου) Νόμους του 2001 και 2003, όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή αντικαθίστανται.

Οι μαίες:

- (α) Έχουν ηθικές και νομικές υποχρεώσεις να επεξεργάζονται τα προσωπικά δεδομένα που λαμβάνουν λόγω επαγγέλματος ως εμπιστευτικά. Οι μαίες προστατεύουν την ιδιωτικότητα κάθε γυναίκας και της οικογένειάς της, περιορίζοντας τη χρήση τους μόνο για επαγγελματικούς σκοπούς.
- (β) Ανάλογα με την περίπτωση, ενημερώνουν την γυναίκα ότι είναι αναγκαίο να αποκαλύψουν σε συνεργάτες πληροφορίες που μπορεί να είναι σημαντικές στη λήψη επαγγελματικής απόφασης από μέρους τους.
- (γ) Επιδίδουν τη συγκατάθεση από κάθε γυναίκα ή εκπροσώπους της πριν αποκαλύψουν πληροφορίες. Ελλείψει της συγκατάθεσης χρησιμοποιούν την επαγγελματική τους κρίση σχετικά με την ανάγκη να αποκαλυφθούν ιδιαίτερες λεπτομέρειες. Οι μαίες αναγνωρίζουν ότι μπορεί να απαιτηθεί από τη νομοθεσία να αποκαλύψουν ορισμένες πληροφορίες για επαγγελματικούς λόγους.

6. Οι μαίες παρέχουν αμερόληπτα, τίμια και με ακρίβεια πληροφορίες σχετικές με τη μαιευτική φροντίδα και προϊόντα φροντίδας υγείας.

- (α) Παρέχουν συμβουλές για οποιαδήποτε φροντίδα ή προϊόν, εξηγούν πλήρως τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα των εναλλακτικών προϊόντων ή της φροντίδας έτσι ώστε τα άτομα να μπορούν να κάνουν ενημερωμένες επιλογές. Απέχουν από τη συμμετοχή στη διαφήμιση, την παραπληροφόρηση ή τη διαστρέβλωση όσον αφορά τα προϊόντα φροντίδας υγείας.
- (β) Παρουσιάζουν με ακρίβεια τη φύση της μαιευτικής φροντίδας που παρέχουν και παίρνουν συγκατάθεση για εφαρμογή της φροντίδας.
- (γ) Όπου μια συγκεκριμένη φροντίδα ή ένα συγκεκριμένο προϊόν ενθαρρύνεται, διασφαλίζουν ότι οι συμβουλές τους είναι βασισμένες σε επαρκή γνώση και όχι

σε εμπορικές ή άλλες μορφές κέρδους. Οι μαιές απέχουν από την παραπλανητική επικύρωση υπηρεσιών ή προϊόντων.

7. Οι μαιές εστιάζουν την πρακτική τους στις ανάγκες υγείας της γυναίκας, στις προσδοκίες, στις φιλοδοξίες και στην ενημερωμένη λήψη απόφασης και συγκατάθεσης από κάθε γυναίκα.

(α) Διασφαλίζουν ώστε η γυναίκα να είναι κυρίαρχος στη μαιευτική φροντίδα και να δίνει τη ενημερωμένη συγκατάθεσή της για τη μαιευτική φροντίδα που θα δεχθεί.

(β) Υποστηρίζουν την υγεία και ευημερία κάθε γυναίκας, προωθώντας και διατηρώντας πρακτικές που ενδυναμώνουν την αυτοπεποίθηση και την ευημερία της.

(γ) Επικοινωνούν με τέτοιο τρόπο, ώστε η γυναίκα και η οικογένειά της να μπορούν να καταλαβαίνουν και να συμμετέχουν πλήρως στη διαδικασία της τεκνοποίησης.

(δ) Υποστηρίζουν την ενημερωμένη λήψη απόφασης. Όπου η γυναίκα επιθυμεί, η μαιά ενημερώνει άτομο της οικογένειάς της που τη βοηθά στην κατανόηση της κατάστασης της υγείας της, βοηθώντας την να λαμβάνει ενημερωμένες αποφάσεις.

(ε) Σε καταστάσεις όπου η γυναίκα είναι ανίκανη ή απρόθυμη να αποφασίσει ή να μιλήσει ανεξάρτητα, προσπαθούν να διασφαλίσουν ώστε η θέση της γυναίκας να αντιπροσωπεύεται από συνήγορο, κατά προτίμηση της επιλογής της.

(στ) Συνηγορούν υπέρ της προστασίας των δικαιωμάτων της γυναίκας και της οικογένειάς της σε σχέση με τη μαιευτική φροντίδα.

8. Οι μαιές προωθούν και διατηρούν σχέση εμπιστοσύνης μεταξύ γυναίκας και μαιάς.

(α) Γνωρίζουν ότι το γνωσιολογικό υπόβαθρο που υπάρχει μεταξύ της γυναίκας και της μαιάς μπορεί να καθιστά τη γυναίκα τρωτή και ευάλωτη σε εκμετάλλευση. Η μαιά αναγνωρίζει αυτήν την πιθανή αδυναμία και προστατεύει ενεργά την αξιοπρέπεια και αυτοεκτίμηση αυτών που φροντίζει. Η διαφορά στο γνωσιολογικό υπόβαθρο μεταξύ γυναίκας και μαιάς μπορεί να είναι μεγαλύτερη όταν η γυναίκα έχει περιορισμένη γνώση, νιώθει φόβο ή πόνο ή έχει ανάγκη

από βοήθεια και φροντίδα ή δοκιμάζει μια άγνωστη απώλεια στην αυτοεικόνα της. Αυτές οι συνθήκες κάνουν τη γυναίκα πιο ευάλωτη και οι μαιές το αναγνωρίζουν και το διαχειρίζονται ηθικά.

- (β) Λαμβάνουν όλα τα κατάλληλα μέτρα για να καθιερωθεί το αίσθημα εμπιστοσύνης και να προστατευθεί η φυσική, ψυχολογική, συναισθηματική, κοινωνική και πολιτιστική ευημερία της κάθε γυναίκας κατά τη διάρκεια της μαιευτικής φροντίδας. Οι μαιές προστατεύουν τις γυναίκες που είναι ευάλωτες, συμπεριλαμβανομένων των γυναικών με αναπηρίες και ψυχική νόσο, από εκμετάλλευση και φυσική βλάβη.
  - (γ) Έχουν ευθύνη να διατηρούν επαγγελματικά όρια μεταξύ αυτών και της κάθε γυναίκας που φροντίζουν, καθώς και άλλων ατόμων που ορίζει η γυναίκα ως εμπλεκόμενους στη φροντίδα της.
  - (δ) Γνωρίζουν ότι εκτός του επαγγελματικού ρόλου, πληρούν και άλλους ρόλους ως μέλη οικογενειών, ως φίλες και ως μέλη της κοινωνίας. Γνωρίζουν ότι οι πολλαπλοί ρόλοι μπορεί να επηρεάσουν ευμενώς και δυσμενώς τα αποτελέσματα της μαιευτικής φροντίδας και ότι η επαγγελματική τους συμπεριφορά έχει πρόθεση πάντα το όφελος της γυναίκας. Όταν φροντίζουν γυναίκα ή μέλη της οικογένειάς της με τα οποία υπάρχει διπλή σχέση, τη συμβουλεύουν να επιδιώξει ανεξάρτητη συμβουλή λόγω της ύπαρξης πραγματικής ή δυνητικής σύγκρουσης συμφερόντων.
  - (ε) Γνωρίζουν ότι οι σεξουαλικές σχέσεις μεταξύ μαιάς και γυναίκας, του συντρόφου της ή των μελών της οικογένειάς της γυναίκας με την οποία έχει έρθει σε επαγγελματική σχέση είναι ακατάλληλες. Τέτοιες σχέσεις αυτόματα δημιουργούν ερωτήματα ακεραιότητας των μαιών σε σχέση με εκμετάλλευση λόγω ευπάθειας μιας γυναίκας που είναι υπό την φροντίδα τους. Η συγκατάθεση δεν είναι μια αποδεκτή δικαιολογία στην περίπτωση της σεξουαλικής ή της πολύ στενής σχέσης μέσα στην επαγγελματική σχέση.
  - (στ) Λαμβάνουν όλα τα αναγκαία μέτρα για την προστασία των περιουσιακών στοιχείων και ιδιοκτησίας της κάθε γυναίκας που φροντίζουν, καθώς και των μελών της οικογένειάς της.
9. Οι μαιές διατηρούν και αυξάνουν την εμπιστοσύνη και την αξιοπιστία της κοινωνίας στο μαιευτικό επάγγελμα.

- (α) Η συμπεριφορά των μαιών διατηρεί και επαυξάνει τη δημόσια εμπιστοσύνη και αξιοπιστία στο μαιευτικό επάγγελμα.
  - (β) Οι παράνομες και ανήθικες ενέργειες των μαιών στην προσωπική τους ζωή διακυβεύουν την καλή φήμη του επαγγέλματος και τη δική τους. Εάν η καλή φήμη είτε μεμονωμένων μαιών είτε του επαγγέλματος μειωνόταν, αυτό θα μπορούσε να μειώσει την εμπιστοσύνη που υπάρχει μεταξύ του μαιευτικού επαγγέλματος, των γυναικών και της κοινωνίας γενικότερα. Η σχέση εμπιστοσύνης είναι απαραίτητη για αποτελεσματική παροχή μαιευτικής φροντίδας.
  - (γ) Οι μαιές λαμβάνουν υπόψη τις ηθικές υποχρεώσεις του μαιευτικού επαγγέλματος καθώς ασκούν το δικαίωμα της ελεύθερης έκφρασης και συμμετοχής σε δημόσιες, πολιτικές και ακαδημαϊκές συζητήσεις ή/και εκδόσεις.
- 10. Οι μαιές ασκούν τη μαιευτική με αναστοχασμό και ηθική.**
- (α) Ασκούν τη μαιευτική με αναστοχασμό και ηθικά, σύμφωνα με τον Κώδικα Μαιευτικής Δεοντολογίας, με σκοπό τη συνεχή μάθηση μέσα από την εμπειρία και συμβάλλοντας στην προσωπική και επαγγελματική τους ανάπτυξη.
  - (β) Αναπτύσσουν και διατηρούν κατάλληλη και επίκαιρη μαιευτική πρακτική, υποστήριξη και φροντίδα για κάθε γυναίκα και οικογένεια που φροντίζουν.
  - (γ) Αξιολογούν τη δική τους συμπεριφορά και ικανότητα σε σχέση με τα πρότυπα του μαιευτικού επαγγέλματος.
  - (δ) Συμβάλλουν στην επαγγελματική ανάπτυξη των φοιτητών και των συναδέλφων.
  - (ε) Συμβάλλουν σε έρευνες σύμφωνα με αναγνωρισμένες κατευθυντήριες οδηγίες για την έρευνα και δεν παραβιάζουν το καθήκον τους προς τη γυναίκα.
  - (στ) Κοινοποιούν στη γυναίκα που φροντίζουν και τους εργοδότες τους (εάν εφαρμόζεται) για όποια μείωση στη δυνατότητά τους να ασκούν τη μαιευτική λόγω υγείας, κοινωνικών και άλλων παραγόντων, ενώ διερευνούν τρόπους εξεύρεσης επίλυσης του προβλήματος.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Ο Κώδικας δεν προτίθεται να δώσει επαγγελματική συμβουλή σε ειδικά ζητήματα και ειδικούς τομείς πρακτικής. Περισσότερο εντοπίζει τις ελάχιστες προδιαγραφές

επαγγελματικής συμπεριφοράς κατά την άσκηση του μαιευτικού επαγγέλματος. Για τη διατήρηση των εθνικών επιπέδων μαιευτικής άσκησης, οι μαιές φέρουν ευθύνη για την ανανέωση και εκσυγχρονισμό των γνώσεων τους σε θέματα επαγγελματικής συμπεριφοράς. Αν και οι υποχρεωτικές λέξεις όπως "πρέπει", "θα", "να" δεν χρησιμοποιούνται στον Κώδικα, θεωρείται ότι οι "δηλώσεις συμπεριφοράς" που αναφέρονται στον Κώδικα είναι υποχρεωτικές από τις μαιές.

Παραβίαση του Κώδικα μπορεί να αποτελέσει είτε μία κακή πρακτική είτε μια μη επαγγελματική συμπεριφορά.

Για τους σκοπούς του Κώδικα αυτού, οι όροι ερμηνεύονται ως ακολούθως:

"κακή πρακτική" σημαίνει τη συμπεριφορά που είναι αντίθετη προς τα αποδεκτά και συμφωνηθέντα πρότυπα καλής πρακτικής του επαγγέλματος, π.χ. την παραβίαση της εμπιστευτικότητας στη σχέση γυναίκας μαιών.

"μη επαγγελματική συμπεριφορά" σημαίνει τη λανθασμένη ή κακή ή ακατάλληλη συμπεριφορά από τη μαιά, εκτός του πλαισίου της μαιευτικής άσκησης, π.χ. τη σεξουαλική κακοποίηση, κλοπή ή μέθη και την ακατάλληλη συμπεριφορά σε δημόσια θέα.

"μη ικανοποιητική επαγγελματική συμπεριφορά" σημαίνει την επαγγελματική συμπεριφορά κάτω από τα πρότυπα που αναμένονται εύλογα από μια μαιά με ισοδύναμο επίπεδο εκπαίδευσης ή εμπειρίας. Αυτό περιλαμβάνει τη συμπεριφορά που γενικά δεικνύει ανικανότητα, διακυβεύει τη φροντίδα ή και δυσφημεί το μαιευτικό επάγγελμα.

Ερμηνεία Όρων σύμφωνα με το Κώδικα Επαγγελματικής Συμπεριφοράς των Μαιών (ΚΕΣΜ)

“Άτομα/Άτομο”

Ο όρος αυτός σημαίνει όλα τα άτομα τα οποία συμμετέχουν ή λαμβάνουν οποιαδήποτε μαιευτική φροντίδα/υπηρεσία (άμεσα ή έμμεσα) όπως γυναίκες, άνδρες, παιδιά, οικογένειες, κοινότητες, συνάδελφους, συνεργάτες.

“Ανάθεση καθηκόντων”

Η μετάθεση της εξουσίας σε κάποιο ικανό άτομο να διεκπεραιώσει ένα συγκεκριμένο καθήκον σε μια συγκεκριμένη περίπτωση που μπορεί να επιτευχθεί χωρίς να χρειάζεται άμεση επίβλεψη.

Υπευθυνότητα κατά την ανάθεση

Η μαία που αναθέτει εργασία σε άλλα άτομα παραμένει υπεύθυνη για την καταλληλότητα αυτής της ανάθεσης, για την επίβλεψη και τη διαβεβαίωση ότι το άτομο που του ανατέθηκε η εργασία είναι ικανό να τη διεκπεραιώσει με ασφάλεια και ποιότητα.

Η εν λόγω μαία που αναθέτει έχει την ευθύνη να παραδώσει το πλάνο φροντίδας και να σιγουρευτεί ότι οι στόχοι υγείας για τον αποδέκτη φροντίδας εκπληρώνονται.

Ευθύνη κατά την ανάθεση

Καθήκοντα μπορούν να ανατεθούν σε άτομα που οι μαίες κρίνουν ότι είναι ικανά να τα διεκπεραιώσουν. Εάν κάποιο άτομο εργοδοτείται είναι ευθύνη του εργοδότη να βεβαιωθεί ότι αυτό το άτομο έχει επαρκή γνώση και εκπαίδευση για να διεκπεραιώσει την εργασία που του ανατέθηκε από τη μαία.

Εάν σε οποιαδήποτε περίπτωση, είτε οι μαίες είτε το άτομο στο οποίο ανατίθεται η εργασία, νιώθουν ότι το συγκεκριμένο άτομο δεν μπορεί να ανταπεξέλθει, τότε δεν πρέπει να γίνει η ανάθεση.

Πριν οποιαδήποτε ανάθεση καθηκόντων η μαία πρέπει να λάβει υπόψη τα ακόλουθα:

- (α) Την κατάσταση του υπό φροντίδα ατόμου.

- (β) Την ικανότητα των ατόμων τα οποία είναι υπεύθυνα για την φροντίδα του, η οποία πρέπει να υποστηρίζεται με στοιχεία και έγγραφα.
- (γ) Πόσο συχνά θα πρέπει να επαναξιολογείται η κατάσταση του υπό φροντίδα ατόμου σε σχέση με τη συνεχή ανάθεση κάποιων καθηκόντων για φροντίδα.
- (δ) Τη συνεχή υποστήριξη αυτών που αναλαμβάνουν καθήκοντα.

Εάν έχει γίνει ανάθεση καθήκοντος, το άτομο είναι υπεύθυνο να δίνει αναφορά σε προϊστάμενο εφόσον υπάρχει. Η μαία που αναθέτει οποιοδήποτε καθήκον έχει συνεχή ευθύνη να κρίνει την καταλληλότητα της ανάθεσης:

- (α) με την επαναξιολόγηση του υπό φροντίδα ατόμου σε τακτά διαστήματα για να επιβεβαιώνεται ότι παραμένει η κατάστασή του σταθερή και προβλέψιμη·
- (β) παρατηρώντας τους παροχείς φροντίδας για να διαπιστώνει αν είναι ικανοί να φροντίζουν τον αποδέκτη φροντίδας με ασφάλεια και αποτελεσματικότητα·
- (γ) αξιολογώντας κατά πόσο πρέπει να συνεχιστεί η ανάθεση καθηκόντων σε συγκεκριμένα άτομα.

Τεκμηρίωση κατά την ανάθεση

Η εκτίμηση, ο σχεδιασμός και η αξιολόγηση της φροντίδας του αποδέκτη φροντίδας υγείας πρέπει να τεκμηριώνεται. Η μαία έχει την ευθύνη να διαβεβαιώνεται ότι οποιοδήποτε καθήκον ανατέθηκε, έχει τεκμηριωθεί κατάλληλα.

Η τεκμηρίωση με έγγραφα πρέπει να δείχνει ξεκάθαρα οποιαδήποτε διαδικασία για τη λήψη μιας απόφασης και πρέπει να αναφέρεται σε συγκεκριμένα άτομα. Το πιο κατάλληλο μέρος για την καταγραφή αυτών των πληροφοριών πρέπει να αποφασίζεται με βάση το εργασιακό περιβάλλον, π.χ. αρχεία και πλάνα για τον αποδέκτη φροντίδας υγείας. Σε κάθε ανάθεση καθηκόντων, τα ονόματα αυτών που τα αναλαμβάνουν πρέπει να δηλώνονται ξεκάθαρα.

Οι μαίες είναι υπεύθυνες για τη συνεχή αξιολόγηση της ικανότητας των ατόμων που έχουν αναλάβει κάποιο καθήκον.

“Γυναίκα”

Ο όρος “γυναίκα” ανάλογα με τη φροντίδα ή την υπηρεσία που προσφέρεται από τη μαιία έχει την έννοια της γυναίκας κάθε ηλικίας, π.χ. παιδική, εφηβική, νεανική, ενήλικα γυναίκα, υπερήλικα. Κυρίως όμως αναφέρεται στη γυναίκα αναπαραγωγικής ηλικίας και κυρίως στη γυναίκα κατά τη διαδικασία τεκνοποίησης και μητρότητας: πριν τη σύλληψη και κατά τη κύηση, τον τοκετό και τη λοχεία.

Επίσης, στον Κώδικα όπου χρησιμοποιείται ο όρος “γυναίκα” σημαίνει “τη γυναίκα και το/α νεογέννητό/ά της”, καθώς οι μαιίες θεωρούν τη μητέρα και το νεογέννητό της ως αναπόσπαστη μονάδα.

“Εκπρόσωπος της γυναίκας και του νεογνού”

Είναι ένα πρόσωπο που έχει το δικαίωμα νόμιμα να ενεργήσει εξ ονόματος της γυναίκας ή του νεογνού της.

“Επαγγελματικά όρια”

Είναι το πλαίσιο που καθορίζει τη σχέση μεταξύ μαιίας και γυναίκας - νεογνού και άλλων σημαντικών για τη γυναίκα προσώπων. Αυτό το πλαίσιο διευκολύνει την ασφαλή και ποιοτική πρακτική με σκοπό την ικανή και αποτελεσματική μαιευτική φροντίδα. Το πλαίσιο στην επαγγελματική σχέση καθορίζεται από την υπό- ή υπέρ- εμπλοκή της μαιίας στην παροχή μαιευτικής φροντίδας.

“Επαγγελματικά Πρότυπα”:

Τα πρότυπα αυτά περιλαμβάνουν:

- (α) Τον Κώδικα Πρότυπης Επαγγελματικής Συμπεριφοράς των Μαιών.
- (β) Τον Κώδικα Μαιευτικής Δεοντολογίας.
- (γ) Τις Εθνικές Κλινικές Κατευθυντήριες Οδηγίες της Μαιευτικής Άσκησης.
- (δ) Τον Κώδικα Επαγγελματικών Αρμοδιοτήτων και Υποχρεώσεων των Μαιών.
- (ε) Τον Οδηγό Αναφοράς και Παραπομπής Μαιευτικών Περιστατικών.
- (στ) Το Πρόγραμμα Συνεχούς Επαγγελματικής Ανάπτυξης των Μαιών.
- (ζ) Τις διατάξεις των περί Νοσηλευτικής και Μαιευτικής Νόμων του 1988 μέχρι 2012, όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή αντικαθίστανται.

- (η) Άλλες πρόνοιες και κανονισμούς που εκδίδονται για τη μαιευτική από τις Κυπριακές Ρυθμιστικές Αρχές, όπως το Συμβούλιο Νοσηλευτικής και Μαιευτικής.
- (θ) Άλλες συστάσεις, πρότυπα, θέσεις που εκδίδονται από μεγάλους οργανισμούς υγείας και επαγγελματικά σώματα μαιών, όπως ο Παγκύπριος Σύνδεσμος Νοσηλευτών και Μαιών, η Διεθνής Συνομοσπονδία Μαιών, ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας, κ.α.

“Ευθύνη”

Είναι μια μορφή εμπιστοσύνης. Η κατάσταση κατά την οποία είναι κάποιος υπόλογος σε κάποιον/ους για κάτι ή είναι υπεύθυνος για κάποιον/ους.

“Ικανότητα”

Αποτελεί το συνδυασμό διαφόρων γνωσιολογικών ιδιοτήτων, δεξιοτήτων και συμπεριφορών. Ικανότητα χωρίς γνώση, κατανόηση και κατάλληλη συμπεριφορά δεν ισούται με ικανή πρακτική. Ικανότητα θεωρείται “η επιδεξιότητα και η δυνατότητα να ασκεί κανείς το επάγγελμά του με ασφάλεια και αποτελεσματικότητα χωρίς να χρειάζεται άμεση επίβλεψη”. Συνεπώς, να είναι υπεύθυνος γι’ αυτήν την άσκηση και υπόλογος στο κοινό για τις πράξεις του.

“Ικανότητα άσκησης”

Δηλώνει την καταλληλότητα των μαιών να είναι καταχωρημένες στο Μητρώο Μαιών με βάση τα αναφερόμενα πιο πάνω “Επαγγελματικά Πρότυπα”.

“Μαία”

Νομικά κατοχυρωμένος τίτλος που σημαίνει την εγγεγραμμένη μαία που είναι εξουσιοδοτημένη να ασκεί τη μαιευτική στη Δημοκρατία, σύμφωνα με τους περί Νοσηλευτικής και Μαιευτικής Νόμους του 1988 μέχρι 2012, όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή αντικαθίστανται. Για τους σκοπούς του Κώδικα αυτού, αναφέρεται επίσης στις φοιτήτριες και στους φοιτητές της μαιευτικής. Στον Κώδικα, για σκοπούς ευκολίας, όπου αναφέρεται ο όρος “μαία” έχει την έννοια “μαία-μαιευτής”.

“Συνάδελφοι”

Περιλαμβάνει τις άλλες μαίες, φοιτητές και φοιτήτριες της μαιευτικής, άλλους επαγγελματίες φροντίδας υγείας και άλλους που νόμιμα εμπλέκονται στην φροντίδα της γυναίκας και του νεογνού.

“Σύντροφος/Οικογένεια”

Σημαίνει τον άμεσο σύντροφο και οικογένεια της γυναίκας, όπως καθορίζονται από την ίδια τη γυναίκα. Ο όρος “οικογένεια” περιλαμβάνει το πλήρες φάσμα μορφών οικογενειακής κατάστασης που μπορεί να υπάρξει σήμερα και μπορεί να περιλαμβάνει τους πατέρες των νεογνών, τους συζύγους, συντρόφους, άλλα παιδιά, αδέρφια, γονείς ή/ και παππούδες. Μερικές φορές περιλαμβάνει φίλους, συγγενείς και άλλους που σχετίζονται με τη γυναίκα. Μπορεί να περιλαμβάνει κάποια μέλη της οικογένειας που δεν βρίσκονται κοντά της. Περιλαμβάνει άτομα υπό μορφή εννοιολογικής σχέσης με τη γυναίκα και το νεογνό ή τα νεογνά της που φροντίζονται από τη μαία και παίζουν σημαντικό ρόλο στη ζωή τους.

“Υπευθυνότητα”

Η αρχή κατά την οποία τα άτομα, οι οργανισμοί και η κοινότητα είναι υπεύθυνοι για τις πράξεις τους και μπορούν όταν χρειαστεί να λογοδοτήσουν σε τρίτους για αυτές.

Υποσημειώσεις

1. **Γνωστοποίηση/Αναφορά:** Αφορά στη γραπτή ή/και προφορική αναφορά μαίας ή άλλου ατόμου σε εργοδότη ή αρμόδιο σώμα. Η γνωστοποίηση/αναφορά αφορά κακή πρακτική ή μη ικανοποιητική επαγγελματική συμπεριφορά μαίας. Πολλοί οργανισμοί περιλαμβάνουν οδηγίες αναφοράς για περιπτώσεις καταγγελιών και αναφορών. Επίσης περιλαμβάνουν και μέτρα προστασίας των μαιών που επισημαίνουν και κοινοποιούν ή καταγγέλλουν μια “κακή πρακτική” ή μια “μη ικανοποιητική συμπεριφορά” συναδέλφων. Η κοινοποίηση ορίζεται ως η κοινοποίηση πληροφοριών για να προστατευτεί το δημόσιο συμφέρον. Συνήθως αφορά κοινοποίηση πληροφοριών από νυν ή πρώην εργοδοτούμενες μαίες ενός οργανισμού σχετικά με κακή συμπεριφορά, παράνομη και ανήθικη πρακτική που είναι στη δικαιοδοσία των εργοδοτών σε ένα πρόσωπο ή οργανισμό που έχει τη δύναμη και το κύρος να αναλάβει δράση. Το πρόσωπο ή ο οργανισμός στον οποίο γίνεται η κοινοποίηση, μπορεί να είναι εκτός του εσωτερικού συστήματος

αναφοράς του οργανισμού του οποίου το πρόσωπο είναι ή ήταν εργοδοτούμενο.

2. **Δώρα και Φιλοδωρήματα:** Οι μαίες δεν επιτρέπεται να λάβουν δώρα ή ωφελήματα που ενδεχομένως να επηρεάσουν τη φροντίδα ή τις αποφάσεις που λαμβάνουν κατά την άσκηση της μαιευτικής. Αναγνωρίζοντας την πραγματική ανάγκη κάποιων ανθρώπων να επιδείξουν την εκτίμησή τους για τη φροντίδα που δέχθηκαν από τη μαία προσφέροντας μικρή αναγνώριση υπό μορφή δώρου ή προνομίου, να ισχύουν τα πιο κάτω:
  - (α) Οι μαίες μπορούν να αποδεχτούν συμβολικά ή μικρού κόστους δώρα προσφερόμενα ως ένδειξη εκτίμησης και όχι για διασφάλιση χάρις. Δεν αποδέχονται δώρα πέραν των συμβολικών, ούτε δώρα σε μετρητά εκτός από την συζητημένη αμοιβή για προσφερθείσα υπηρεσία στον ιδιωτικό τομέα.
  - (β) Οι μαίες λαμβάνουν τα απαραίτητα μέτρα ώστε να επιβεβαιώνεται ότι ούτε αυτές ούτε η άμεση οικογένειά τους δέχονται δώρα ή ωφελήματα τα οποία ένας αμερόληπτος παρατηρητής θα μπορούσε να εκλάβει ως μέσο διασφάλισης επιρροής ή ωφέλειας.
  - (γ) Περαιτέρω συγκεκριμένη καθοδήγηση μπορεί να ληφθεί από Κώδικες Δεοντολογίας σχετικών κυβερνητικών αρχών στην αρμοδιότητα των οποίων ανήκει η παροχή υπηρεσιών υγείας, των ηθικών και δίκαιων εμπορικών συναλλαγών, αρχών υγιούς ανταγωνισμού, καθώς και των ιδιωτικών εργοδοτών και επαγγελματικών συνδέσμων.
3. **Ευγένεια και Ενσυναίσθησία:** Η ευγένεια και η ικανότητα ενσυναίσθησης είναι αδιαμφισβήτητα ποιοτικά χαρακτηριστικά επαγγελματικής συμπεριφοράς που απαιτούνται από τις μαίες. Η ευγένεια μικραίνει την απόκλιση στη δύναμη μεταξύ της μαίας και της γυναίκας και ενισχύει την ασφάλεια και το σεβασμό μεταξύ τους. Ένας από τους μεγαλύτερους τομείς παραπόνων μη ικανοποιητικής επαγγελματικής συμπεριφοράς των μαιών είναι η απουσία ενσυναίσθησης, συμπόνιας ή/ και ευγένειας. Αντιθέτως, οι αποδέκτες των υπηρεσιών και φροντίδας της μαίας είναι εντυπωσιασμένοι από τις μαίες που επιδεικνύουν απλές πράξεις ευγένειας, σεβασμού του ατόμου και εκτίμησης.

4. **Μαιευτική άσκηση σε όλα τα επίπεδα:** Στο πρωτοβάθμιο επίπεδο σχετίζεται και με κείμενα που έχουν αναπτυχθεί και κατατεθεί στον Οργανισμό Ασφάλισης Υγείας με σκοπό την συμμετοχή των μαίων στο Γενικό Σύστημα Υγείας. Αυτά περιλαμβάνουν τις ελάχιστες υποδομές, τις μαιευτικές διαδικασίες σε πρωτοβάθμιο επίπεδο και τον Οδηγό Αναφοράς και Παραπομπής Μαιευτικών Περιστατικών.
5. **Σχετική Νομοθεσία:** Ο όρος "Σχετική Νομοθεσία" περιλαμβάνει τους νόμους που σχετίζονται με την εκπαίδευση και άσκηση της μαιευτικής, το Γενικό Σύστημα Υγείας, τη χρήση φαρμάκων και θεραπευτικών μέσων, και άλλη νομοθεσία που ρυθμίζει τομείς όπως η εγκληματική συμπεριφορά (π.χ. επίθεση, δολοφονία) και αμέλεια.
6. **Συμπληρωματικές, εναλλακτικές θεραπείες και ομοιοπαθητική:** Οποιοδήποτε άτομο το οποίο βρίσκεται υπό την φροντίδα της μαιεύς και επιθυμεί να συνεχίσει την ομοιοπαθητική ή εναλλακτική θεραπεία του, έχει κάθε δικαίωμα και η μαιεύς οφείλει να το σεβαστεί. Εάν είναι υπεύθυνες για τις εναλλακτικές θεραπείες, οι μαιεύς πρέπει να είναι σίγουρες ότι είναι ικανές να το κάνουν αποτελεσματικά και με ασφάλεια. Πρέπει να βεβαιωθούν ότι οποιοσδήποτε ομοιοπαθητικές θεραπείες ή βοτανοθεραπείες δεν αντενδείκνυνται με ορισμένα φάρμακα που παίρνει η γυναίκα και να την συμβουλέψουν σχετικά. Όπως οι μαιεύς γνωρίζουν τις οδηγίες διαχείρισης των φαρμάκων, αναμένεται να γνωρίζουν και να διαχειρίζονται τις εναλλακτικές θεραπείες με την ίδια ασφάλεια. Η γυναίκα έχει το δικαίωμα της ενημερωμένης επιλογής και στις εναλλακτικές θεραπείες. Σε περιπτώσεις που οι μαιεύς δουλεύουν ανεξάρτητα, η αυτοαξιολόγηση της ικανότητας και της υπευθυνότητάς τους είναι ιδιαίτερα σημαντική. Εξάλλου όλες οι εγγεγραμμένες μαιεύς πρέπει να έχουν λάβει επιτυχή κατάρτιση και πιστοποίηση ικανότητας για να εξασκούν εναλλακτικές και συμπληρωματικές θεραπείες.
7. **Τομείς Εφαρμογής του Κώδικα:** Ο Κώδικας αφορά τις μαιεύς στους τομείς της κλινικής άσκησης της μαιευτικής, του σχεδιασμού και διοίκησης, της ανάπτυξης πολιτικής και λήψης αποφάσεων για την υγεία, της διαχείρισης προγραμμάτων μαιευτικής, της νομοθετικής ρύθμισης, της εκπαίδευσης και της έρευνας.

8. Οι μαίες διασφαλίζουν τη λήψη ενημερωμένης συγκατάθεσης των γυναικών κατά τη παροχή μαιευτικής φροντίδας:

Οι μαίες βεβαιώνονται ότι έχουν τη συγκατάθεση της γυναίκας πριν την εφαρμογή οποιασδήποτε φροντίδας ή θεραπείας και υποστηρίζουν το δικαίωμά της για πλήρη εμπλοκή στις αποφάσεις για τη φροντίδα της. Θεωρούν ότι η κάθε γυναίκα έχει την νοητική ικανότητα και το δικαίωμα να αποδεχτεί ή να αρνηθεί την φροντίδα ή θεραπεία. Η ικανότητα στη λήψη συγκατάθεσης από πλευράς της γυναίκας περιορίζεται από αδυναμία να κατανοήσει, συγκρατήσει και επεξεργαστεί τις πληροφορίες που της παρέχονται. Η αξιολόγηση της ικανότητας για συγκατάθεση εναπόκειται στη μαία που παρέχει τη φροντίδα και τη θεραπεία.

Η διαδικασία για τη λήψη συγκατάθεσης γίνεται με απόλυτη διαφάνεια και επαγγελματική υπευθυνότητα. Οι μαίες καταγράφουν με ακρίβεια όλες τις συζητήσεις και τις αποφάσεις που έχουν προηγηθεί πριν τη λήψη συγκατάθεσης. Σε περίπτωση έκτακτης ανάγκης που η γυναίκα αδυνατεί να δώσει την συγκατάθεσή της λόγω, για παράδειγμα, αναισθησίας, οι μαίες μπορούν να δράσουν χωρίς τη συγκατάθεσή της εάν αυτό είναι το καλύτερο για τη γυναίκα αυτή. Ιατρική παρέμβαση που θεωρείται να είναι προς όφελός της αλλά μπορεί να περιμένει μέχρι η γυναίκα να είναι σε θέση να δώσει τη συγκατάθεσή της, πρέπει να γίνεται μετά την εξασφάλιση συγκατάθεσης. Εξαίρεση αποτελεί η περίπτωση στην οποία η γυναίκα έχει εκ των προτέρων αρνηθεί τη συγκεκριμένη θεραπεία.

Οι μαίες θεωρούν ότι η λήψη συγκατάθεσης δεν είναι ένα απλό γεγονός αλλά μια διαδικασία. Οι πληροφορίες πρέπει να δίνονται με κατανοητό τρόπο και η γυναίκα να έχει αρκετό χρόνο στη διάθεση της για να επεξεργαστεί τις πληροφορίες που της δόθηκαν και να κάνει οποιαδήποτε ερώτηση επιθυμεί. Οι μαίες δεν πρέπει να υποθέτουν ότι η γυναίκα έχει επαρκείς γνώσεις για να πάρει απόφαση ακόμα και για την βασική φροντίδα.

Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, όπου για παράδειγμα η συγκατάθεση δόθηκε από τη γυναίκα μετά από εξαπάτηση ή δεν της δόθηκαν επαρκείς πληροφορίες, μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα τον ισχυρισμό ποινικού αδικήματος. Παρόλα αυτά το ποινικό δίκαιο εμπλέκεται μόνο σε πολύ ακραίες περιπτώσεις.

Η μαία που εκτελεί μια διαδικασία είναι και το άτομο που λαμβάνει τη συγκατάθεση, αν και υπάρχουν πολλές καταστάσεις όπου αυτό μπορεί να ανατεθεί σε κάποια άλλη μαία.

Στις περιπτώσεις που υπάρχει δυσκολία στην κατανόηση της διαδικασίας λόγω διαφοράς στη γλώσσα, πιθανό να χρειαστεί κάποιος μεταφραστής για να βοηθήσει στην κατανόηση των πληροφοριών που δίνονται.

Οι μαίες λαμβάνουν τη συγκατάθεση των γυναικών που φροντίζουν λεκτικά, γραπτώς ή έμμεσα με τη συνεργασία τους. Με τον ίδιο τρόπο μπορούν να δηλώσουν και την άρνηση τους. Εάν όμως η θεραπεία είναι μακροσκελής, περίπλοκη ή εμπλεκεί κινδύνους, τότε θα πρέπει να υπάρξει η γραπτή συγκατάθεση της γυναίκας. Είναι εξίσου σημαντικό να υπάρχει γραπτώς και η άρνηση της γυναίκας για θεραπεία.

Οι μαίες αναγνωρίζουν και σέβονται προηγούμενες αποφάσεις τους που είναι δεσμευτικά νομικά έγγραφα. Αναγνωρίζουν και σέβονται τοπικά πρωτόκολλα και νομοθεσίες που επηρεάζουν τη φροντίδα ή τη θεραπεία που παρέχουν σε άτομα κάτω των δεκαέξι (16) ετών. Τα παιδιά δεκαέξι μέχρι δεκαεπτά (16-17) χρονών θεωρείται ότι μπορούν να αποφασίσουν από μόνα τους, αν και καλό θα ήταν να εμπλακούν και οι γονείς στην όλη διαδικασία. Οι γονείς ή οι κηδεμόνες μπορούν να αναιρέσουν την άρνηση του παιδιού μέχρι τα δεκαοχτώ (18) του χρόνια. Σε εξαιρετικές περιπτώσεις ίσως να χρειαστεί και η παρέμβαση του δικαστηρίου.

Οι μαίες εφαρμόζουν τις διαδικασίες λήψης συγκατάθεσης και σε άτομα με διανοητική στέρηση. Ένα άτομο μπορεί να θεωρηθεί διανοητικά στερημένο για αρκετούς λόγους. Μπορεί να είναι προσωρινοί λόγοι όπως για παράδειγμα η χρήση συγκεκριμένων χαπιών ή μακροπρόθεσμοι λόγοι όπως διανοητικές αρρώστιες, αναισθησία ή και κώμα. Όταν ένα άτομο θεωρείται ανίκανο να παρέχει τη συγκατάθεσή του ή όταν οι επιθυμίες αυτού του ατόμου είναι ενάντια στο ίδιο του το συμφέρον, τότε οι μαίες που φροντίζουν το συγκεκριμένο άτομο πρέπει να αναμειχθούν στην αξιολόγηση για τη φροντίδα και τη θεραπεία που θα του παρέχουν. Είναι λοιπόν σημαντικό να είναι ενήμερες για τις νομοθεσίες που αφορούν τη διανοητική στέρηση και να φροντίζουν ώστε οι συγκεκριμένες γυναίκες να παραμένουν στο επίκεντρο της διαδικασίας για τη λήψη της συγκατάθεσης.

Παράρτημα VI
(Κανονισμός 2)

Κώδικας Επαγγελματικών Αρμοδιοτήτων και Υποχρεώσεων των Μαιών

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

1. Οι επαγγελματικές δραστηριότητες και υποχρεώσεις των μαιών κατοχυρώνονται από τους περί Νοσηλευτικής και Μαιευτικής Νόμους του 1988 μέχρι 2012, όπως αυτοί εκάστοτε τροποποιούνται ή αντικαθίστανται, οι οποίοι εναρμονίζονται με την Οδηγία 2005/36/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 7 Σεπτεμβρίου 2005, όπως αυτή εκάστοτε τροποποιείται ή αντικαθίσταται, και προνοούν ώστε οι μαιές να είναι τουλάχιστον ικανές για την ανάληψη και την άσκηση των ακόλουθων δραστηριοτήτων:
  - (α) Την παροχή σωστών πληροφοριών και συμβουλών στα θέματα του οικογενειακού προγραμματισμού.
  - (β) Την εξακρίβωση της εγκυμοσύνης και στη συνέχεια παρακολούθηση της φυσιολογικής εγκυμοσύνης και εκτέλεση των εξετάσεων που είναι αναγκαίες για τον έλεγχο της εξέλιξης της φυσιολογικής εγκυμοσύνης.
  - (γ) Την έγγραφη ή συμβουλευτική υπόδειξη για εκτέλεση των απαραίτητων εξετάσεων για την όσο γίνεται πιο πρόωμη διάγνωση κάθε επικίνδυνης εγκυμοσύνης.
  - (δ) Την κατάρτιση προγράμματος προετοιμασίας των γονέων στο μελλοντικό ρόλο τους και την εξασφάλιση της πλήρους προετοιμασίας τους για τον τοκετό, συμπεριλαμβανομένης της παροχής συμβουλών στο τομέα της υγιεινής και της διατροφής.
  - (ε) Την περίθαλψη και τη βοήθεια της εγκύου στη διάρκεια της εξέλιξης του τοκετού και την παρακολούθηση της καταστάσεως του εμβρύου με τα κατάλληλα κλινικά και τεχνικά μέσα.
  - (στ) Την εκτέλεση του φυσιολογικού τοκετού στην περίπτωση που πρόκειται για κεφαλική προβολή, περιλαμβανομένης εν ανάγκη και της περινεοτομίας, και σε επείγουσα περίπτωση τη διενέργεια τοκετού ισχιακής προβολής.
  - (ζ) Τη διάγνωση στη μητέρα ή στο νεογνό συμπτωμάτων που φανερώνουν ανωμαλίες που απαιτούν την παρέμβαση γιατρού και την παροχή βοήθειας σε αυτόν σε περίπτωση επεμβάσεως, τη λήψη επειγόντων μέτρων που επιβάλλονται σε απουσία γιατρού, ιδίως σε δακτυλική αποκόλληση του

- πλακούντα, η οποία ακολουθείται ενδεχομένως από δακτυλική επισκόπηση της μήτρας.
- (η) Την εξέταση και τη φροντίδα του νεογνού, τη λήψη όλων των μέτρων που επιβάλλονται σε περίπτωση ανάγκης και την εφαρμογή σε δεδομένη περίπτωση άμεσης ανανήψεως.
  - (θ) Την παρακολούθηση και τον έλεγχο της λεχωίδας και την παροχή όλων των απαραίτητων συμβουλών που αποβλέπουν στην ανατροφή του νεογνού με τις καλύτερες δυνατές συνθήκες.
  - (ι) Την εφαρμογή της θεραπείας που ορίστηκε από το γιατρό.
  - (ια) Την τήρηση των απαραίτητων εγγράφων, ιστορικών και αρχείων.
2. Επιπρόσθετα και με βάση τη νομικά κατοχυρωμένη μαιευτική εκπαίδευση, όπως πηγάζει από τους πιο πάνω Νόμους, οι μαιές τεκμηριωμένα διδάσκονται και εξασκούνται στις ακόλουθες δραστηριότητες τις οποίες, συνεπώς, είναι ικανές να ασκούν:
- (α) Παρακολούθηση εγκύων, που περιλαμβάνει τουλάχιστον εκατό (100) εξετάσεις προ του τοκετού.
  - (β) Παρακολούθηση και φροντίδα τουλάχιστον σαράντα (40) επιτόκων γυναικών.
  - (γ) Εκτέλεση από κάθε σπουδαστή σαράντα (40) τοκετών τουλάχιστον. Όταν αυτός ο αριθμός δεν είναι δυνατό να επιτευχθεί λόγω ελλείψεως επιτόκων, μπορεί να μειωθεί σε τριάντα (30) τουλάχιστον, υπό τον όρο, επιπλέον, ότι ο σπουδαστής συμμετέχει ενεργώς σε είκοσι (20) τοκετούς.
  - (δ) Ενεργός συμμετοχή σε τοκετούς ισχιακής προβολής. Αν αυτό είναι αδύνατο λόγω ανεπαρκούς αριθμού τοκετών ισχιακής προβολής, η εκπαίδευση πρέπει να γίνεται με προσομοίωση.
  - (ε) Εκτέλεση περινεοτομίας και εκμάθηση της συρραφής. Η εκμάθηση πρέπει να περιλαμβάνει θεωρητική διδασκαλία και κλινική άσκηση. Η εκμάθηση της συρραφής, η οποία μπορεί να γίνεται και με προσομοίωση, εάν αυτό είναι απολύτως αναγκαίο, περιλαμβάνει τη συρραφή της τομής από περινεοτομία και τη συρραφή απλών ρήξεων του περινέου.

- (στ) Παρακολούθηση και φροντίδα, σαράντα (40) γυναικών με υψηλού κινδύνου κύηση ή τοκετό ή λοχεία.
  - (ζ) Παρακολούθηση και φροντίδα, συμπεριλαμβανομένης της εξέτασης, εκατό (100) τουλάχιστον λεχώνων και υγιών νεογνών.
  - (η) Παρακολούθηση και φροντίδα νεογνών που απαιτούν ειδική περίθαλψη, συμπεριλαμβανομένων των πρόωρων, των υπερώριμων νεογνών, των νεογνών χαμηλού βάρους και των ασθενών νεογνών.
  - (θ) Περίθαλψη παθολογικών περιπτώσεων στους τομείς της γυναικολογίας και μαιευτικής.
  - (ι) Εισαγωγή στην ιατρική και χειρουργική φροντίδα, η οποία πρέπει να περιλαμβάνει θεωρητική διδασκαλία και κλινικές ασκήσεις.
3. Παράλληλα και ενισχυτικά, η μαιευτική εκπαίδευση υποστηρίζει πλήρως την αυτόνομη δραστηριότητα των μαιών σύμφωνα με τον "Ορισμό της Μαίας" της Διεθνούς Συνομοσπονδίας Μαιών (Ντέρπαν 2011):

Διεθνής Ορισμός της Μαίας της Διεθνούς Συνομοσπονδίας Μαιών (ΔΣΜ)

"Μαία" είναι το άτομο το οποίο έχει επιτυχώς ολοκληρώσει εκπαιδευτικό πρόγραμμα στη μαιευτική πλήρως αναγνωρισμένο στη χώρα που εκπαιδεύεται και το οποίο είναι βασισμένο στις Θεμελιώδεις Δεξιότητες της Βασικής Μαιευτικής Πρακτικής της ΔΣΜ και στο πλαίσιο των Διεθνών Προτύπων Μαιευτικής Εκπαίδευσης της ΔΣΜ, έχει αποκτήσει τα απαιτούμενα προσόντα για να εγγραφεί στο Μητρώο Μαιών ή/και είναι νόμιμα αδειούχο για να ασκεί τη μαιευτική και να χρησιμοποιεί το τίτλο "μαία", και το οποίο επιδεικνύει ικανότητα στην άσκηση της μαιευτικής.

Πεδίο εφαρμογής

Η μαία αναγνωρίζεται ως αρμόδιος και υπεύθυνος επαγγελματίας που εργάζεται σε συνεργασία με τις γυναίκες για να δώσει την απαραίτητη υποστήριξη, φροντίδα και συμβουλές κατά τη διάρκεια της εγκυμοσύνης, του τοκετού και της μετά τον τοκετό περιόδου, να διαχειρίζεται τους τοκετούς με ίδια

---

* Ο όρος "μαία" συμπεριλαμβάνει και τον όρο "μαιευτής".

Ο ορισμός υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο της ΔΣΜ (15 Ιουνίου, 2011).

ευθύνη και να παρέχει φροντίδα στο νεογέννητο και το νήπιο. Αυτή η φροντίδα περιλαμβάνει προληπτικά μέτρα, την προώθηση της φυσιολογικής γέννησης, την ανίχνευση επιπλοκών στη μητέρα και το παιδί, την πρόσβαση σε ιατρική φροντίδα ή άλλη κατάλληλη βοήθεια και τη λήψη μέτρων έκτακτης ανάγκης.

Η μαία έχει σημαντικό ρόλο στη συμβουλευτική και την αγωγή της υγείας, όχι μόνο για τη γυναίκα, αλλά και εντός της οικογένειας και της κοινότητας. Αυτή η συμβουλευτική και αγωγή υγείας πρέπει να περιλάβει την προγεννητική εκπαίδευση και προετοιμασία για την γονεϊκότητα και μπορεί να επεκταθεί στην υγεία των γυναικών, τη σεξουαλική ή αναπαραγωγική υγεία και τη φροντίδα των παιδιών.

Η μαία μπορεί να ασκήσει το επάγγελμά της σε οποιοδήποτε περιβάλλον, συμπεριλαμβανομένου του σπιτιού, της κοινότητας, των νοσοκομείων, των κλινικών ή των μονάδων υγείας.

Η μαία αυτόνομα, ατομικά και ως μέλος της ομάδας υγείας, προάγει την υγεία και ευεξία των γυναικών, των νεογνών και των οικογενειών αναγνωρίζοντας τη διαφορετικότητα της κάθε γυναίκας σε κοινωνικό, συναισθηματικό, θρησκευτικό, πολιτισμικό επίπεδο και προσδοκίες.

Οι επαγγελματικές δραστηριότητες και αρμοδιότητες των μαιών αναθεωρούνται ανά πενταετία ώστε να είναι επίκαιρες και σύγχρονες και να συνάδουν με τη δια βίου μάθηση και τη συνεχή επαγγελματική ανάπτυξη των μαιών, καθώς και τις συνεχώς διαφοροποιούμενες ανάγκες και εξελίξεις στην υγεία των γυναικών και των νεογνών.

Οι επαγγελματικές δραστηριότητες και αρμοδιότητες των μαιών χρησιμοποιούνται μαζί και αλληλοϋποστηρίζονται από τα ακόλουθα:

- (α) Κώδικα Μαιευτικής Δεοντολογίας.
- (β) Κώδικα Πρότυπης Επαγγελματικής Συμπεριφοράς των Μαιών.
- (γ) Συνεχή Επαγγελματική Ανάπτυξη των Μαιών.
- (δ) Κλινικές Κατευθυντήριες Οδηγίες Μαιευτικής Άσκησης.
- (ε) Κώδικα Επαγγελματικών Αρμοδιοτήτων και Υποχρεώσεων των Μαιών.

(στ) Νομοθεσίες και κατευθυντήριες οδηγίες σχετικές με τα δικαιώματα των ασθενών, την ιατρικώς υποβοηθούμενη αναπαραγωγή και τη βιοηθική.

Οι μαίες δρουν πάντα υπέρ του καλώς νοούμενου συμφέροντος της γυναίκας και του νεογνού.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Α

1. Ικανότητα στην κοινωνική, επιδημιολογική και πολιτισμική διάσταση της φροντίδας μητέρων και νεογνών

Οι μαίες έχουν τις απαραίτητες γνώσεις και δεξιότητες στη μαιευτική, νεογνολογία, κοινωνικές επιστήμες, δημόσια υγεία και δεοντολογία, οι οποίες αποτελούν τη βάση υψηλής ποιότητας, πολιτισμικά ευαίσθητης και κατάλληλης φροντίδας για τις γυναίκες, τα νεογνά και τις οικογένειες αναπαραγωγικής ηλικίας.

Γνώση

Η μαία έχει προηγμένη γνώση ή/και κριτική κατανόηση:

- (α) Της κοινωνίας και των κοινωνιολογικών καθοριστικών παραγόντων στην υγεία (οικονομία και εισόδημα, αλφαριθμητισμός και εκπαίδευση, παροχή νερού και υγιεινή αποχέτευση, στέγαση, περιβαλλοντικοί παράγοντες, ασφάλεια τροφίμων, επιδημιολογία νόσων, κοινός επιβαρυντικός παράγοντες στην υγεία).
- (β) Των αρχών της κοινοτικής πρωτοβάθμιας φροντίδας, χρησιμοποιώντας την αγωγή και προαγωγή της υγείας, την πρόληψη της ασθένειας και στρατηγικές ρύθμισης και ελέγχου υγείας.
- (γ) Των άμεσων και έμμεσων αιτιών μητρικής και νεογνικής θνησιμότητας και νοσηρότητας σε τοπικό και εθνικό επίπεδο και των στρατηγικών για μείωσή τους.
- (δ) Της μεθοδολογίας αναθεώρησης και ελέγχου των μητρικών θανάτων και των καταστάσεων που απειλείται σοβαρά η ζωή.
- (ε) Των αρχών επιδημιολογίας και της ανίχνευσης και διάγνωσης κοινοτικών και περιβαλλοντικών βλαπτικών παραγόντων και πρόληψη αυτών στην παροχή φροντίδας υγείας.
- (στ) Των κατάλληλων μεθόδων πρόληψης λοιμώξεων και ελέγχου ανάλογα με την παρεχόμενη υπηρεσία φροντίδας υγείας που προσφέρουν.

- (ζ) Των αρχών της μεθοδολογίας, της έρευνας, της ερευνητικά τεκμηριωμένης πρακτικής, της κριτικής ανασκόπησης της επαγγελματικής βιβλιογραφίας και της ερμηνείας ζωτικών στατιστικών και ερευνητικών αποτελεσμάτων.
- (η) Των δεικτών ποιότητας των υπηρεσιών φροντίδας υγείας.
- (θ) Των αρχών αγωγής υγείας.
- (ι) Των εθνικών και τοπικών υπηρεσιών υγείας και δομών που υποστηρίζουν τη συνέχεια της φροντίδας (οργανισμούς και συστήματα αναφοράς και παραπομπής) και τους τρόπους πρόσβασης στους απαραίτητους πόρους για μαιευτική φροντίδα.
- (ια) Των σχετικών εθνικών προγραμμάτων για παροχή υπηρεσιών ή ενημέρωσης για τους τρόπους υποβοήθησης της κοινότητας, ώστε να επιτύχει πρόσβαση στις υπηρεσίες, όπως εμβολιασμούς και πρόληψη ή θεραπεία καταστάσεων υγείας που είναι διαδεδομένες στη χώρα.
- (ιβ) Της έννοιας της εγρήγορσης και ετοιμότητας, των διαθέσιμων πόρων για παραπομπή και των μηχανισμών επικοινωνίας και μεταφοράς (επείγουσα φροντίδα) σε ανώτερα επίπεδα φροντίδας υγείας.
- (ιγ) Του νομικού και κανονιστικού πλαισίου που διακυβερνά την αναπαραγωγική υγεία των γυναικών όλων των ηλικιών, συμπεριλαμβανομένων των νομοθεσιών, πολιτικών, πρωτοκόλλων και επαγγελματικών οδηγιών.
- (ιδ) Των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των επιπτώσεων τους στην υγεία των ατόμων, συμπεριλαμβανομένων των ζητημάτων βίας στην οικογένεια από το σύντροφο και του ακρωτηριασμού των γεννητικών οργάνων.
- (ιε) Συνηγορίας και στρατηγικών ενδυνάμωσης των γυναικών.
- (ιστ) Της τοπικής κουλτούρας και πεποιθήσεων, συμπεριλαμβανομένων των θρησκευτικών, και των ρόλων των δύο φύλων.
- (ιζ) Των παραδοσιακών και σύγχρονων πρακτικών υγείας (ωφέλιμων και βλαπτικών).
- (ιη) Των ωφέλιμων και επικίνδυνων υπηρεσιών τοκετού που είναι διαθέσιμοι στον τόπο.
- (ιθ) Των στρατηγικών συνηγορίας με τις γυναίκες για διάφορες ασφαλείς υπηρεσίες τοκετού.

Επαγγελματική Συμπεριφορά

Η μαία:

- (α) Είναι υπεύθυνη και υπόλογος για κλινικές αποφάσεις και δράσεις.

- (β) Δρα πάντα σε συνάρτηση με την επαγγελματική δεοντολογία, αξίες και ανθρώπινα δικαιώματα.
- (γ) Δρα πάντα σε συνάρτηση με τα επίπεδα καλής πρακτικής.
- (δ) Διατηρεί και αναθεωρεί γνώσεις και δεξιότητες, ώστε να διατηρεί σύγχρονη τη πρακτικής της.
- (ε) Χρησιμοποιεί διεθνή πρότυπα πρόληψης, πρόληψης λοιμώξεων, στρατηγικών ελέγχου και καθαρών τεχνικών.
- (στ) Συμπεριφέρεται με ειλικρινή, μη κριτικό, χωρίς διακρίσεις, και πολιτισμικά κατάλληλο τρόπο, με όλους τους αποδέκτες φροντίδας υγείας.
- (ζ) Σέβεται τα άτομα, την κουλτούρα τους, τα έθιμα και συνήθειές τους, ανεξάρτητα από το κύρος, την εθνικότητα ή τις θρησκευτικές πεποιθήσεις.
- (η) Διατηρεί εμπιστευτικότητα για όλες τις πληροφορίες που μοιράζεται μαζί της η γυναίκα και κοινοποιεί απαραίτητες πληροφορίες μεταξύ άλλων παρόχων φροντίδας υγείας ή μέλη της οικογένειας μόνο με την επιλεκτική άδεια της γυναίκας και σε αδιαμφισβήτητη ανάγκη.
- (θ) Εργάζεται σε συνεργασία με τις γυναίκες και τις οικογένειές τους, τις ενδυναμώνει και τις υποστηρίζει για να παίρνουν ενημερωμένες αποφάσεις για την υγεία τους, συμπεριλαμβανομένης της ανάγκης για παραπομπή ή μεταφορά σε άλλους παρόχους φροντίδας υγείας ή νοσηλευτήρια, για συνέχιση της φροντίδας όταν η ανάγκη σε φροντίδα υγείας υπερέχει των ικανοτήτων της μίας παρόχου φροντίδας υγείας και του δικαιώματός τους να αρνηθούν εξέταση ή παρέμβαση.
- (ι) Εργάζεται σε συνεργασία με τους άλλους επαγγελματίες υγείας για τη βελτίωση των υπηρεσιών προς τις γυναίκες και τις οικογένειές τους.

Δεξιότητες ή / και ικανότητες

Η μαία έχει τις δεξιότητες ή / και ικανότητες να:

- (α) Λαμβάνει μέρος σε συζητήσεις αγωγής υγείας με ή για τις γυναίκες και τις οικογένειές τους.
- (β) Χρησιμοποιεί κατάλληλες δεξιότητες επικοινωνίας και ενεργητικής ακρόασης σε όλους τους τομείς των ικανοτήτων.
- (γ) Συναρμολογεί, χρησιμοποιεί και διατηρεί εξοπλισμό και αναλώσιμα κατάλληλα για τη δομή που ασκεί τη μαιευτική.

- (δ) Καταχωρεί και κατανοεί τα διάφορα ευρήματα για τις υπηρεσίες που παρέχει σε όλους τους τομείς της ικανότητας, συμπεριλαμβανομένων όσων έχουν γίνει και όσων χρειάζονται παρακολούθηση.
- (ε) Συμβαδίζει με όλους τους κανόνες εθνικής κωδικοποίησης για τις γεννήσεις και τους θανάτους.
- (στ) Αναλαμβάνει ηγετικό ρόλο στην κλινική άσκηση βάσει των επαγγελματικών πεποιθήσεων και αξιών.
- (ζ) Αναλάβει δεξιότητες και υπευθυνότητες διοίκησης και διαχείρισης, περιλαμβανομένης της διαχείρισης του ανθρώπινου δυναμικού και της ποιότητας, κατάλληλης με το επίπεδο της δομής και το σκοπό της μαιευτικής πρακτικής.
- (η) Αναλάβει ηγετικό ρόλο στην πολιτική αρένα.

2. Ικανότητα στην παροχή φροντίδας πριν από τη σύλληψη και οικογενειακός προγραμματισμός

Οι μαίες προσφέρουν υψηλής ποιότητας, πολιτισμικά ευαίσθητη αγωγή της υγείας και υπηρεσίες σε όλους στην κοινότητα ώστε να προωθήσουν υγιή οικογενειακό τρόπο ζωής, προγραμματισμένες κυήσεις και θετική γονικότητα.

Γνώση

Η μαία έχει προηγμένη γνώση ή / και κριτική κατανόηση:

- (α) Της αύξησης και ανάπτυξης σε σχέση με τη σεξουαλικότητα, τη σεξουαλική ανάπτυξη και τη σεξουαλική δραστηριότητα.
- (β) Της ανατομίας και φυσιολογίας του γεννητικού συστήματος ανδρών και γυναικών που σχετίζονται με τη σύλληψη και την αναπαραγωγή.
- (γ) Τις πολιτισμικές πεποιθήσεις και πρακτικές γύρω από τη σεξουαλικότητα, τις σεξουαλικές πρακτικές, το γάμο και την τεκνοποίηση.
- (δ) Των μερών του ατομικού ιστορικού υγείας, του οικογενειακού ιστορικού και σχετικού γενετικού ιστορικού.
- (ε) Του περιεχομένου της φυσικής εξέτασης και της διερεύνησης εργαστηριακών εξετάσεων που αξιολογούν τη δυνατότητα για υγιή κύηση.

- (στ) Του περιεχομένου της αγωγής υγείας που στοχεύει στη σεξουαλική και αναπαραγωγική υγεία, όπως σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα, HIV, υγεία του νεογνού και του παιδιού.
- (ζ) Των βασικών αρχών φαρμακοκινητικής των φαρμάκων και παραγόντων οικογενειακού προγραμματισμού.
- (η) Των πολιτισμικά αποδεκτών και τοπικά διαθέσιμων φυσικών μεθόδων οικογενειακού προγραμματισμού.
- (θ) Των σύγχρονων μεθόδων οικογενειακού προγραμματισμού, συμπεριλαμβανομένων των αποφρακτικών, μηχανικών, χημικών και χειρουργικών μεθόδων αντισύλληψης (τρόπος δράσης, ενδείξεις για χρήση, οφέλη, κίνδυνοι και μύθοι που μπορεί να επηρεάσουν τη χρήση τους).
- (ι) Των ιατρικών κριτηρίων επιλεξιμότητας για όλες τις μεθόδους οικογενειακού προγραμματισμού, συμπεριλαμβανομένων κατάλληλων χρονοδιαγραμμάτων για τη χρήση της κάθε μεθόδου.
- (ια) Των μεθόδων και των στρατηγικών για καθοδήγηση των γυναικών και/ή ζευγαριών που χρειάζεται να αποφασίσουν σε σχέση με τις μεθόδους οικογενειακού προγραμματισμού.
- (ιβ) Των σημείων και συμπτωμάτων ουρολοίμωξης και σεξουαλικών μεταδιδόμενων νοσημάτων με αυξημένη συχνότητα στη χώρα.
- (ιγ) Των δεικτών των συχνών οξέων και χρόνιων καταστάσεων υγείας, ειδικών για μια γεωγραφική περιοχή του κόσμου που παρουσιάζει κινδύνους σε μια έγκυο γυναίκα και στο έμβρυο, (π.χ. HIV, φυματίωση, μαλάρια), και της διαδικασίας παραπομπής για περαιτέρω εξετάσεις και θεραπεία, συμπεριλαμβανομένης της μετεκθετικής προληπτικής θεραπευτικής αγωγής.
- (ιδ) Των δεικτών και των μεθόδων για παροχή συμβουλών και παραπομπής δυσλειτουργικών διαπροσωπικών σχέσεων, συμπεριλαμβανομένων των σεξουαλικών προβλημάτων, της βίας μεταξύ των φύλων, της συναισθηματικής κακοποίησης και της φυσικής παραμέλησης.
- (ιε) Των αρχών και των μεθόδων ανίχνευσης της τραχηλικής καρκινογένεσης, όπως η εξέταση Παπανικολάου.

Δεξιότητες ή/ και ικανότητες

Η μαία έχει τις δεξιότητες ή / και ικανότητες να:

- (α) Παίρνει το μαιευτικό, γυναικολογικό και αναπαραγωγικό ιστορικό υγείας.
- (β) Εμπλέκει την γυναίκα και την οικογένειά της στη συμβουλευτική καθοδήγηση πριν τη σύλληψη, βάση της ατομικής της κατάστασης, αναγκών και ενδιαφερόντων.
- (γ) Διεξάγει κλινική εξέταση, συμπεριλαμβανομένης της εξέτασης μαστών, και εστιάζοντας στην ατομική κατάσταση υγείας της γυναίκας.
- (δ) Παραγγέλλει και /ή διεξάγει και ερμηνεύει συνήθεις εργαστηριακές εξετάσεις, όπως αιμοσφαιρίνη, ανάλυση ούρων.
- (ε) Ζητεί, διεξάγει και ερμηνεύει επιλεγμένες ανιχνευτικές εξετάσεις, όπως ανίχνευση για HIV και σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα.
- (στ) Παρέχει φροντίδα, υποστήριξη και παραπομπή ή θεραπεία στις HIV οροθετικές γυναίκες και συμβουλευτική και ανίχνευση με HIV εξέταση στις γυναίκες που δεν γνωρίζουν την κατάστασή τους.
- (ζ) Συνταγογραφεί, παρέχει και διαχειρίζεται τοπικά διαθέσιμες και πολιτισμικά αποδεκτές μεθόδους οικογενειακού προγραμματισμού, σε σχέση με τις εκάστοτε τοπικές πολιτικές υγείας, πρωτόκολλα και νομοθεσίες.
- (η) Συμβουλεύει τις γυναίκες για τη διαχείριση των ανεπιθύμητων ενεργειών και προβλημάτων λόγω της χρήσης των μεθόδων οικογενειακού προγραμματισμού.
- (θ) Συνταγογραφεί, παρέχει και διαχειρίζεται φάρμακα επείγουσας αντισυλληπτικής δράσης, σε συνάφεια με τις εκάστοτε τοπικές πολιτικές υγείας, τα πρωτόκολλα, τις νομοθεσίες ή τους κανόνες.
- (ι) Παρέχει συνήθεις διαθέσιμες αποφρακτικές, μηχανικές και χημικές μεθόδους οικογενειακού προγραμματισμού.
- (ια) Παίρνει ή παραγγέλλει εξέταση Παπανικολάου.
- (ιβ) Χρησιμοποιεί το μικροσκόπιο για να διενεργεί απλές ανιχνευτικές εξετάσεις.
- (ιγ) Εισάγει και αφαιρεί ενδομήτρια αντισυλληπτικά σπειράματα.
- (ιδ) Εισάγει και αφαιρεί αντισυλληπτικά εμφυτεύματα.
- (ιε) Διενεργεί εξέταση τραχήλου με κολποσκόπιο και οξικό οξύ και ερμηνεύει την ανάγκη για παραπομπή και θεραπεία.

(ιστ) Διενεργεί κολποσκοπήση για ανίχνευση τραχηλικής καρκινογένεσης με εξέταση Παπανικολάου και ερμηνεύει την ανάγκη για παραπομπή και θεραπεία.

3. Ικανότητα για παροχή φροντίδας κατά την κύηση

Οι μαίες παρέχουν υψηλής ποιότητας προγεννητική φροντίδα για βελτιστοποίηση της υγείας κατά την κύηση, η οποία περιλαμβάνει τον έγκαιρο εντοπισμό και θεραπεία ή παραπομπή επιλεγμένων επιπλοκών.

Γνώση

Η μαία έχει προηγμένη γνώση ή /και και κριτική κατανόηση ως ακολούθως:

- (α) Ανατομίας και φυσιολογίας του ανθρώπινου οργανισμού.
- (β) Βιολογίας της ανθρώπινης αναπαραγωγής, του εμμηνορρυσιακού κύκλου και της διεργασίας της σύλληψης.
- (γ) Σημείων και συμπτωμάτων της κύησης.
- (δ) Κλινικών και εργαστηριακών εξετάσεων για επιβεβαίωση της εγκυμοσύνης.
- (ε) Μεθόδων διάγνωσης της έκτοπης κύησης.
- (στ) Αρχών χρονικής τοποθέτησης της κύησης με το εμμηνορρυσιακό ιστορικό, το μέγεθος της μήτρας, την πορεία ανάπτυξης του θόλου της μήτρας και με τη χρήση υπερήχων (αν είναι διαθέσιμοι).
- (ζ) Συστατικών μερών του ιστορικού υγείας και εξειδικευμένης φυσικής εξέτασης κατά τις επισκέψεις προγεννητικής φροντίδας.
- (η) Εκφάνσεων των διαφόρων βαθμών ακρωτηριασμού των γεννητικών οργάνων και των δυνητικών τους επιδράσεων στην υγεία της γυναίκας, συμπεριλαμβανομένης και της διεργασίας του τοκετού.
- (θ) Φυσιολογικών ευρημάτων (αποτελεσμάτων) των βασικών ανιχνευτικών εργαστηριακών εξετάσεων που καθορίζονται σε εθνικό επίπεδο βάσει των τοπικών αναγκών ανίχνευσης (σίδηρο αίματος, γλυκόζη, πρωτεΐνες, κετόνες, βακτήρια ούρων).
- (ι) Φυσιολογικής προόδου της κύησης (σωματικές μεταβολές, κοινά προβλήματα, αναμενόμενη ανάπτυξη του θόλου της μήτρας).
- (ια) Επιπτώσεων της απόκλισης από την αναμενόμενη ανάπτυξη του θόλου της μήτρας, συμπεριλαμβανομένης της υπολειπόμενης ενδομήτριας ανάπτυξης (ολιγάμνιο, υδράμνιο, πολύδυμη κύηση).
- (ιβ) Νεογνικών παραγόντων κινδύνου που απαιτούν τη μεταφορά της γυναίκας σε ανώτερο επίπεδο φροντίδας πριν από τον τοκετό του νεογνού.

- (ιγ) Φυσιολογικών μεταβολών κατά την κύηση, ενδείξεων ψυχοκοινωνικού stress και επίδρασης της κύησης στη γυναίκα και την οικογένεια.
- (ιδ) Ασφαλών και τοπικά διαθέσιμων μη φαρμακευτικών ουσιών για την ανακούφιση των κοινών προβλημάτων και δυσφοριών της κύησης.
- (ιε) Μεθόδων καθορισμού της ευεξίας του εμβρύου κατά την κύηση, συμπεριλαμβανομένης της ακρόασης των εμβρυικών καρδιακών παλμών και της παρακολούθησης των εμβρυικών κινήσεων.
- (ιστ) Διατροφικών απαιτήσεων της εγκύου γυναίκας και του εμβρύου.
- (ιζ) Αναγκών αγωγής υγείας κατά την κύηση, όπως ενημέρωση για την ανακούφιση των κοινών προβλημάτων κύησης, υγιεινή, σεξουαλικότητα, απασχόληση εντός και εκτός του σπιτιού.
- (ιη) Βασικών αρχών φαρμακοκινητικής των συνταγογραφημένων και παρεχομένων φαρμάκων στις έγκυες.
- (ιθ) Αποτελεσμάτων των συνταγογραφούμενων φαρμάκων, των φαρμάκων που δεν απαιτούν συνταγή και παραδοσιακών φαρμακευτικών ουσιών στην κύηση και το έμβρυο.
- (κ) Αποτελεσμάτων του καπνίσματος, κατάχρησης οινόπνευματος και απαγορευμένων ουσιών στην έγκυο γυναίκα και στο έμβρυο.
- (κα) Θεμελιωδών αρχών προετοιμασίας για τον τοκετό, όπως προετοιμασία για φυσιολογικό τοκετό και επειγόντως.
- (κβ) Των συστατικών μερών της προετοιμασίας της οικογένειας και του σπιτιού του νεογνού.
- (κγ) Σημείων και συμπτωμάτων έναρξης του τοκετού, συμπεριλαμβανομένων των αντιλήψεων της γυναίκας.
- (κδ) Τεχνικών και μέτρων για αύξηση της χαλάρωσης και ανακούφισης του πόνου που είναι διαθέσιμες κατά τον τοκετό.
- (κε) Σημείων και συμπτωμάτων δυνητικών επιπτώσεων των καταστάσεων που απειλούν τη ζωή της εγκύου και/ή του εμβρύου, π.χ. προεκλαμψία, εκλαμψία, κοιλιακή αιμορραγία, πρόωρος τοκετός, σοβαρή αναιμία, ασυμβατότητα Ρέζους, σεξουαλικά μεταδιδόμενα νοσήματα.
- (κστ) Μέσων και μεθόδων συμβουλευτικής για τη φροντίδα, θεραπεία και υποστήριξη της HIV οροθετικής γυναίκας, συμπεριλαμβανομένων μέτρων πρόληψης κάθετης μετάδοσης του ιού από τη μητέρα στο παιδί μέσω πλακούντα ή και θηλασμού.

- (κζ) Σημείων, συμπτωμάτων και ενδείξεων για παραπροπή των επιλεγμένων επιπλοκών και καταστάσεων της κύησης που επηρεάζει είτε τη μητέρα είτε το έμβρυο, όπως άσθμα, HIV, διαβήτης, καρδιοπάθεια, ανώμαλη προβολή και σχήμα, παθήσεις πλακούντα, πρόωρος τοκετός, παράταση κύησης.
- (κη) Μέτρων πρόληψης και ελέγχου παθήσεων κατά την κύηση, ανάλογα με τη εγχώρια επιδημιολογία.
- (κθ) Φυσιολογίας του θηλασμού και μεθόδων προετοιμασίας των γυναικών για το θηλασμό.

Δεξιότητες ή / και ικανότητες

Η μαία έχει τις δεξιότητες ή/και ικανότητες να:

- (α) Παίρνει το αρχικό και συνεχές ιστορικό σε κάθε προγεννητική επίσκεψη.
- (β) Διενεργεί κλινική εξέταση και εξηγεί τα ευρήματα στη γυναίκα.
- (γ) Μετρά και αξιολογεί τα ζωτικά σημεία της εγκύου.
- (δ) Αξιολογεί τη διατροφική κατάσταση της εγκύου και τη σχέση της με την εμβρυική ανάπτυξη, δίνει κατάλληλες συμβουλές στις διατροφικές απαιτήσεις της κύησης και στους τρόπους επίτευξης αυτών.
- (ε) Διενεργεί πλήρη κοιλιακή εξέταση, συμπεριλαμβανομένης της μέτρησης του ύψους του θόλου (σχήμα, θέση, προβολή).
- (στ) Αξιολογεί την εμβρυική ανάπτυξη χρησιμοποιώντας κλινικές μετρήσεις.
- (ζ) Αξιολογεί την εμβρυική ανάπτυξη, την εμφύτευση του πλακούντα και τον όγκο του αμνιακού υγρού, χρησιμοποιώντας την υπερηχογραφική απεικόνιση και μέτρηση (αν διατίθεται η τεχνολογία).
- (η) Προβαίνει σε ακρόαση του εμβρυικού καρδιακού παλμού, ψηλάφηση της μήτρας για εμβρυική δραστηριότητα και ερμηνεία αποτελεσμάτων.
- (θ) Προβαίνει σε καταγραφή του εμβρυικού καρδιακού παλμού με μεγεθυντή ήχου (Doppler) (αν υπάρχει η τεχνολογία).
- (ι) Διενεργεί πυελική εξέταση, συμπεριλαμβανομένης της εκτίμησης του μεγέθους της μήτρας, αν ενδείκνυται και είναι κατάλληλη κατά την κύηση.
- (ια) Διενεργεί κλινική πυελομετρία για να αξιολογήσει την επάρκεια της οστέινης πυέλου.
- (ιβ) Υπολογίζει την πιθανή ημερομηνία τοκετού.
- (ιγ) Παρέχει αγωγή υγείας σε εφήβους, γυναίκες και οικογένειες σχετικά με τη φυσιολογική πορεία της κύησης, τα σημεία και συμπτώματα κύησης υψηλού κινδύνου και πληροφορίες για να επισκεφτεί έγκαιρα τη μαία.

- (ιδ) Διδάσκει και επιδεικνύει μέτρα μείωσης της δυσφορίας από τα κοινά προβλήματα της κύησης.
- (ιε) Παρέχει καθοδήγηση και βασική προετοιμασία για τον τοκετό και το γονεϊκό ρόλο.
- (ιστ) Εντοπίζει διαφοροποιήσεις από τη φυσιολογική εξέλιξη της κύησης και εγκαθιστά κατάλληλη, πρώτης γραμμής, ανεξάρτητη ή συνεργατική διαχείρισης της κύησης, που βασίζεται σε τεκμηριωμένες κατευθυντήριες οδηγίες, τοπικά πρότυπα φροντίδας και διαθέσιμους πόρους για:
  - (i) Κακή ή ανεπαρκή μητρική διατροφή.
  - (ii) Ανεπαρκή ή υπερβολική ανάπτυξη της μήτρας, συμπεριλαμβανομένου του πιθανού ολιγάμνιου ή υδράμνιου, ή μύλης κύησης.
  - (iii) Αυξημένη αρτηριακή πίεση, πρωτεϊνουρία, σημαντική παρουσία οιδήματος, σοβαρές κεφαλαλγίες, οπτικές διαταραχές, επιγαστρικό άλγος σε σχέση με αυξημένη πίεση.
  - (iv) Κολπική αιμορραγία.
  - (v) Πολύδυμη κύηση, ανώμαλη προβολή/ σχήμα στο τέλος της κύησης.
  - (vi) Ενδομήτριο θάνατο του εμβρύου.
  - (vii) Πρόωρη ρήξη των υμένων.
  - (viii) HIV οροθετική ή /και AIDS.
  - (ix) Ηπατίτιδα Β και C θετική.
- (ιζ) Συνταγογραφεί, διαχειρίζεται και παρέχει επιλεγμένα φαρμακευτικά σκευάσματα για διάσωση της ζωής, όπως αντιβιοτικά, αντισπασμωτικά, αντιυπερτασικά, αντισπασμωτικά, σε γυναίκες που τα έχουν ανάγκη λόγω της παρούσας κατάστασης.
- (ιη) Εντοπίζει απόκλιση από τη φυσιολογική πορεία της κύησης και αρχίζει τη διαδικασία παραπομπής για καταστάσεις που χρήζουν ανώτερου επιπέδου παρέμβαση.

4. Ικανότητα στην παροχή φροντίδας κατά τον τοκετό

Οι μαίες παρέχουν υψηλής ποιότητας και πολιτισμικά ευαίσθητη φροντίδα κατά τον τοκετό, διενεργούν ασφαλείς τοκετούς και διαχειρίζονται επιλεγμένες επείγουσες καταστάσεις για βελτιστοποίηση της υγείας των γυναικών και των νεογνών τους.

Γνώση

Η μαία έχει προηγμένη γνώση ή/και κριτική κατανόηση:

- (α) Του πρώτου, δεύτερου και τρίτου σταδίου τοκετού.

- (κ) Των ενδείξεων σε ανάγκη επεμβατικών τοκετών, όπως συκιοουλκία, εμβρυουλκία, συμφυσιοτομή (π.χ. εμβρυική δυσχέρεια, κεφαλο-πυελική δυσαναλογία).

Δεξιότητες ή / και ικανότητες

Η μαία έχει τις δεξιότητες ή / και ικανότητες να:

- (α) Παίρνει ειδικό ιστορικό και τα ζωτικά σημεία της μητέρας κατά τον τοκετό.
- (β) Διενεργεί κλινική εξέταση κατά τον τοκετό.
- (γ) Διενεργεί πλήρη κοιλιακή εξέταση για την εμβρυική θέση και κάθοδο.
- (δ) Εξετάζει και αξιολογεί την αποτελεσματικότητα των συστολών της μήτρας.
- (ε) Διενεργεί πλήρη και ακριβή κολπική εξέταση για διαστολή, κάθοδο, προβάλλουσα μοίρα, θέση, κατάσταση υμένων και επάρκεια της πυέλου για κολπικό τοκετό του εμβρύου.
- (στ) Παρακολουθεί την πρόοδο του τοκετού με τη χρήση του παρτογραφήματος ή παρόμοιου εργαλείου παρακολούθησης.
- (ζ) Παρέχει φυσική και ψυχολογική υποστήριξη στη γυναίκα και την οικογένειά της και προάγει το φυσιολογικό τοκετό.
- (η) Ενθαρρύνει την παρουσία συνοδού ατόμου για την υποστήριξη της γυναίκας κατά τον τοκετό.
- (θ) Παρέχει επαρκή ενυδάτωση, σίτιση και μη φαρμακευτικά μέτρα προαγωγής άνεσης κατά τον τοκετό.
- (ι) Παρέχει φαρμακευτικές θεραπείες ανακούφισης του πόνου κατά τον τοκετό.
- (ια) Παρέχει φροντίδα ουροδόχου κύστης, συμπεριλαμβανομένου του καθετηριασμού της κύστης όταν ενδείκνυται.
- (ιβ) Εντοπίζει άμεσα ανώμαλες εξελίξεις στον τοκετό και αρχίζει κατάλληλη και έγκαιρη παρέμβαση ή/και παραπομπή.
- (ιγ) Διεγείρει ή επιταχύνει τη συσταλτικότητα της μήτρας με τη χρήση μη φαρμακευτικών παραγόντων.
- (ιδ) Διεγείρει ή επιταχύνει τη συσταλτικότητα της μήτρας με τη χρήση φαρμακευτικών παραγόντων.
- (ιε) Χορηγεί τοπικό αναισθητικό στο περίνεο για τη διενέργεια περινεοτομής ή για τη συρραφή περινεϊκού τραύματος.
- (ιστ) Διενεργεί περινεοτομή όταν χρειάζεται.
- (ιζ) Διενεργεί τους κατάλληλους χειρισμούς για τοκετό ινιακής προβολής.

- (β) Της ανατομίας του εμβρυϊκού κρανίου και των σημαντικών διαμέτρων και ορόσημων.
- (γ) Των φυσιολογικών και πολιτισμικών παραμέτρων του τοκετού.
- (δ) Των ενδείξεων της λανθάνουσας φάσης και της έναρξης της ενεργητικής φάσης.
- (ε) Των ενδείξεων για πρόκληση έναρξης του τοκετού και επιτάχυνσης της μητρικής συσταλτικότητας.
- (στ) Της φυσιολογικής προόδου του τοκετού.
- (ζ) Της χρήσης του παρτογραφήματος.
- (η) Των μεθόδων αξιολόγησης της εμβρυϊκής ευεξίας κατά τον τοκετό.
- (θ) Των μεθόδων αξιολόγησης της μητρικής ευεξίας κατά τον τοκετό.
- (ι) Της διεργασίας της καθόδου του εμβρύου δια μέσω της πυέλου κατά τον τοκετό και του μηχανισμού του τοκετού στις διάφορες θέσεις και προβολές του εμβρύου.
- (ια) Των μεθόδων προσφοράς άνεσης κατά το πρώτο και δεύτερο στάδιο τοκετού, όπως παρουσία οικογένειας, υποβοήθηση στη λήψη θέσεων τοκετού, ενυδάτωση, συναισθηματική υποστήριξη, μη φαρμακευτικές μεθόδους ανακούφισης του πόνου.
- (ιβ) Φαρμακευτικών μεθόδων διαχείρισης και ελέγχου του πόνου στον τοκετό, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών κινδύνων και μειονεκτημάτων, της ασφάλειας μερικών μεθόδων διαχείρισης πόνου και των επιπτώσεών τους στη φυσιολογία του τοκετού.
- (ιγ) Των σημείων και συμπτωμάτων επιπλοκών στον τοκετό, όπως αιμορραγία, απόφραξη τοκετού, ανώμαλη προβολή, εκλαμψία, μητρική δυσχέρεια, εμβρυϊκή δυσχέρεια, μόλυνση, πρόπτωση ομφαλίδας.
- (ιδ) Των αρχών πρόληψης βλάβης του πυελικού εδάφους και περινεϊκών σχισμάτων.
- (ιε) Των ενδείξεων για τη διενέργεια περινεοτομής.
- (ιστ) Των αρχών φυσιολογικής διαχείρισης του τρίτου σταδίου τοκετού.
- (ιζ) Των αρχών ενεργούς διαχείρισης του τρίτου σταδίου τοκετού.
- (ιη) Των αρχών συρραφής και αποκατάστασης περινεοτομής και περινεϊκών σχισμάτων.
- (ιθ) Των ενδείξεων σε ανάγκη επείγουσας διαχείρισης, παραπομπής ή μεταφοράς για μαιευτικά επείγοντα, όπως πρόπτωση ομφαλίδας, δυστοκία ώμων, μητρική αιμορραγία, κατακράτηση πλακούντα.

- (ιη) Διενεργεί τους κατάλληλους χειρισμούς για τοκετό προσωπικής και ισχιακής προβολής.
- (ιθ) Διατέμνει και απολινώνει την ομφαλίδα.
- (κ) Εγκαθιστά άμεσες έκτακτες παρεμβάσεις σε επείγουσες μαιευτικές καταστάσεις, όπως πρόπτωση ομφαλίδας, ανώμαλη προβολή, δυστοκία ώμων και εμβρυική δυσχέρεια, για τη διάσωση της ζωής του εμβρύου, ενώ ζητά ιατρική συμβουλή ή/και αναμένει μεταφορά.
- (κα) Διαχειρίζεται περιτυλίξεις γύρω από το λαιμό του νεογνού κατά τον τοκετό.
- (κβ) Υποστηρίζει την αναμενόμενη φυσιολογική διαχείριση του τρίτου σταδίου τοκετού.
- (κγ) Διενεργεί ενεργό διαχείριση του τρίτου σταδίου τοκετού.
  - (i) Χορηγεί μητροσυσπαστικό φαρμακευτικό σκεύασμα εντός ενός λεπτού από τον τοκετό του νεογνού.
  - (ii) Διενεργεί ελεγχόμενη έλξη της ομφαλίδας.
  - (iii) Διενεργεί μασάζ στη μήτρα μετά τον τοκετό του πλακούντα.
- (κδ) Εξετάζει τον πλακούντα και τους υμένες για πληρότητα και συνέχεια.
- (κε) Διενεργεί μασάζ στο θόλο της μήτρας για διέγερση σύσπασης και τόνου της μήτρας μετά τον τοκετό.
- (κστ) Παρέχει ασφαλές περιβάλλον για τη μητέρα και το νεογνό και προάγει τη σχέση και σύνδεσή τους.
- (κζ) Υπολογίζει και καταγράφει την απώλεια αίματος της μητέρας.
- (κη) Ελέγχει τον κόλπο και τον τράχηλο για εκδορές.
- (κθ) Συρράπτει την περινεοτομή αν χρειάζεται.
- (λ) Συρράπτει το πρώτου και δεύτερου βαθμού περινεϊκό ή κολπικό σχίσσιμο.
- (λα) Διαχειρίζεται την αιμορραγία μετά τον τοκετό χρησιμοποιώντας τεχνικές και μητροσυσπαστικά σκευάσματα αν ενδείκνυται.
- (λβ) Συνταγογραφεί, διαχειρίζεται, φυλάττει και χορηγεί επιλεγμένα φάρμακα έκτακτης ανάγκης (όπως εξουσιοδοτείται από τη δικαιοδοσία της τοπικής πρακτικής), όταν χρειάζονται για τη διάσωση των γυναικών λόγω παρούσας κατάστασης (αντιβιοτικά, αντισπασμωτικά, αντιυπερτασικά, ανηκικά).
- (λγ) Διενεργεί δακτυλική αποκόλληση του πλακούντα.
- (λδ) Διενεργεί εσωτερική αμφίχειρη συμπίεση της μήτρας για έλεγχο της αιμορραγίας.
- (λε) Διενεργεί συμπίεση της αορτής κοιλιακά.

- (λστ) Εντοπίζει και διαχειρίζεται την καταπληξία.
- (λζ) Εισάγει ενδοφλέβια γραμμή και λαμβάνει δείγμα αίματος για εργαστηριακή εξέταση.
- (λη) Διευθετεί και αναλαμβάνει έγκαιρη παραπομπή και μεταφορά των γυναικών με σοβαρές επιπλοκές σε δευτεροβάθμια φροντίδα υγείας, λαμβάνοντας κατάλληλα φάρμακα και εξοπλισμό και διευθετεί συνοδεία από επαγγελματία υγείας καθ' όλη τη διάρκεια της μεταφοράς, ώστε να συνεχίζει να παρέχει επείγουσα φροντίδα όπως απαιτείται.
- (λθ) Διενεργεί καρδιοαναπνευστική αναζωογόνηση ενηλίκων
- (μ) Διενεργεί συκιουλκία.
- (μα) Συρράπτει τρίτου και τετάρτου βαθμού περινεϊκό σχίσσιμο ή κολπικά τραύματα.
- (μβ) Εντοπίζει και συρράπτει τραχηλικά τραύματα.

5. Ικανότητα παροχής φροντίδας της λεχιάδας κατά την περίοδο της λοχείας

Οι μαίες παρέχουν περιεκτική, υψηλής ποιότητας, πολιτισμικά ευαίσθητη φροντίδα στις γυναίκες μετά τον τοκετό.

Γνώση

Η μαία έχει προηγμένη γνώση ή /και κριτική κατανόηση:

- (α) Των φυσικών και συναισθηματικών μεταβολών που συμβαίνουν μετά τον τοκετό, συμπεριλαμβανομένης της φυσιολογικής διεργασίας της παλινδρόμησης.
- (β) Της φυσιολογίας και διεργασίας του θηλασμού και συνήθων διαφοροποιήσεων, όπως η διόγκωση μαστών, η ελλιπής γαλακτοπαραγωγή.
- (γ) Της σημασίας του άμεσου, έγκαιρου, αποκλειστικού θηλασμού για τη μητέρα και το παιδί.
- (δ) Της μητρικής διατροφής, ξεκούρασης, δραστηριότητας και των φυσιολογικών αναγκών, όπως λειτουργία εντέρου και κύστης κατά την άμεση μεταγεννητική περίοδο.
- (ε) Των αρχών σχέσης και σύνδεσης γονέων-νεογνού, όπως προαγωγή θετικών σχέσεων.
- (στ) Των δεικτών υποπαλινδρόμησης, όπως παρατεταμένη μητρική απώλεια αίματος, λοίμωξη.
- (ζ) Των δεικτών προβλημάτων θηλασμού ή επιπλοκών στη μητέρα, όπως μαστίτιδα.

- (η) Των σημείων και συμπτωμάτων καταστάσεων που απειλούν τη ζωή, που μπορεί να πρωτοεμφανιστούν κατά τη μεταγεννητική περίοδο, όπως παρατεταμένη κολπική αιμόρροια, εμβολή, μεταγεννητική προεκλαμψία και εκλαμψία, σοβαρή κατάθλιψη.
- (θ) Των σημείων και συμπτωμάτων επιλεγμένων επιπλοκών της μεταγεννητικής περιόδου, όπως παρατεταμένη αναιμία, αιμάτωμα, κατάθλιψη, θρομβοφλεβίτιδα, ακράτεια ούρων και κοπράνων, κατακράτηση ούρων, μαιευτικό συρίγγιο.
- (ι) Των αρχών διαπροσωπικών επικοινωνιών με την υποστήριξη των γυναικών και/ή των οικογενειών τους που πενθούν, όπως σε μητρικό θάνατο, θνησιγένεια, απώλεια κύησης, νεογνικό θάνατο, συγγενείς ανωμαλίες.
- (ια) Των προσεγγίσεων και στρατηγικών για παροχή ειδικής υποστήριξης εφήβων, θυμάτων διαφυλικής βίας, βιασμού.
- (ιβ) Των αρχών της δια χειρός εκκένωσης με αναρρόφηση της μητρικής κοιλότητας για αφαίρεση υπολειπόμενων προϊόντων κύησης.
- (ιγ) Των αρχών πρόληψης μετάδοσης από τη μητέρα στο έμβρυο του HIV, TB, ηπατίτιδα Β και Γ κατά τη μεταγεννητική περίοδο.
- (ιδ) Των μεθόδων οικογενειακού προγραμματισμού κατάλληλων για χρήση κατά την άμεση μεταγεννητική περίοδο.
- (ιε) Των κοινοτικά βασισμένων μεταγεννητικών υπηρεσιών διαθέσιμων στη γυναίκα και την οικογένειά της και των τρόπων προσβασιμότητας.

Δεξιότητες ή/και ικανότητες

Η μαία έχει τις δεξιότητες ή/και ικανότητες να:

- (α) Παίρνει μαιευτικό ιστορικό, συμπεριλαμβανομένων λεπτομερών πληροφοριών για την κύηση και τον τοκετό.
- (β) Διενεργεί ειδική κλινική εξέταση της λεχωίδας μητέρας.
- (γ) Παρέχει ενημέρωση και υποστήριξη των γυναικών και οικογενειών τους που πενθούν από μητρικό θάνατο, θνησιγένεια, απώλεια κύησης, νεογνικό θάνατο, συγγενείς ανωμαλίες.
- (δ) Εξετάζει και εκτιμά την παλινδρόμηση της μήτρας και την επούλωση τραυμάτων ή/και συρραφών.
- (ε) Αρχίζει και υποστηρίζει τον άμεσο και αποκλειστικό θηλασμό.
- (στ) Διδάσκει στις μητέρες την άμεληξη γάλατος, τη διαχείριση και φύλαξη του μητρικού γάλακτος.

- (ζ) Εκπαιδεύει τη μητέρα στη φροντίδα τη δική της και του νεογνού, συμπεριλαμβανομένων και σημείων και συμπτωμάτων πιθανών επιπλοκών και κοινοτικών πόρων.
- (η) Εκπαιδεύει τη γυναίκα και την οικογένειά της στην ανθρώπινη σεξουαλικότητα και τον οικογενειακό προγραμματισμό μετά τον τοκετό.
- (θ) Παρέχει υπηρεσίες οικογενειακού προγραμματισμού, παράλληλα και ως αναπόσπαστο μέρος της μεταγεννητικής φροντίδας.
- (ι) Παρέχει κατάλληλη και πρώτης γραμμής θεραπεία για όποιες επιπλοκές εντοπίζονται κατά την μεταγεννητική εξέταση, όπως αναιμία, αιμάτωμα, μόλυνση της μητέρας, και αναφέρει για περαιτέρω διαχείριση όπου είναι αναγκαίο.
- (ια) Παρέχει επείγουσα θεραπεία στη δευτερογενή μεταγεννητική αιμορραγία και την αναφέρει αν είναι αναγκαίο.

6. Ικανότητα στην παροχή φροντίδας του νεογνού κατά την περίοδο της λοχείας

Οι μαίες παρέχουν υψηλής ποιότητας και περιεκτική φροντίδα του φυσιολογικού νεογέννητου μέχρι την ηλικία των δύο μηνών.

Γνώση

Η μαία έχει προηγμένη γνώση ή / και κριτική κατανόηση:

- (α) Των στοιχείων αξιολόγησης της άμεσης κατάστασης του νεογνού, όπως αξιολόγηση APGAR για αναπνοή, καρδιακό ρυθμό, αντανακλαστικά, μυϊκό τόνο και χρώμα.
- (β) Των αρχών προσαρμογής του νεογνού στην εξωμήτρια ζωή, όπως φυσιολογικές μεταβολές στο αναπνευστικό, καρδιακό και άλλα συστήματα.
- (γ) Των βασικών αναγκών του νεογνού, όπως αναπνοή, θερμορύθμιση, διατροφή, σχέση και σύνδεση.
- (δ) Των διαφόρων μεθόδων θέρμανσης και διατήρησης της θερμοκρασίας του νεογνού όπως δερμική επαφή ή μέθοδο καγκουρό.
- (ε) Των μεθόδων και μέσων εκτίμησης της ηλικίας κύησης του νεογνού.
- (στ) Των χαρακτηριστικών του χαμηλού βάρους νεογνού και των ειδικών αναγκών υγείας του.
- (ζ) Των χαρακτηριστικών του υγιούς νεογνού (εμφάνιση και συμπεριφορές).
- (η) Της φυσιολογικής αύξησης και ανάπτυξης του πρόωρου νεογνού.

- (θ) Της φυσιολογικής αύξησης και ανάπτυξης του φυσιολογικού νεογνού.
- (ι) Επιλεγμένων διαφοροποιήσεων στο φυσιολογικό νεογνό, όπως κεφαλαιμάτωμα, προκεφαλή, νεογνικό εξάνθημα.
- (ια) Των στοιχείων αγωγής υγείας και πρόληψης ασθενειών στα νεογνά και βρέφη ανάλογα με την τοπική επιδημιολογία, π.χ. γαστρεντερίτιδα, και των απαραίτητων καθημερινών φροντίδων, όπως φροντίδα ομφαλού, σίτισης, αφόδευσης.
- (ιβ) Της ανάγκης σε εμβολιασμούς, καθώς και των κινδύνων και του οφέλους από τη βρεφική μέχρι την παιδική ηλικία.
- (ιγ) Των παραδοσιακών και πολιτισμικών πρακτικών που σχετίζονται με το νεογνό.
- (ιδ) Των αρχών διατροφής και σίτισης του νεογνού, των επιλογών σίτισης, συμπεριλαμβανομένων των νεογνών οροθετικών σε HIV μητέρων.
- (ιε) Των σημείων και συμπτωμάτων επιλεγμένων νεογνικών επιπλοκών, όπως ίκτερο, αιμάτωμα, υπερβολική σχηματοποίηση του εμβρυικού κρανίου, εγκεφαλική διέγερση, τραύματα, αιμαγγείωμα, υπογλυκαιμία, υποθερμία, αφυδάτωση, μόλυνση, συγγενή σύφιλη.

Δεξιότητες ή/και ικανότητες

Η μαία έχει τις ικανότητες ή /και δεξιότητες να:

- (α) Παρέχει άμεση φροντίδα στο νεογέννητο, συμπεριλαμβανομένης της απολίνωσης και διατομής της ομφαλίδας, στεγνώματος δέρματος, καθαριότητας αεροφόρων οδών και επιβεβαίωσης εγκατάστασης της αναπνοής.
- (β) Εκτιμά την άμεση κατάσταση του νεογνού, όπως αξιολόγηση APGAR.
- (γ) Προωθεί και διατηρεί φυσιολογική θερμοκρασία σώματος στο νεογνό μέσω κάλυψης του δέρματος-κεφαλής, διατήρησης θερμικά ουδέτερου περιβάλλοντος, προαγωγής της δερμικής επαφής και του θηλασμού.
- (δ) Αρχίζει και εφαρμόζει έκτακτα μέτρα φροντίδας σε αναπνευστική δυσχέρεια (νεογνική ανάνηψη), υποθερμία, υπογλυκαιμία.
- (ε) Παρέχει κατάλληλη φροντίδα, συμπεριλαμβανομένης της φροντίδας "καγκουρό" στα χαμηλού βάρους νεογνά, και διευθετεί παραπομπή τους σε εντοπισμό πιθανών σοβαρών επιπλοκών ή πολύ χαμηλού βάρους στα νεογνά.
- (στ) Διενεργεί ανιχνευτική φυσική εξέταση του νεογνού για καταστάσεις ασύμβατες με τη ζωή.
- (ζ) Διενεργεί αξιολόγηση της ηλικίας κύησης του νεογνού.

- (η) Παρέχει συνήθη φροντίδα στο νεογνό, σε συνάρτηση με τοπικές οδηγίες και πρωτόκολλα, όπως ταυτοποίηση, φροντίδα οφθαλμών, ανιχνευτικά προγράμματα, χορήγηση βιταμίνης Κ και εγγραφή γέννησης.
- (θ) Υποβοηθά το νεογνό για έναρξη θηλασμού όσο το δυνατό πιο σύντομα μετά τον τοκετό και υποστηρίζει τον αποκλειστικό θηλασμό.
- (ι) Μεταφέρει το νεογνό σε κίνδυνο σε δομή επείγουσας φροντίδας αν διατίθεται.
- (ια) Εκπαιδεύει τους γονείς για σημεία επικινδυνότητας στην υγεία του νεογνού και στις ενδείξεις για προσκόμιση του νεογνού σε κέντρα φροντίδα υγείας.
- (ιβ) Εκπαιδεύει τους γονείς στη φυσιολογική αύξηση και ανάπτυξη του νεογνού και παιδιού και στην παροχή καθημερινής φροντίδας του υγιούς νεογνού.
- (ιγ) Βοηθά τους γονείς να έχουν πρόσβαση στους κοινοτικούς πόρους που διατίθενται για την οικογένεια.
- (ιδ) Υποστηρίζει τους γονείς κατά τη διαδικασία του πένθους λόγω απώλειας κύησης, θνησιγένειας, συγγενών ανωμαλιών ή νεογνικού θανάτου.
- (ιε) Υποστηρίζει τους γονείς κατά τη μεταφορά του νεογνού ή κατά τις περιόδους απομάκρυνσής τους από το νεογνό, π.χ. εισαγωγή σε Μονάδα Εντατικής Νοσηλείας Νεογνών.
- (ιστ) Υποστηρίζει και εκπαιδεύει τους γονείς που γέννησαν πολύδυμα παιδιά για τις ειδικές ανάγκες και τους διαθέσιμους κοινοτικούς πόρους.
- (ιζ) Παρέχει κατάλληλη φροντίδα στο νεογνό οροθετικής σε HIV μητέρας, π.χ. χορήγηση αντιρετροϊκής αγωγής και διαφοροποίηση σίτισης.

7. Ικανότητα στη φροντίδα των γυναικών μετά από τερματισμό κύησης

Οι μαίες παρέχουν εξατομικευμένες, πολιτισμικά ευαίσθητες υπηρεσίες σε γυναίκες που χρειάζονται ή έχουν βιώσει τερματισμό κύησης ή απώλεια κύησης και που είναι συμβατές με τη νομοθεσία και τα εθνικά πρωτόκολλα φροντίδας.

Γνώση

Η μαία έχει προηγμένη γνώση ή/και κριτική κατανόηση:

- (α) Των πολιτικών, πρωτοκόλλων, νομοθεσιών και κανονισμών σχετικών με τις υπηρεσίες φροντίδας μετά από τερματισμό κύησης.
- (β) Των εμπλεκόμενων παραγόντων στη λήψη αποφάσεων σχετικών με ανεπιθύμητες ή απρογραμματίστες κυήσεις.
- (γ) Των μεθόδων οικογενειακού προγραμματισμού που είναι κατάλληλες κατά την περίοδο μετά από τερματισμό κύησης.

- (δ) Των ιατρικά αποδεκτών κριτηρίων για όλες τις διαθέσιμες μεθόδους τερματισμού κύησης.
- (ε) Της φροντίδας, ενημέρωσης και υποστήριξης, φυσικής και ψυχολογικής, που χρειάζεται κατά και μετά τον τερματισμό της κύησης, και των διαθέσιμων κοινοτικών υπηρεσιών.
- (στ) Της φυσιολογικής διεργασίας της παλινδρόμησης και της φυσικής και συναισθηματικής επούλωσης τραυμάτων, μετά από τερματισμό κύησης.
- (ζ) Των σημείων και συμπτωμάτων της υποπαλινδρόμησης ή/και ατελούς αποβολής του κυήματος, όπως παρατεταμένη κολπική απώλεια αίματος.
- (η) Των σημείων και συμπτωμάτων των επιπλοκών τερματισμού κύησης και καταστάσεων που απειλούν τη ζωή, π.χ. παρατεταμένη κολπική αιμόρροια, μόλυνση.
- (θ) Των βασικών αρχών της φαρμακοκινητικής των φαρμάκων που συστήνονται για φαρμακευτικό τερματισμό κύησης.
- (ι) Των αρχών εκκένωσης της μήτρας με χειροκίνητη εκκενωτική σικύα.

Δεξιότητες ή/και ικανότητες

Η μαία έχει τις δεξιότητες και ικανότητες να:

- (α) Εκτιμά την ηλικία κύησης με τη χρήση της τελευταίας εμμηνορρυσίας, με αμφίχειρη εξέταση ή/και εξέταση ούρων για κύηση.
- (β) Ενημερώνει τις γυναίκες που αντιμετωπίζουν την πιθανότητα τερματισμού της κύησης για τις διαθέσιμες υπηρεσίες και υποστηρίζει τη φροντίδα υγείας κάθε γυναίκας, ανεξάρτητα από την επιλογή της για τερματισμό κύησης.
- (γ) Παίρνει κλινικό και κοινωνικό ιστορικό για να εντοπίσει αντενδείξεις στο φαρμακευτικό ή εκκενωτικό τερματισμό κύησης.
- (δ) Εκπαιδεύει και συμβουλεύει τις γυναίκες και τα μέλη της οικογένειας σε θέματα σεξουαλικότητας και παρέχει υπηρεσίες οικογενειακού προγραμματισμού παράλληλα και ως αναπόσπαστο μέρος της φροντίδας μετά από τερματισμό κύησης.
- (ε) Εκτιμά την παλινδρόμηση της μήτρας, θεραπεύει ή παραπέμπει ανάλογα.
- (στ) Εκπαιδεύει τη μητέρα στην ατομική της φροντίδα, (π.χ. ξεκούραση, διατροφή και εντοπισμός επιπλοκών, όπως αιμορραγία).
- (ζ) Εντοπίζει ενδείξεις επιπλοκών σχετικών με τον τερματισμό κύησης, όπως ρήξη μήτρας, θεραπεύει ή παραπέμπει ανάλογα.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Β

Ερμηνεία όρων - Ορολογία κατά τη Διεθνή Συνομοσπονδία Μαιών

“Ικανότητα”: Ο συνδυασμός της γνώσης, ψυχοσωματικής και επικοινωνιακής, και δεξιοτήτων λήψης αποφάσεων που καταστούν ικανό ένα άτομο να διενεργεί ειδικά καθήκοντα σε καθορισμένο επίπεδο επάρκειας.

“Στάση”: Οι προσωπικές απόψεις κάποιου (αξίες και πεποιθήσεις) για κάποιο γεγονός, μια διεργασία ή ένα άτομο που συνήθως οδηγούν σε θετική ή αρνητική αντίδραση.

“Συμπεριφορά”: Ο προσωπικός τρόπος σχέσης ή αντίδρασης στις ενέργειες των άλλων ή σε ένα περιβαλλοντικό ερέθισμα.

“Μαιευτική ικανότητα”: Ο συνδυασμός της γνώσης, επαγγελματικής συμπεριφοράς και ειδικών δεξιοτήτων που επιδεικνύονται σε καθορισμένο επίπεδο ικανότητας σε συνάφεια με τη μαιευτική εκπαίδευση και πρακτική.

“Γνώση”: Κεφάλαια πληροφόρησης που καταστούν ικανό το άτομο να έχει βέβαιη κατανόηση ενός θέματος και την ικανότητα να τη χρησιμοποιεί για συγκεκριμένο σκοπό.

“Δεξιότητα”: Ικανότητα που μαθαίνεται μέσω εκπαίδευσης και κατάρτισης ή εμπειρίας, για διενέργεια ειδικών δράσεων ή καθηκόντων σε καθορισμένο επίπεδο μετρήσιμης απόδοσης.

“Καθήκον”: Ειδικό μέρος ενός μεγαλύτερου σώματος εργασίας.